

न.चं.दे.५

न.चं.दे.७

न.चं.दे.

नवचंडी देवी ६

न.चं.दे.०

प्र.क. प्र.क.

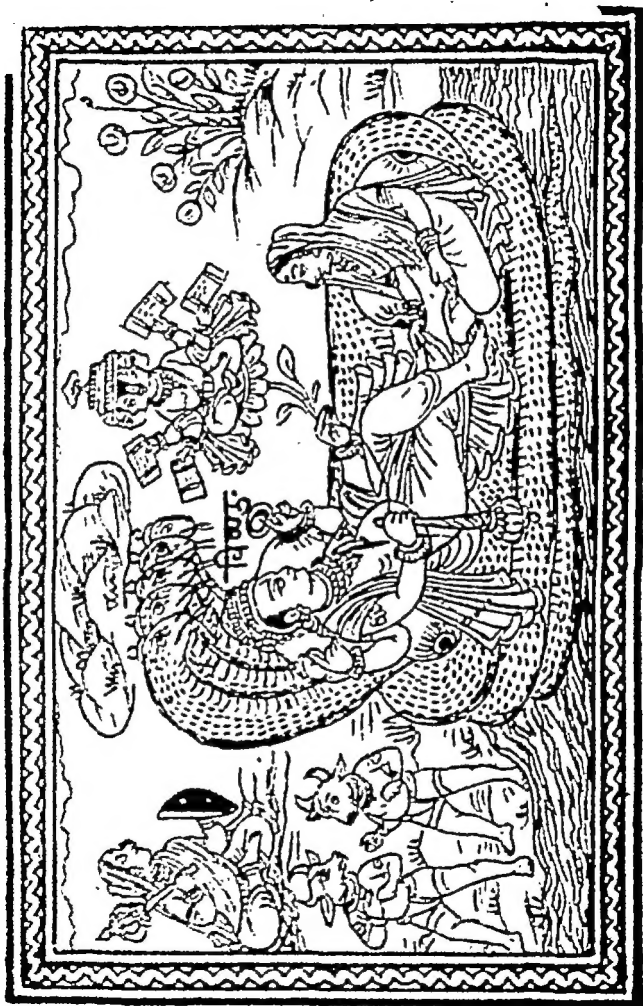
न.चं.दे.०

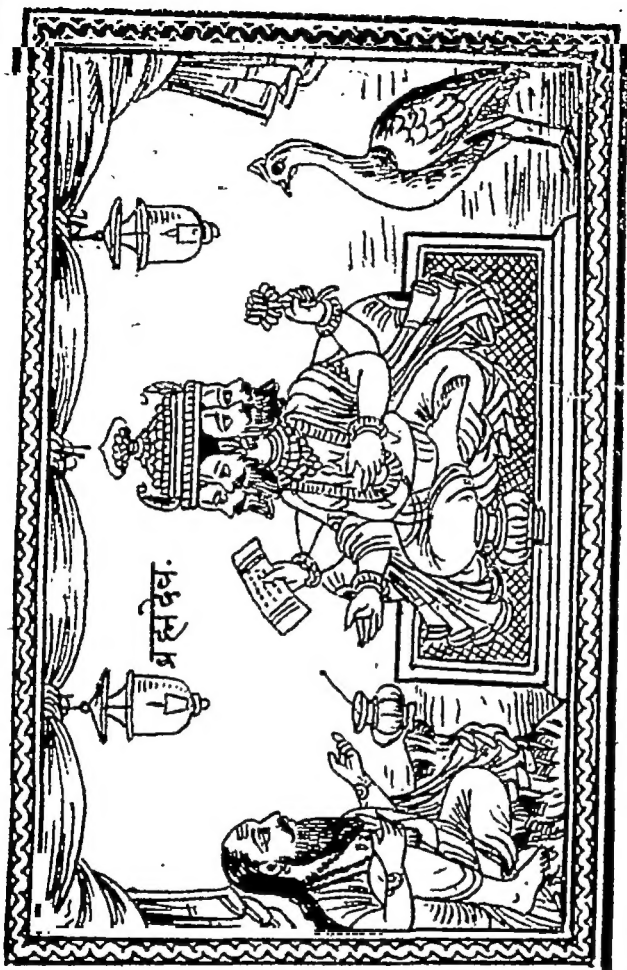

शिष्ये

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथप्रयोगान्तराणिकात्यायनीतन्त्रोक्तानि ॥ प्रतिश्लोकमाद्यंतयोः प्रणवजपेनमंत्रसिद्धिः ॥ १ ॥ अग्रेसर्वत्रश्लोकपदं मंत्रोपलक्षणम् ॥ सप्रणवमनुलोमव्याहृतित्रयमादौ अंते तुविश्लोमंतादित्येवंप्रतिश्लोकं कृत्वाशतावृत्तपाठेऽतिशीघ्रं सिद्धिः ॥ २ ॥ प्रतिश्लोकमादौ

जातवेदस इत्यृचं पठेत् सर्वकामसिद्धिः ३॥
अपमृत्युवारणाय त्र्यंबकमन्त्रं पठेत् ॥ आदा
वंते च शतमित्यर्थः ॥ प्रतिश्लोकं तन्मन्त्र
जप इत्यन्यत्र ॥ ४ ॥ प्रतिश्लोकं शूलेन पा
हि नो देवीति पाठादपमृत्युनाशः ॥ अस्य
केवलस्यापि श्लोकस्य लक्षमयुतं सहस्रं
शतं वा जपे अपमृत्युवारणम् ॥ ५ ॥ प्रतिश्लो

कंशरणागतदीनार्तिश्चलोकंपठेत्सर्वकार्य
सिद्धिः ॥ ६ ॥ प्रतिश्चलोकंकरोतुसानः शु
भेत्यर्द्धं पठेत्सर्वकार्यसिद्धिः ॥ ७ ॥ स्वा
मीष्ट्वरप्राप्तये एवं देव्यावरं लब्ध्वेति श्लो
कंपठेत् ॥ ८ ॥ सर्वापत्तिवारणाय प्रति
श्चलोकं दुर्गे स्मृतेति पठेत् ॥ अस्य केवल
स्यापि श्लोकस्य कार्यानुसारेण लक्ष्मयु

तंसहस्रंशतंवाजपः ॥ ९ ॥ सर्वाबाधेत्य
स्यलक्षजपे प्रतिश्लोकं कं पाठेवा श्लोको
क्तंफलम् ॥ १० ॥ इत्थंयदायदाबाधेति
श्लोकजपेमहामारीशान्तिः ॥ ११ ॥ ततो
वब्रूणपोराज्यमिति मंत्रस्य जपे पुनः स्वरा
ज्यलाभः ॥ १२ ॥ हिनस्तिदैत्यतेजांसि
इत्यनेनसदीपबलिदाने घंटाबंधने चबाल

ग्रहशांतिः ॥ १३ ॥ आद्यावृत्तिमनुलोमे
नपाठित्वा ततो विपरीतक्रमेण द्वितीयाम
नुलोमेन तृतीयामित्येवमावृत्तित्रयेण शी
घ्रंकार्यसिद्धिः ॥ १४ ॥ सर्वापत्तिवारणा
य दुर्गेस्मृत्यर्द्धं ततो यदंतियच्चदृक्केइत्यृ
चं तदंतं दारिद्र्यदुःखेत्यर्द्धं एवंकार्यानुसा
रेणलक्षमयुतं सहस्रं शतंवाजपः ॥ १५ ॥

कांसोस्मीत्यृचंप्रतिश्लोकं पठेष्टधर्माप्रा
 सिः ॥ १६ ॥ प्रतिश्लोकमनूणा अस्मि
 न्नित्यृचं पठेदृणपरिहारः ॥ १७ ॥ मार
 णार्थमेवमुक्त्वासमुत्परयेतिश्लोकं प्रति
 श्लोकं पठेत् मारणोक्तावृत्तिभिः फलसि
 द्धिः ॥ १८ ॥ ज्ञानिनामपिचेतांसि इति ३
 श्लोकजपमात्रेण सद्यो मोहनमित्यनुभव

सिद्धम् ॥ प्रतिश्लोकंतच्छ्लोकपाठेत्ववश्य
म् ॥ १९ ॥ रोगानशेषानिति श्लोकस्य
प्रतिश्लोकंपाठे सकलरोगनाशः ॥ तन्मा
त्रजपेपिसः ॥ २० ॥ इत्युक्तासातदादेवी
गंभीरेति श्लोकस्यप्रतिश्लोकंपाठेपृथ
ग्जपे वा विद्याप्राप्तिर्वाग्वैकृतनाशश्च
॥ २१ ॥ भगवत्याकृतंसर्वमित्यादिद्वाद

शोत्तरशताक्षरोमंत्रः सर्वकामदः सर्वापि वि०

स्तिवारणश्च ॥ २२ ॥ देविप्रपन्नार्तिहरे

इति श्लोकस्य यथाकार्यं लक्षायुतसहस्र

शतान्यतमसंख्यजपे प्रतिश्लोकंपाठेवा

सर्वापान्निवृत्तिः सर्वकामाप्तिश्च ॥ एषुप्र

योगेषुप्रतिश्लोकंदीपाग्रे केवलमेव नम

स्करणेऽतिशीघ्रांसिद्धिः ॥ प्रतिश्लोकं का

मबीजसंपुटितस्य एकचत्वारिंशद्दिनेत्रि
रावृत्तौ सर्वकामसिद्धिः ॥ २३ ॥ एकदि
शतिदिनपर्यन्तमुक्तीत्या प्रत्यहं द्वादशावृ
त्तौ वशीकरणम् ॥ २४ ॥ मायाबीजसंपु
टितस्य फट्पल्लवसहितस्य सप्तादिनपर्यंतं
त्रयोदशावृत्तावुच्चाटनासिद्धिः ॥ २५ ॥
तादृश्यामेव दिनचतुष्टयमेकादशावृत्तौ स

वोपद्रवनाशः ॥ २६ ॥ एकोनपंचाशद्वि
 नपर्यंतं प्रतिश्लोकं श्रीबीजसंपुटितस्य
 पंचदशावृत्तौ लक्ष्मीप्राप्तिः ॥ २७ ॥ प्रति
 श्लोकं वाग्बीजसंपुटितस्य शतावृत्या वि
 द्याप्राप्तिः ॥ २८ ॥ अथ शतचण्डीविधिः ॥

शङ्करस्य भवान्या वा प्रासादनिक्कटेशुभम् ॥
 मण्डपं द्वारवेद्याढ्यं कुर्यात्सध्वजतोरणम्

॥ १ ॥ तत्रकुण्डंप्रकुर्वीतप्रतीच्यांमध्यतो
पिवा॥स्नात्वानित्यक्रियां कृत्वा वृणुयाद्
शवाडवान्॥ २ ॥ जितेन्द्रियान्सदाचारा
न्कुलीनान्सत्यवादिनः ॥ वाडवा ब्राह्म
णाः ॥ व्युत्पन्नांश्चण्डिकापाठरतौल्लज्जाद्
यावतः ॥ ३ ॥ मधुपर्कविधानेन स्वर्णव
स्त्रादिदानतः ॥ जपार्थमासनंमालांदद्यात्ते

भयोऽपिभोजनम् ॥ ४ ॥ तेहविष्यान्नम
 श्नन्तोमन्नार्थगतमानसाः ॥ भूमौशयानाः
 प्रत्येकंजपेयुश्चाण्डिकारुतवम् ॥ ५ ॥ मार्क
 डेयपुराणोक्तंदशकृत्वः सचेतसः ॥ नवा
 र्णंचाण्डिकामंभ्रजपेयुश्चायुतंपृथक् ॥ ६ ॥
 पृथक्संपुटीकरणादितिशेषः ॥ प्रत्येकंब्रा
 ह्मणैरयुतजपः कार्यः ॥ अष्टमीनवमीचत

द्वंशौपौर्णमासीषुयथाशतावृत्तिसमाप्तिर्भ
वतितथारंभःकर्त्तव्यइतिसांप्रदायिकाः ॥
यजमानः पूजयेच्च कन्यानां नवकंशुभ
म् ॥ द्विवर्षाद्यादृशाब्दांताः कुमारीः परिपू
जयेत् ॥ १ ॥ तासांक्रमेणनामानि ॥ कुमा
री १ त्रिमूर्तिः २ कल्याणी ३ रोहिणी ४
कालिका ५ शंभवी ६ दुर्गा ७ चण्डिका ८

सुभद्रा ९ इति ॥ नाममंत्रैस्तासांपूजा ॥ वि०
 तत्रहीनाधिकाङ्गी कुष्ठव्रणयुता अंधा का
 णा कुरूपा केकरा कुबरी लोमयुग्देहा दा
 सीजा रोगिणीत्येवमाद्यावज्ज्याः ॥ विप्रां
 सर्वेष्टसंसिद्धचैयशसंक्षत्रियोद्भवाम् ॥ वै
 श्यजांधनलाभायपुत्रास्त्यैशूद्रजांयजेत् ॥ ७
 गंधपुष्पधूपदीपमक्ष्यभोज्यैर्यथाशक्ति व

स्वाभरणैश्चपूजयेत् ॥ द्विवर्षासाकुमा
ध्युक्तात्रिमूर्तिर्हायनत्रिका ॥ चतुरब्दातुक
ल्याणी पञ्चवर्षातुरोहिणी ॥ १ ॥ षडब्दा
कालिकाप्रोक्ताचण्डिकासप्तहायना ॥ अष्ट
वर्षाशांभवीस्याहुर्गातुनवहायना ॥ सुमद्रा
दशवर्षोक्तानाममन्त्रैः प्रपूजयेत् ॥ तासा
मावाहनेमन्त्रः प्रोच्यते शङ्करोदितः ॥ मं

त्राक्षरमयीं लक्ष्मीं मातृणारूपधारिणीम् ॥
 नवदुर्गात्मिकां साक्षात्कन्यामावाहयाम्य
 हम् ॥ कुमारिकादिकन्यानां पूजामंजान्
 वेऽधुना ॥ जगत्पूजयेज्जगद्वेद्ये सर्वशक्तिस्त्वं
 रूपिणि ॥ पूजांगहाणकौमारि जगन्मात
 र्नमोऽस्तुते ॥ त्रिपुरां त्रिपुराधारां त्रिवर्षां त्रा
 नरूपिणीम् ॥ त्रैलोक्यवन्दितां देवि त्रि

तिपूजयाम्यहम् ॥ कलात्मिकांकलाती
तां कारुण्यहृदयांशिवाम् ॥ कल्याणजन
नीं देवीं कल्याणीं पूजयाम्यहम् ॥ अणि
मादिगुणाधारामकाराद्यक्षरात्मिकाम् ॥ अ
नंतशक्तिकं लक्ष्मीं रोहिणीं पूजयाम्यहम् ।
कामचारीं शुभां कान्तं कालचक्रस्वरूपि
णीम् ॥ कामदां करुणोदारां कालिकां पूज

याम्यहम् ॥ चंडवीरांचंडमायांचंडमुंडप्रभं
 जनीम् ॥ पूजयामिसदादेवींचंडिकांचंडवि
 क्रमाम् ॥ सदानंदकरींशांतां सर्वदेवनमस्कृ
 ताम् ॥ सर्वभूतात्मिकां लक्ष्मीं शांभवोपू
 जयाम्यहम् ॥ दुर्गमिदुस्तरेकार्येभवदुःख
 विनाशिनीम् ॥ पूजयामिसदाभवत्यादुर्गा
 दुर्गातिनाशिनीम् ॥ सुंदरींस्वर्णवर्णाभां

सुखसौभाग्यदायिनीम् ॥ सुभद्रजननीं दे
वीं सुभद्रांपूजयाम्यहम् ॥ एतैर्मन्त्रैः पुराणो
क्तैस्तां तां कन्यां समर्चयेत् ॥ इति पूजनं कु
मारिकाणाम् ॥ वेद्यां विरचिते रम्ये सव
तो भद्रमण्डले ॥ घटं संस्थाप्य विधिना त
त्रावाह्या च येच्छिवाम् ॥ तदग्रे कन्यका
श्चापि पूजयेद्वाह्मणानपि ॥ उपचारस्तु

विविधैर्नवाणविरणान्यपि ॥ ॐकारः प्रथ
मं पीठं पूर्णपीठमतः परम् ॥ तृतीयं कामपी
ठं च पूजयेत्सम्प्रदायतः ॥ पूर्वोदिदिक्षुपीठ
स्य गणेशादिचतुष्टयम् ॥ गणेशक्षेत्रपा
लौच पादुकेवटुकास्त्रयः ॥ आग्नेय्यादिचतु
र्दिक्षु पूज्यं देवीचतुष्टयम् ॥ जयाच विजया
चैव जयंती चापराजिता ॥ पूर्वोक्तयन्त्रपूर्व

कोणे सरस्वती सहितो ब्रह्मा श्रीसहितो वि
ष्णुर्वैष्णवो भुवया शिवो वायव्यां षट्कोणे
चक्रमध्यस्थमध्यबीजे श्रीमहालक्ष्मीः ॥
द्वीमहाकाली एमहासरस्वती दक्षिणवाम
योः ॥ उदक्स्थितो दक्षिणे महिषः ॥ षट्कोणे
षु नंदज्जारक्तदन्तिकाशाकंभरीदुर्गाभिमा
भ्रामर्यः ॥ सर्विंदुनामाद्यवर्णताराद्याश्चा

सांनाममंत्राः पूजादौ॥तारः प्रणवः॥अष्टत्र
येषुब्रह्माणीमाहेश्वरी कौमारीवैष्णवी वा
राहीनारसिंहीऐंद्रीचामुण्डाउत्तरीत्या ना
ममंत्रैः पूज्याः ॥ ततोविष्णुमायादिचतुर्वि
शतिदेवताः प्रागादिक्रमेण केसरेषुपूज्याः
प्रातिपन्नंचकेसरत्रयम् ॥ ताश्चाविष्णुमा

या १ चेतना २ बुद्धि ३ निद्रा ४ क्षुधा ५

छाया ६ शक्ति ७ तृष्णा ८ क्षान्ति ९
जाति १० लज्जा ११ शान्ति १२ श्रद्धा
१३ कांति १४ लक्ष्मी १५ धृति १६
वृत्ति १७ स्मृति १८ दया १९ तुष्टि २०
पुष्टि २१ मातृ २२ भ्रांति २३ चिति २४
रूपा एतावत्यः ॥ सप्तशतीस्तवेपञ्चमा
ध्याये आसां चत्वारिंशतीनां नपाठइति न

भ्रमितव्यम् ॥ कात्यायनीतंत्रविरोधात् ॥
 नालमूले तुसंपूज्य माधवादिचतुष्टयम् ॥
 आधारः कूर्मशेषौ च चतुर्थोपृथिवीनृप ॥
 गृहकोणेषु गणेशः क्षेत्रपालो बटुको योगि
 न्यः ॥ प्रागादिदिक्षु इन्द्राद्याश्चेति ॥ एवं चतु
 र्दिनं कुर्यात् ॥ तत्र प्रथमेऽह्नि एकावृत्तिर्द्विती
 ये द्वे ॥ तृतीये तिस्रश्चतुर्थे चतस्र इति ॥ पञ्च

मेहोमः ॥ होमद्रव्याणि ॥ पायसान्नौस्त्रिम
ध्वत्कैर्द्राक्षारंभाफलादिभिः ॥ मातुलिंगै
रिक्षुखंडैर्नालिकेरयुतैस्त्रितलैः ॥ जातीफलै
राद्भ्यफलैरन्यैर्मधुरवस्तुभिरिति ॥ सप्तश
त्यादशावृत्त्याप्रतिमंत्रं हुतं चरेत् ॥ अयुतं च
नवार्णैर्नस्थायिपित्तैऽग्नौ विद्यानतः ॥ कृत्वा
वरणं देवानां होमं तन्नाममंत्रतः ॥ कृत्वा

पूर्णाहुतिसम्यग्देवमग्निविमृज्य च ॥ अग्नि
 पिंचेच्च यष्टारं विप्रौघः कलशोदकैः ॥ नि
 ष्कंसुवर्णमथवा प्रत्येकं दक्षिणां दिशेत् ॥
 भोजयेच्च शतं विप्रान् भक्ष्यभोज्यैः पृथग्वि
 धैः ॥ तेभ्योऽपि दक्षिणां दत्त्वा गृह्णीयादाशि
 षस्तथा ॥ एवं कृते जगद्धृश्यं सर्वे नश्यंत्युपद्रु
 वाः ॥ इति शतचण्डीविधिः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अद्येत्यादि० श्री
महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीदेवता
प्रीत्यर्थं चण्डीसप्तशतीपाठाख्यं कर्म करि
ष्ये ॥ तद्गङ्गत्वेनादौ कवचागलाकीलकपठ
नमाद्यन्तयोरोत्तरशतसंख्यनवावर्णजप
पूर्वकं क्रमेण रात्रिमुक्तदेवीसूक्तपठनमंतर
हस्यत्रयपठनंच करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥

प्रथमं नमो दिव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः
 नमः प्रकृत्यै भद्रायै निष्कृताः प्रणताः स्मृताम्
 इति मंत्रेण पंचोपचारैः पुरस्तकपूजा कुर्यात् ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमश्चाण्डिकायै ॥
 सार्कण्डेय उवाच ॥ ॐ यद्गुह्यं परमं लोकं
 सर्वरक्षार्कं नृणाम् ॥ यन्न कस्यचिद्विदोऽप्य
 तंतन्मन्त्रं हि पितामह ॥ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ अ

स्तगुह्यतमं विप्रसर्वभूतोपकारकं ॥ देव्या
स्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व महामुने ॥ २ ॥ प्रथ
मं शैलपुत्री च द्वितीयं ब्रह्मचारिणी ॥ तृतीयं
चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति चतुर्थकम् ॥ ३ ॥
पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनीति च ॥
सप्तमं कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमम्
॥ ४ ॥ नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्त्ति

ताः ॥ उक्तान्येता निनामानि ब्रह्मणैव महा
 त्मना ॥ ५ ॥ अग्निना दह्यमानस्तु शत्रुमध्य
 गतोरणे ॥ विषमे दुर्गमे चैव भयात शरण
 ङ्गताः ॥ ६ ॥ न तेषां जायते किञ्चिदशुभं रणसं
 कटे ॥ नापदं तस्य पश्यामि शोकदुःखभयं न
 हि ॥ ७ ॥ यैस्तु भक्त्या स्मृतानूनं तेषां वृद्धिः
 प्रजायते ॥ यत्वां स्मरन्ति देवेशि रक्षसे तान्न

संशयः ॥ ८ ॥ प्रेतसंस्थातुचामुण्डावाराही
माहिषासना ॥ ऐन्द्रीगजसमारूढावैष्णवी
गरुडासना ॥ ९ ॥ माहेश्वरीवृषारूढाकौ
मारीशिखिवाहना ॥ लक्ष्मीः पद्मासनादि
त्रीपद्महस्ताहरिप्रिया ॥ १० ॥ श्वेतरूपव
रादेवीईश्वरीवृषवाहना ॥ ब्राह्मीहंससमारू
ढा सर्वाभरणभूषिता ॥ ११ ॥ इत्येतामात

रःसर्वाःसर्वयोगसमन्विताः ॥ नानाभरण
 शोभाढ्यानानारत्नोपशोभिताः ॥ १२ ॥
 दृश्यंतेरथमारूढादेव्यःक्रोधसमाकुलाः ॥
 शंखंचक्रंगदांशक्तिहलंचमुसलायुधम् ॥
 खेटकंतोमरंचैवपरशुपाशमेवच ॥ १३ ॥
 कुन्तायुधंचिशूलंचशार्ङ्गमायुधमुत्तमम् ॥
 दैत्यानांदिहनाशायभक्तानामभयायच ॥ १४ ॥

धारयन्त्यायुधानीत्थंदेवानांचहिताय वै ॥
नमस्तेस्तु महारौद्रे महाघोरपराक्रमे । १५ ।
महाबले महात्साहि महाभया विनाशिनि ॥
त्राहि मां देवि दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भयवर्द्धिनी
॥ १६ ॥ प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्रा आ
ग्नेय्यां भयवर्द्धिनी ॥ दक्षिणेऽवतु वाराही नै
र्ऋत्यां खड्गधारिणी ॥ १७ ॥ प्रतीच्यां वारु

णीरक्षेद्वायव्यां मृगवाहिनी॥ उदीच्यां पातु
 कौमारी ईशान्यां शूलधारिणी ॥ १८ ॥ ऊ
 र्व्वे ब्रह्माणीमेरक्षेदधस्ताद्विष्णवी तथा ॥ एवं
 दशदिशोरक्षेच्चामुण्डाशववाहना ॥ १९ ॥ ज
 यामेचाग्रतः पातु विजया पातु पृष्ठतः ॥ अजि
 तावामपार्श्वे तु दक्षिणे चापराजिता ॥ २० ॥
 शिखामुद्योतिनी रक्षेदुमामूर्ध्नि व्यवस्थि

ता ॥ मालाधरी ललाटे च भ्रुवौ रक्षेद्यश
स्विनी ॥ २१ ॥ त्रिनेत्राचभ्रुवोर्मध्ययम
घण्टाचनासिके ॥ शंखिनीचक्षुषोर्मध्येश्रो
त्रयोद्वारवासिनी ॥ २२ ॥ कपोलौकालि
कारक्षेत्कर्णमूलेतुशाङ्करी ॥ नासिकायांसु
गन्धाचउत्तरोष्ठेचचर्चिका ॥ २३ ॥ अधरे
चामृतकलाजिह्वायांचसरस्वती ॥ दन्ता

नरक्षतुर्कौमारीकंठदेशेतुचण्डिका ॥ २४ ॥
 घंटिकांचित्रघंटाचमहामायाचतालुके ॥
 कामाक्षी चिबुकं रक्षेद्वाचं मे सर्वमङ्गला
 ॥ २५ ॥ ग्रीवायां भद्रकाली च पृष्ठवंशे धनुर्ध
 री ॥ नीलग्रीवा बहिः कण्ठे नालिकां नलकूब
 री ॥ २६ ॥ स्कन्धयोः स्वाङ्घ्रिनी रक्षेद्वाहूमेव
 ज्ञधारिणी ॥ हस्तयोर्दण्डिनी रक्षेदम्बिका

चांगुलीषुच ॥ २७ ॥ नखाञ्छूलेश्वरीरक्षत
कुक्षौरक्षकुलेश्वरी ॥ स्तनौरक्षेन्महादेवीम
नःशोकविनाशिनी ॥ २८ ॥ हृदयेललितार्द
वीउदरेशूलधारिणी ॥ नाभौचकामिनीरक्ष
द्रुह्यंगुह्येश्वरीतथा ॥ २९ ॥ पूतनाकामि
कामेद्रुगदेमहिषवाहिनी ॥ कट्यां भगवती
रक्षेज्जानुनीविन्ध्यवासिनी ॥ ३० ॥ जंघेम

हाबलारक्षेत्सर्वकामप्रदायिनी ॥ गुल्फयो
 नारसिंही च पादपृष्ठे तुतैजसी ॥ ३१ ॥ पा
 दांगुलीषु श्रीरक्षेत्पादाधस्थलवासिनी ॥
 नखान्दंष्ट्राकरालीचकेशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी
 ॥ ३२ ॥ रोमकूपेषुकौमारीत्वचंवागीश्वरी
 तथा ॥ रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदांसि
 पार्वती ॥ ३३ ॥ अन्त्राणिकालरात्रिश्चपि

तंचमुकुटेश्वरी॥पद्मावतीपद्मकोशेकफेचू
डामणिस्तथा॥ ३४॥ ज्वालामुखी नसा
जालमभेद्यासर्वसंधिषु॥ शुक्रं ब्रह्माणीमिर
क्षेच्छायांछत्रेश्वरीतथा॥ ३५॥ अहंकारं
मनोबुद्धिरक्षेन्मधर्मधारिणी॥ प्राणापानौ
तथाव्यानमुदानंचसमानकम् ॥ ३६॥ व
ज्रहस्ताचर्मरक्षेत्प्राणकल्पंचशोभना॥रसे

रूपेचगन्धेचशब्देस्पर्शेचयोगिनी॥ ३७॥
 सत्त्वंरजस्तमश्चैवरक्षेत्रायायणीसदा॥ आ
 ग्रक्षतुवाराहीधर्मरक्षतु वैष्णवी ॥ ३८ ॥

यशः कीर्तिचलक्ष्मीचधनंविद्यांचचक्रि
 णी॥ गोत्रमिन्द्राणिमेरक्षेत्पशून्मेरक्षचण्डि
 के॥ ३९॥ पुत्रान्नक्षेन्महालक्ष्मीर्भायारक्षतु
 भैरवी ॥ पन्थानंसपथारक्षेन्मार्गक्षेमकरी

तथा ॥ ४० ॥ राजद्वारे महालक्ष्मीर्विजया
सर्वतः स्थिता ॥ रक्षाहीनंतु यत्स्थानं वार्जि
तं कवचेन तु ॥ ४१ ॥ तत्सर्वैरक्षमेदे विजय
न्ती पापनाशिनी ॥ पद्मेकं न गच्छेत्तु यदी
च्छेच्छुभमात्मनः ॥ ४२ ॥ कवचेनावृतो
नित्यं यत्र यत्रैव गच्छति ॥ तत्र तत्रार्थलाभ
श्च विजयः सार्वकामिकः ॥ ४३ ॥ यं यंचि

न्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ पर
 मैश्वर्यमतुलंप्राप्स्यते भूतले पुमान् ॥ ४४ ॥
 निर्भयो जायते मर्त्यः संग्रामेष्वपराजितः ॥
 त्रैलोक्ये तु भवेत्पूज्यः कवचेनावृतः पुमान्
 ॥ ४५ ॥ इदं तु देव्याः कवचं देवानामपि दुर्ल
 भम् ॥ यः पठेत्प्रयतो नित्यं त्रिसन्ध्यं श्रद्ध
 यान्वितः ॥ ४६ ॥ देवीकला भवेत्तस्य त्रै

लोक्प्रेष्वपराजितः ॥ जीवेद्वर्षशतंसाग्रम
पमृत्युविवर्जितः ॥४७॥ नश्यन्तिव्याधयः
सर्वलूताविस्फोटकादयः ॥ स्थावरजंगमं
चैवकुत्रिमंचापियाद्विषम् ॥४८॥ अभिच्वा
राणिसर्वाणिमंत्रयंत्राणिभूतले ॥ भूचराः
खेचराश्चैवजलजाश्चोपदेशिकाः ॥४९॥ स
हजाकुलजामालाडाकिनीशाकिनीतिथा ॥

अन्तरिक्षचराघोराडाकिन्यश्च महाबलाः
 ॥ ५० ॥ ग्रहभूतपिशाचाश्चयक्षगन्धर्वरा
 क्षसाः ॥ ब्रह्मराक्षसवेतालाः कूष्माण्डाभिर
 वादयः ॥ ५१ ॥ नश्यन्तिदर्शनात्तत्स्थकव
 चेहृदिसंस्थिते ॥ मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञस्तेजो
 वृद्धिकरं परम् ॥ ५२ ॥ यशसाबर्धते सोऽपि
 कीर्तिमण्डितभूतले ॥ जपेत्सप्तशतीं चण्डीं

कृत्वा तु कवचं पुरा ॥ ५३ ॥ यावद्भूमं डलं घ
त्ते स शैलवनकाननम् ॥ तावत्तिष्ठति मे दि
न्यां सन्ततिः पुत्रपौत्रिकी ॥ ५४ ॥ देहांते पर
मं स्थानं यत्सुरैरपि दुर्लभम् ॥ प्राप्नोति पुरुषो
नित्यं महा माया प्रसादतः ॥ ५५ ॥ लभते प
रं रूपं शिवेन सह मोदते ॥ ५६ ॥ इति वाराह
पुराणे हरिहरब्रह्मविरचितं देव्याः कवचं

समाप्तम् ॥ १ ॥ श्रीजगदम्बार्पणमस्तु ॥
 ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ जयन्तीमंगलाका
 लीभद्रकालीकपालिनी ॥ दुर्गाक्षमाशिवा
 धात्रीस्वाहास्वधानमोस्तुते ॥ १ ॥ जयत्वं
 देविचामुंडेजयभूतातिहारिणि ॥ जयसर्वग
 तेदेविकालरात्रिनमोऽस्तुते ॥ २ ॥ मधुकैटभ
 विद्राविविधातृवरदेनमः ॥ रूपदेहिजयदे

हियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ३ ॥ माहिषासुरनि
नाशिभक्तानांमुखदेनमः ॥ रूपंदेहिजयंदे
हियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ४ ॥ रक्तबीजवधे
देविचंडमंडविनाशिनि ॥ रूपंदेहिजयंदे
हियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ५ ॥ शुम्भस्यैवनि
शुम्भस्यधृन्नाक्षस्यचमर्दिनि ॥ रूपंदेहिज
यंदेहियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ६ ॥ वन्दितां

धियुगेदेविसर्वसौभाग्यदायिनि ॥ रूपंदेहि
 जयंदेहियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ७ ॥ अचि
 न्त्यरूपचारितेसर्वशत्रुविनाशिनि ॥ रूपंदे
 हिजयंदेहियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ८ ॥ नते
 फ्यःसर्वदाभक्त्याचांडिकेदुरितापहे ॥ रूपं
 देहिजयंदेहियशोदेहिद्विषोजहि ॥ ९ ॥ स्तुव
 द्रयोभक्तिपूर्वत्वांचांडिकेक्याधिनाशिनि ॥

रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि । १० ।
चंडिके स ततं ये त्वामर्चयंती ह भक्तिः ॥ रू
पं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ११ ॥
देहि सौभाग्य मारोग्यं देहि मे परमं सुखम् ॥
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ १२ ॥
विधेहि द्विषतां नाशं विधेहि बलमुच्चैः ॥
रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि । १३ ।

विवेहिदेविकल्याणं विवेहिपरमांश्रियम् ।
 रूपं देहिजयं देहियशो देहिद्विषो जाहि । १४ ।
 सुरासुराशिरोरत्ननिघृष्टचरणेम्बिके ॥ रूपं
 देहिजयं देहियशो देहिद्विषो जाहि ॥ १५ ॥
 विद्यावन्तं यशस्वन्तं लक्ष्मीवंतं जनंकुरु ॥
 रूपं देहिजयं देहियशो देहिद्विषो जाहि । १६ ॥
 प्रचंडदैत्यदर्पघ्नचाण्डिकप्रणताय मे ॥ रूपं

देहिजयं देहियशो देहि द्विषो जहि ॥ १७ ॥

चतुर्भुजचतुर्वक्त्रसंस्तुते परमेश्वरि ॥ रूपं

देहिजयं देहियशो देहि द्विषो जहि ॥ १८ ॥

कृष्णो न संस्तुते देवि शश्वद्भक्त्या सदा म्बि

के ॥ रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि

॥ १९ ॥ हिमाचलसुतानाथसंस्तुते परम

ेश्वरि ॥ रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ।

॥ २० ॥ इन्द्राणीपतिसद्भावपूजितेपरमे
 श्वरि ॥ रूपंदेहिजयंदेहियशोदेहिद्विषोज
 हि ॥ २१ ॥ देविप्रचण्डदोर्दण्डदैत्यदर्पाविना
 शिनि ॥ रूपंदेहिजयंदेहियशोदेहिद्विषोज
 हि ॥ २२ ॥ देविभक्तजनोदामदत्तानन्दो
 दयेम्बिके ॥ रूपंदेहिजयंदेहियशोदेहिद्वि
 षोजहि ॥ २३ ॥ पत्नीमनोरमांदेहिमनो

वृत्तानुसारिणीम् ॥ तारिणीं दुर्गं सारसाग
रस्यकुलोद्भवाम् ॥ २४ ॥ इदं स्तोत्रं पठि
त्वा तु महास्तोत्रं पठेन्नरः ॥ स तु सप्तशतीं स
ख्यावरमाप्नोति सम्पदाम् ॥ २५ ॥ इति मार्क
ण्डेयपुराणे अर्गलास्तोत्रं समाप्तम् ॥ २॥ ॐ
नमश्चाण्डिकायै ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ विशु
द्धज्ञानदेहाय त्रिवेदी दिव्यचक्षुषे ॥ श्रेयः प्रा

सिनिमित्तायनमः सोमार्द्धधारिणे ॥ १ ॥

सर्वमेतद्विजानीयान्मंत्राणामपि कीलक
म् ॥ सोपिक्षेममवाप्नोतिसततंजाप्यतत्परः

॥ २ ॥ सिद्धयन्त्यच्चाटनादीनिवस्तूनि स

कलान्यपि ॥ एतेनस्तुवतां देवीस्तोत्रमन्त्रे

णसिद्धयति ॥ ३ ॥ नयन्त्रं नौषधंतत्रनकि

ञ्चिदपिविद्यते ॥ विनाजाप्येनसिद्धयेतसर्व

मृचाटनादिकम् ॥ ४ ॥ समग्राण्यपिसिद्धयं
तिलोकशङ्कामिमांहरः ॥ कृत्वानिमन्त्रया
माससर्वमेवमिदंशुभम् ॥ ५ ॥ स्तोत्रं वै च
ण्डिकायास्तुतच्चगुप्तं चकारसः ॥ समाप्नो
तिसुपुण्येनतां यथावन्त्रियन्त्रणाम् ॥ ६ ॥
सोपिक्षेममवाप्नोतिसर्वमेवनसंशयः ॥ कृ
ष्णायां वाचतुर्दश्यामष्टम्यां वा समाहितः

॥ ७ ॥ ददातिप्रतिगृह्णातिनान्यथैषाप्रसि
 द्धयति। इत्थंरूपेणकीलेनमहादेवेनकीलि
 तम् ॥ ८ ॥ योनिष्कीलांविधायैनांनित्यंज
 पतिसंस्फुटम् ॥ प्रसिद्धःसगणःसोपिगन्ध
 वोजायतेनरः ॥ ९ ॥ नचैवाप्यटतस्तस्यभ
 यंक्वापीह जायते ॥ नाऽपमृत्युवशंयातिमृ
 तोमोक्षमवाप्नुयात् ॥ ० ॥ ज्ञात्वाप्रार

पुन्यं कुर्वीत न कुर्वाणो विनश्यति ॥ ततो ज्ञा-
त्वाैव सम्पन्ना मिदम् प्रारब्धयेते बुधैः ॥ ११ ॥ सौ-
भाग्यादि च यात्किञ्चिद्बुध्यते ललनाजने ॥
तत्सर्वं तत्प्रसादेन तेन जाप्यमिदं शुभम्
। १२ ॥ शनैस्तु जप्यमानेऽस्मिन्स्तोत्रे स-
ंपत्तिरुच्चैः ॥ भवत्येव समग्रापिततः प्रार-
भ्यमेव तत् ॥ १३ ॥ ऐश्वर्यं यत्प्रसादेन सौ-

भाग्यारोग्यसम्पदः॥शत्रुहानिः परो मोक्षः
 स्तूयतेसानकिंजनैः ॥ १४ ॥ इतिभगव
 त्याःकीलकस्तोत्रंसमाप्तम् ॥ ३ ॥ श्रीगण
 पतिर्जयति ॥ ॐ अस्यश्रीनवार्णमंत्र
 स्य ॥ ब्रह्मविष्णुरुद्राक्षयः ॥ गायत्र्यु
 ष्णिगनुष्टुप्छंदसि ॥ श्रीमहाकालीमहा
 लक्ष्मीमहासरस्वत्यो देवताः ॥ ऐबीजं ॥

ह्रींशक्तिः ॥ ह्रींकीलकम् ॥ श्रीमहाकाली
महालक्ष्मीमहासरस्वतीप्रित्यर्थं जपे विनि
योगः ॥ ब्रह्मविष्णुरुद्रं ऋषिभ्यो नमः शिर
सि गायत्र्या णिगनष्टुष्टं दोषभ्यो नमः मुखे ॥
महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीदेवता
भ्यो नमः हृदि ॥ ऐवीजाय नमः गुह्ये ॥ ह्रीं
शक्तये नमः पादयोः ॥ ह्रींकीलकाय नमः

नाभौ ॥ इतिमूलेनकरौसंशोध्य ॥ ॐ ऐं अं
 गुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥
 ॐ ह्रीं मध्यमाभ्यां नमः । ॐ चामुंडायै अना
 मिताभ्यां नमः ॥ ॐ विच्चे कनिष्ठिकाभ्यां न
 मः ॥ ॐ ऐं ह्रीं चामुंडायै विच्चे करतलक
 रपृष्ठाभ्यां नमः ॥ एवं हृदयादि ॥ ततोऽक्षर
 न्यासः ॥ ॐ ऐं नमः शिखायां ॥ ॐ ह्रीं नमः

॥
॥
दाक्षिणनमः ॥ ॐ ह्रीं नमः वामनेत्रे ॥ ॐ वा
नमः दक्षिणकर्णे ॥ ॐ मं नमः वामकर्णे ॥
ॐ डां नमः दक्षिणनासायाम् ॥ ॐ ऐ नमः वा
मनासायाम् ॥ ॐ विं नमः मुखे ॥ ॐ चैनमः
गृह्ये ॥ एवं विन्यस्याष्टवारं मूलेन व्यापकं कु
र्यात् ॥ ॐ ऐं प्राच्यै नमः ॥ ॐ ऐं आग्नेयै नमः ॥
ॐ ह्रीं दक्षिणायै नमः ॥ ॐ ह्रीं नैऋत्यै नमः ॥

ॐ ह्रीं प्रती च्यैनमः ॥ ॐ ह्रीं वायव्यैनमः ॥

ॐ चामुंडायै उदी च्यैनमः ॥ ॐ चामुंडायै ई

शान्यैनमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं ह्रीं चामुंडायै विच्चेऊ

ध्वयैनमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं ह्रीं चामुंडायै विच्चेभूम्यै

नमः ॥ अथ ध्यानम् ॥ खड्गं चक्रं गदं पुष्पाप

रिधान् शूलं भृशं डोशिरः शंखं सन्दधतीं करै

स्त्रिनयनां सर्वाङ्गभूषावृताम् । नीलाभमद्युति

मास्थपाददशकासवे महाकालिकांयाम
स्तौत्स्वपितेहरौकमलजोहतुं मधु कैटभम्
॥ १ ॥ अक्षस्वपरशुंगदेषुकुलिशंपद्मधनुः
कुंडिकां दण्डंशक्तिमासिचचर्मजलजंघटां
सुराभाजनम्॥शूलंपाशसुदर्शनेचदधतीं ह
स्तैः प्रसन्नाननां सेवेसैरिभमार्दिनीमिहम
हालक्ष्मींसरोजस्थिताम् ॥ २ ॥ घंटाशूलह

लानिशंखमुसलेचक्रंधनुःसायकंहस्ताब्जै
 र्दवतीधनांतविलसच्छीतांशुतुल्यप्रभाम्।
 गौरीदिहसमुद्भवांत्रिनयनामाधारभूतां म
 हापूर्वामित्रसरस्वतीमनुभजेच्छुभादिदैत्या
 दिनीम् ॥ ३ ॥ अष्टोत्तरशतसंख्ययामंत्ररा
 जं जपेत् ॥ इति नवाणिविधिः ॥ ॥ अ

थ रात्रिसूक्तम् ॥ ॥ विश्वेश्वरीं जगद्धात्रीं

स्थितिसंहारकारिणीम् ॥ निद्राभगवतीं वि
ष्णोरतुलां तजसः प्रभुः ॥ १ ॥ ब्रह्मोवाच ॥
त्वं स्वाहात्वं स्वधात्वं हि वषट्कारस्वरात्मि
का ॥ सुधात्वमक्षरं नित्ये त्रिधामान्नात्मि
का स्थिता ॥ २ ॥ अर्धमात्रा स्थितानित्याया
नुच्चार्या विशेषतः ॥ त्वमेव संध्यासावित्री त्वं
देवि जननी परा ॥ ३ ॥ त्वयै तद्धार्यते विश्वं त्व

यैतत्सृज्यतेजगत् ॥ त्वयैतत्पाल्यतेदेवित्वं
 मत्स्यंतेचसर्वदा ॥ ४ ॥ विसृष्टैः सृष्टिरूपात्वं
 स्थितिरूपाच्च पालने ॥ तथासंहतिरूपां
 तेजगतोऽस्यजगन्मये ॥ ५ ॥ महाविद्याम
 ह्यामायामहामेधामहास्मृतिः ॥ महामो
 हाचभवतीमहादेवीमहासुरी ॥ ६ ॥ प्रकृति
 स्त्वंचसर्वस्य गुणत्रयविभाविनी ॥ काल

रात्रिर्महारात्रिर्मोहरात्रिश्चदारुणा ॥ ७ ॥
त्वं श्रीस्त्वमीश्वरीत्वं त्वीस्त्वं बुद्धिबोधलक्ष
णा ॥ लज्जापुष्टिस्तथातुष्टिस्त्वंशांतिः क्षा
तिरेवच ॥ ८ ॥ स्वज्जिनीशूलिनीघोरा
गहिनीचक्रिणीतथा ॥ शंखिनीचापिनी
बाणाभशुंडीपरिघायुधा ॥ ९ ॥ सौम्या
सौम्यतराशेषसौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी ॥ परा

पराणां परमात्ममेव परमेश्वरी ॥ १० ॥ यच्च
 किञ्चित्कचिद्भूतसूक्ष्मसद्भाऽखिलात्मिके ॥
 तस्य सन्दर्शययाशक्तिः सात्वाकिंरूपस्येतदा
 ॥ ११ ॥ ययात्वया जगत्सद्भाजगत्पात्यरि
 योजगत् ॥ सोऽपि निद्रावशं नीतः कस्त्वा
 रसोऽसुमिहेश्वरः ॥ १२ ॥ विष्णुः शरीरग्रह
 णमहमीशानएवच ॥ कारितास्तेयतोत

स्त्वांकः स्तोतुं शक्तिमान्भवेत् ॥ १३ ॥ सा
त्वमित्थं प्रभावैः स्वैरुदारैर्देविसंस्तुता ॥ मो
हयैतौ दुराधर्षावसुरौ मधुकैटभौ ॥ १४ ॥ प्र
बोधश्च जगत्स्वामी नीयतामध्यतो लघु ॥
बोधश्च कियतामस्य हंतुमेतौ महासुरौ
॥ १५ ॥ इति रात्रिभूतं समाप्तम् ॥ * ॥

॥ ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ सप्तशतीन्या

साः ॥ अथप्रथममध्यमोत्तमचरित्राणां ब्र
 ह्मविष्णुरद्राक्षपयः श्रीमहाकालीमहाल
 क्ष्मीमहासरस्वत्योदेवताः गायत्र्युष्णिगनु
 द्रुपच्छंदांसि ॥ नंदाशाकंभरीभीमाः शक्तयः
 रक्तदंतिकादुर्गाभ्रामर्योबीजानि ॥ अग्निर्वा
 युः सूर्यस्तत्त्वानि ॥ ऋग्यजुःसामवेदाध्या
 नानि ॥ सकलकामनासिद्धये श्रीमहाका

लीमहालक्ष्मीमहासरस्वतीदेवताप्रोत्यर्थं
जपेविनियोगः॥ तत्रादौन्यासाः॥ खड्गिनी
शूलिनीघोरागदिनीचक्रिणीतथा ॥ शंख
नीचापिनीबाणामुशुंडीपरिघायुधा ॥ अंगु
ष्ठाभ्यांनमः ॥ शूलेनपाहिर्नोदेविपाहिस्व
हेनचाग्निर्वेके ॥ घंटास्वनेननः पहिचाप
द्वयानिःस्वनेनच ॥ तर्जनीभ्यांनमः ॥ प्रा

द्यांरक्षप्रतिच्छ्याचचचंडिकेरक्षदक्षिणे ॥ भ्रा
 मणेनात्मशूलस्य उत्तरस्थं तिथेश्वरि ॥ म
 द्यमाभ्यां नमः ॥ सौम्या नित्या निरूपपाणित्रै
 लोक्वये विचरंति ते ॥ यानि चात्यर्थघोराणि
 तैरक्षास्मांस्तथा भुवम् ॥ अनामिकाभ्यां
 नमः ॥ खड्गशूलगदादीनियानि चास्त्राणि
 तैर्विके ॥ करपल्लवसंगीनितैरस्मान् रक्षसर्व

तः॥ कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ सर्वस्वरूपे सर्वे
शे सर्वशक्तिसमन्विते ॥ भयेभ्यस्त्राहि नो दे
वि दुर्गे देवि नमो स्तुते ॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां
नमः ॥ एवं हृदयादि ॥ खड्गिनी शूलिनी घो
रा ० हृदयाय नमः ॥ शूलेन पाहि नो देवि ०
शिरसे स्वाहा ॥ प्राच्यां रक्ष प्रतीच्यां च ०
शिखायै वषट् ॥ सौम्या निया निरूपाणि ०

कवचायहं ॥ खड्गशूलगदादीनि० नेत्रत्र
 यायवौषट् ॥ सर्वस्वरूपेसर्वेश० अस्त्राय
 फट् ॥ अथध्यानम् ॥ ॥ विद्युद्दामसमप्रभां
 मृगपतिस्कंधस्थितांभीषणांकन्याभिःक
 रवालखेटविलसद्भुस्ताभिरासंविताम् ॥ ह
 स्तैश्चक्रधरालिखेटविशिखांश्चापं गुणंत
 र्जनीं बिभ्राणामनलात्मिकां शशिवरां

दुर्गात्रिनेत्रां भजे ॥ १ ॥ इति ध्यानम् ॥
प्रथमचारित्रस्या ॥ ब्रह्माऋषिः ॥ महाकाली
देवता ॥ गायत्रीछंदः ॥ नंदाशक्तिः ॥ रक्तदं
तिकाबीजं ॥ अग्निस्तत्त्वं ॥ ऋग्वेदः स्वरू
पम् ॥ श्रीमहाकालीप्रीत्यर्थं प्रथमचारित्रज
पेविनियोगः ॥ खड्गचक्रगदेषु चापपरिधा
नशूलं भुशुंडीशिरः शंखं संध्यतीं करैस्त्रिनय

नांसर्वांगभूषावृताश्च । नीलाश्मधृतिमास्य
 पाददशकंसेवेमहाकालिकांयामस्तौत्स्व
 पितेहरौकमलजोहंतुंमधुकैटभम् ॥ मार्कण्डे
 यउवाच ॥ १ ॥ सार्वर्णिःसूर्यतनयोयोमनुः
 कथ्यतेऽष्टमः ॥ निशामयतदुत्पत्तिविस्तरा
 द्भूतोमम ॥ २ ॥ महामायानुभावेनयथाम
 न्वंतराधिपः ॥ सबभूवमहाभागः सार्वर्णि

स्तनयोरेवः॥ ३॥ स्वाराचिषेऽतरेपूर्वंचैत्रव
शसमुद्भवः॥ सुरथोनामराजाभूत्समस्तेक्षि
तिमण्डले॥ ४॥ तस्यपालयतः सम्यक्प्र
जाः पुत्रानिवौरसान्॥ बभूवुःशन्नवोभूपाः
कोलाविध्वंसिनस्तदा॥ ५॥ तस्यतैरभव
द्युद्धमतिप्रबलदण्डिनः॥ न्यूनैरपिसतैर्युद्धे
कोलाविध्वंसिभिर्जितः॥ ६॥ ततःस्वपुर

मायातोनिजदेशाविषोऽभवत्॥आक्रान्तः
 समहाभागस्तैस्तदाप्रबलारिभिः॥ ७॥ अ
 मात्यैर्बलिभिर्दुष्टैर्दुर्बलस्यदुरात्मभिः॥ को
 शोबलं चापहतं तत्रापि स्वपुरे ततः॥ ८॥ त
 तो भूगया व्याजेन हतस्वाम्यः स भूपतिः॥
 एकाकी हयमारुह्य जगाम गहनं वनम्॥ ९॥
 स तत्राश्रममद्राक्षीद्विजवर्यस्य मेघसः॥

प्रशांतश्चापदाकीर्णं मुनिशिष्योपशोभि
तम् ॥ १० ॥ तस्थौ कंचित्सकालंच मुनिना
तेन सत्कृतः ॥ इतश्चेतश्च विचरंस्तस्मिन्मु
निवराश्रमे ॥ ११ ॥ सोचितयत्तदा तत्र
ममत्वाकृष्टचेतनः ॥ मत्पूर्वैः पालितं पूर्वं
मया हीनं पुरंहितत् ॥ १२ ॥ मद्भृत्यैस्तैर
सद्वृत्तैर्धर्मतः पाल्यते न वा ॥ न जानि स प्र

धानोमेशूरहस्तीसदामदः ॥ १३ ॥ ममवै
 रिवशंयातः कान्भोगानुपलप्स्यते ॥ येम
 मानुगतानित्यंप्रसादवनभोजनैः ॥ १४ ॥
 अनुवृत्तिभ्रुवंतेऽद्यकुर्वत्यन्यमहीभृताम् ॥
 असम्यग्गव्ययशीलैस्तैः कुर्वद्भिः सततं व्य
 यम् ॥ १५ ॥ संचितः सोऽतिदुःखेनक्षयंको
 शोगमिष्यति ॥ एतच्चान्यच्च सततं चितया

मासपार्थिवः ॥ १६ ॥ तत्रविप्राश्रमाभ्या
शैवैश्यमेकंदर्शसः ॥ सपृष्टस्तेनकरत्वं
भोहेतुश्चागमनेऽन्नकः ॥ १७ ॥ सशोकइ
वकरमात्तवंदुर्मनाइवलक्ष्यसे ॥ इत्याकर्ण्य
वचस्तस्यभूपतेः प्रणयोदितम् ॥ १८ ॥ प्र
त्युवाचसतैवैश्यः प्रश्न्यावनतोनृपं ॥ १९ ॥
वैश्यउवाच ॥ २० ॥ समाधिनिर्मिवैश्योऽ

हमुत्पन्नो वनिनांकुले ॥ २१ ॥ पुत्रदारैर्निर
 स्तश्च वनलोभादसाधुभिः ॥ विहीनश्च वनै
 र्दारैः पुत्रैरादायमेव नमः ॥ २२ ॥ वनम
 क्यगागतो दुःखी निरस्तश्चासवन्धुभिः ॥ सोऽ
 हं न वै द्विपुत्राणां कुशलाकुशलात्मिकाम्
 ॥ २३ ॥ प्रवृत्तिस्वजनानां च दाराणां चाव्रसं
 स्थितः ॥ किं नुतेषां गृहेक्षेमक्षेमं किं नुसांप्र

तम् ॥ २४ ॥ कथंते किं नु सङ्कृता दुर्वृत्ताः किं
न मे सुताः ॥ २५ ॥ राजोवाच ॥ २६ ॥ ये
निरस्ता भवौष्ठुधैः पुन्नदारादिभिर्धनैः
॥ २७ ॥ तेषु किं भवतः स्नेहमनुबधातिमान
सम् ॥ २८ ॥ वैश्य उवाच ॥ २९ ॥ एवमेत
द्यथा प्राह भवान् स्मद्गतं वचः ॥ ३० ॥ किं क
रोमि न बधाति मम निष्ठुरतां मनः ॥ यैः सन्त्य

ज्यपितृस्नेहं घनलुब्धौ भिराकृतः ॥ ३१ ॥ प
 तिस्रस्वजनहार्दं च हार्दितेष्वेव मे मनः ॥ किमे
 तन्नाभिजानामि जानन्नपि महामते ॥ ३२ ॥
 यत्प्रेमप्रवणं चित्तं विगुणेष्वपि बंधुषु ॥ तेषां
 कृते मे निःश्वासो दोर्मनस्यं च जायते ॥ ३३ ॥
 करोमि किं यन्न मनस्तेष्वप्रीतिषु निष्ठुरम्
 ॥ ३४ ॥ मार्कंडेय उवाच ॥ ३५ ॥ ततस्तौ स

हितौ विप्रतं मुनिं समुपस्थितौ ॥ ३६ ॥ स-
माधिर्नामि वैश्यासौ सच पार्थिव सत्तमः ॥
कृत्वा तु तौ यथान्यायं यथाहं तेन संविदम्
॥ ३७ ॥ उपविष्टौ कथाः काश्चिच्च कर्तुं वैश्यपा-
र्थिवौ ॥ ३८ ॥ राजोवाचा ॥ ३९ ॥ भगवंस्त्वा
महं प्रष्टुमिच्छाम्येकं वदस्व तत् ॥ ४० ॥
दुःस्वाग्रयन्मे मनसः स्वचित्ताग्रततां वि

ना ॥ ममत्वं गतराज्यस्य राज्यांगेष्वखिले
 ष्वपि ॥ ४१ ॥ जानतोऽपि यथाज्ञास्य किमेत
 न्मुनिसत्तम ॥ अयंचानिःकृतः पुत्रैर्दारैर्मृत्यै
 स्तथो ज्झितः ॥ ४२ ॥ स्वजनेन च संत्यक्त
 स्तेषु हार्दितथाप्यति ॥ एवमेष तथा हंच द्वा
 वप्यत्यंतदुःखितौ ॥ ४३ ॥ दृष्टदोषेऽपि वि
 षये ममत्वाकृष्टमानसौ ॥ तत्किमेतन्महा

भागयन्मोहोज्ञानिनोरपि ॥ ४४ ॥ ममास्य
चभवत्येषाविवेकांधस्यमूढता ॥ ४५ ॥
ऋषिरुवाच ॥ ४६ ॥ ज्ञानमस्ति समस्तस्य
जंतोर्विषयगोचरे ॥ ४७ ॥ विषयश्च महा
भागयातिचैवंपृथक्पृथक् ॥ दिवांधाः प्रा
णिनः केचिद्भान्नावंधास्तथापरे ॥ ४८ ॥
केचिद्दिवातथारात्रौ प्राणिनस्तुल्यदृष्टयः ॥

ज्ञानिनोमनुजाः सत्यं किं नु तेनाहिकेवलम्
 ॥४९॥ यतो हि ज्ञानिनः सर्वेषु पक्षिमृगाद-
 यः ॥ ज्ञानं च तन्मनुष्याणां यत्तेषां मृगप-
 क्षिणाश्च ॥ ५० ॥ मनुष्याणां च यत्तेषां तुल्य-
 मन्यस्तथोभयोः ॥ ज्ञानेऽपि सति पश्येतान्प-
 तङ्गाञ्छावच्चक्षुषु ॥ ५१ ॥ कणमोक्षाद्वता-
 न्मोहात्पीडयमानानपिक्षुधा ॥ मानुषामनु

जव्याघ्रसाभिलाषाःसुतान्प्रति ॥ ५२ ॥
लोभात्प्रत्युपकारायनन्वेतान्किनपश्यासि
तथापिममतावर्तेमोहगतेनिपातिताः ५३
महामायाप्रभावेण संसारस्थितिकारि
णा ॥ तन्नात्रविस्मयःकार्योयोगनिद्राज
गत्पतेः ॥ ५४ ॥ महामायाहरेश्चैषातयासं
मोह्यतेजगत् ॥ ज्ञानिनामपिचेतांसिद्धीम

गवतीहिंसा ॥ ५५ ॥ बलादाकृष्यमोहाय
 महामायाप्रयच्छति ॥ तया विसृज्यते विश्वं
 जगदितच्चराचरम् ॥ ५६ ॥ सैषा प्रसन्नावरदा
 नृणां भवति मुक्तये ॥ सा विद्या परमा मुक्तहे
 तुभूता सनातनी ॥ ५७ ॥ संसारबन्धहेतुश्च सै
 व सर्वेश्वरेश्वरी ॥ ५८ ॥ राजोवाच ॥ ५९ ॥
 भगवन्काहिसा देवी महामायेति यां भवान्

॥ ६० ॥ ब्रवीति कथमुत्पन्नासाकर्मस्य ^{विद्यम} किं द्विज ॥ यत्प्रभावाचसा देवीयत्स्वरूपा
यदुद्भवा ॥ ६१ ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामित्व
तो ब्रह्माविदां वर ॥ ६२ ॥ ऋषिरुवाच
॥ ६३ ॥ नित्यैव सा जगन्मूर्तिस्तया सर्वमि
दं ततम् ॥ ६४ ॥ तथापि तत्समुत्पत्तिर्बहु
धा श्रूयतां मम ॥ देवानां कार्यसिद्ध्यर्थमा

विभ्रमवतिसायदा ॥ ६५ ॥ उत्पन्नैस्त्रितदालो
 केसानित्याप्यभिधीयते ॥ योगानिद्रांयदा
 विष्णुर्जगत्येकार्णवीकृते ॥ ६६ ॥ आरुती
 र्यशेषमभजत्कल्पांतिभगवान्प्रभुः ॥ तदाह्वा
 वशुरौ घोरो विरुध्यातौ मधुकैटभौ ॥ ६७ ॥
 विष्णुर्कर्णमलोद्भूतौ हंतुं ब्रह्माणमुद्यतौ ॥
 सनाभिकमले विष्णोः स्थितौ ब्रह्मा प्रजाप

तिः ॥ ६८ ॥ दृष्टातावसुरौचोग्रौप्रसुसंचज
नार्दनम् ॥ तुष्टावयोगनिद्रांतामेकाग्रहृदय
स्थितः ॥ ६९ ॥ विबोधनार्थायहरहरिनेत्र
कृतालयाम् ॥ विश्वेश्वरीजगद्धात्रीस्थिति
संहारकारिणीम् ॥ ७० ॥ निद्रांभगवतींवि
ष्णोरितुलांतिजसःप्रभुः ॥ ७१ ॥ ब्रह्मोवाच
॥ ७२ ॥ त्वंस्वाहात्वंस्वधात्वंहिवप्रट्कारः

स्वरात्मिका ॥ ७३ ॥ सुधात्वमक्षरेनित्येति
 धामान्नात्मिकास्थिता ॥ अर्धमात्रास्थिता
 नित्यायानुच्चार्याविशेषतः ॥ ७४ ॥ त्वमेव
 संख्यासावित्रीत्वंदेविजननीपरा ॥ त्वयै
 तद्धार्यते विश्वं त्वयै तत्सृज्यते जगत् ॥ ७५ ॥
 त्वयै तत्पाल्यते देवि त्वमस्यंते च सर्वदा ॥
 विसृष्टौ सृष्टिरूपात्वं स्थितिरूपाचपाल

ने ॥ ७६ ॥ तथासंहतिरूपांतिजगतोऽस्य
जगन्मये ॥ महाविद्यामहामायामहामे
धामहास्मृतिः ॥ ७७ ॥ महामोहाचभव
तीमहादेवीमहासुरी ॥ प्रकृतिस्त्वंचसर्व
स्य गुणत्रयविभाविनी ॥ ७८ ॥ कालरा
त्रिमहारात्रिमोहरात्रिश्चदारुणा ॥ त्वंश्री
स्त्वमीश्वरी त्वं ह्रीस्त्वं बुद्धिर्बोधलक्षणा

॥ ७९ ॥ लज्जापुष्टिस्तथातुष्टिस्त्वंशान्तिः
 ४०

॥ श्रान्तिरेवच ॥ स्वद्विनीशूलिनीघोरागादि
 ४८

नीचाक्किणीतथा ॥ ८० ॥ शंखिनीचापि

नीवाणभुशुंडीपारिघायुधा ॥ सौम्यासौ

मग्रतराशेषसौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी ॥ ८१ ॥

परापराणांपरमात्वमेवपरमेश्वरी ॥ यच्चाकिं

चित्कचिद्वस्तुसदसद्वास्विलास्मिके ॥ ८२ ॥

तस्य सर्वस्य या शक्तिः सात्वाकिस्तयसे
तदा ॥ यथात्वयाजगत्स्रष्टाजगत्पात्यति
योजगत् ॥ ८३ ॥ सोऽपिनिद्रावशंभीतः
कस्त्वांस्तोतुमिहेश्वरः ॥ विष्णुः शरीर
ग्रहणमहर्माशानएवच ॥ ८४ ॥ का
रितास्तेयतोऽतस्त्वांकः स्तोतुंशक्तिमान्भ
वेत् ॥ सात्वामित्थंप्रभावैः स्वैरुदारैर्देविसं

स्तुता ॥ ८५ ॥ मोहयैतौदुराधर्षाविशुरौम
 धुक्कटभौ ॥ प्रबोधंचजगत्स्वामीनीयता
 मच्युतोलुधु ॥ ८६ ॥ बोधश्चाक्रियताम
 स्यहंतुमेतौमहासुरौ ॥ ८७ ॥ कृषिरुवाच
 ॥ ८८ ॥ एवंस्तुतातदादेवीतामसीतत्रवे
 द्यसा ॥ ८९ ॥ विष्णोःप्रबोधनार्थायनिहं
 तुंमधुकैटभौ ॥ नेत्रास्यनासिकाबाहुहृद्

येभ्यस्तथोरसः ॥ ९० ॥ निर्गम्यदर्शनेत
स्थौब्रह्मणोव्यक्तजन्मनः ॥ उत्तस्थौच
जगन्नाथस्तयामुक्तोजनार्दनः ॥ ९१ ॥
एकाणर्विहिशयनात्ततः सदृशेचतौ ॥
मधुकैटभौ दुरात्मानावतिवीर्यपराक्रमौ
॥ ९२ ॥ क्रोधरक्तेक्षणावत्तुंब्रह्माणंजनि
तोद्यमौ ॥ समुत्थायततस्ताभ्यांयुयुधेम
॥

गवान्हारिः ॥ ९३ ॥ पंचवर्षसहस्राणि बाहु
प्रहरणो विभुः ॥ तावद्व्यतिबलान्मत्तौ म
हामाया विमोहितौ ॥ ९४ ॥ उक्तवन्तौ वरोऽ
स्मत्तो व्रियतामिति केशवम् ॥ ९५ ॥ म
गवानुवाच ॥ ९६ ॥ भवेतामद्य मे तुष्टौ
ममवध्यानुभावपि ॥ ९७ ॥ किमन्ये
नवरेणात्र एतावद्विवृतं मया ॥ ९८ ॥

ऋषिरुवाच ॥ १९ ॥ वंचिताभ्यामिति
तदासर्वमापोमयंजगत् ॥ १०० ॥ विलो
क्यताभ्यांगदितोभगवान्कमलेक्षणः ॥
आवांजहि नयत्रोर्वी सलिलेन परिप्लुता
॥ १०१ ॥ ऋषिरुवाच ॥ १०२ ॥ तथेत्यु
क्त्वा भगवतांशं स्वचक्रगदाभृता ॥ कृत्वा
चक्रेण वै छिन्ने जघने शिरसी तयोः ॥ १०३ ॥

एवमेषासमुत्पन्नावल्लणासंस्तुतास्वयम् ॥
 प्रभावमस्यादेव्यास्तुभूयः शृणुवदामि ते
 ॥ १०४ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णि
 के मन्वंतरे देवी माहात्म्ये मयैकैटभवचोना
 मप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ उवाच ॥ १४ ॥
 अर्ध ॥ २४ ॥ श्लोक ॥ ६६ ॥ एवं
 ॥ १०४ ॥ मध्यमचारितस्य विष्णुर्ऋ

षिः ॥ महालक्ष्मीर्देवता ॥ उष्णिक्छंदः ॥
शाकंभरीशक्तिः ॥ दुर्गावीजं ॥ वायुस्तत्त्वं ॥
यजुर्वेदः स्वरूपं ॥ महालक्ष्मीप्रीत्यर्थं मध्य
मचरितजपे विनियोगः ॥ ॐ अक्षस्वप्पर
शुंगेदेषुकुलिशंपद्मं धनुःकुंडिकां वृंशक्ति
मांसिचचर्मजलजं घंटां सुराभाजनं ॥ शूलं
पाशसुदर्शने च दधतीं हस्तैः प्रसन्नाननां

सेवे सैरिभमदिनीमिह महालक्ष्मीं सरोज
 स्थिताम् ॥ ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ देवासुरम
 भृशुद्धपूर्णमब्दशतंपुरा ॥ माहिषसुराणाम
 धिपेदेवानांचपुरंदरे ॥ २ ॥ तत्रासुरमहावी
 र्यैर्देवसैन्यं पराजितम् ॥ जित्वाचसकला

न्देवानिन्द्रोऽभून्माहिषासुरः ॥ ३ ॥ ततः

जितादिवाः पद्मयोनिप्रजापतिम् ॥ पुरस्कृ

त्यगतास्तत्रयन्त्रेशगरुडध्वजौ ॥४॥ यथावृ
त्तंतयोस्तद्वन्महिषासुरचेष्टितम् ॥ त्रिदशाः
कथयामासुर्देवाभिभवविस्तरम् ॥ ५ ॥ सु
यैर्द्राग्न्यानिर्लेदूनां यमस्यवरुणस्य च ॥ अ
न्येषां चाधिकारान्स स्वयमेवाधितिष्ठति
॥६॥ स्वर्गांन्निराकृताः सर्वे ते न देवगणामु
वि ॥ विचरंतियथामर्त्यामहिषेण दुरात्मना

॥७॥ एतद्द्वःकथितंसर्वममरारिविचेष्टितं ॥
 शरणंवःप्रपन्नाःस्मोववस्तस्यविचिंत्यतां
 ॥ ८ ॥ इत्थंनिशम्यदेवानांवचांसिमधुसूद
 नः ॥ चकारकोपंशंभुश्चभ्रुकुटीकुटिलाननौ
 ॥ ९ ॥ ततोतिकोपपूर्णस्यचाक्रिणोवदनात्त
 तः ॥ निश्चकाममहत्तेजोब्रह्मणःशंकरस्यच
 ॥ १० ॥ अन्येषांचैवदेवानांशकादीनांशरी

रतः ॥ निर्गंतं सुमहत्तेजस्तच्चैक्यं समगच्छ
त ॥ ११ ॥ अतीव तेजसः कटुज्वलं तमिव
पर्वतम् ॥ बृहदशुस्ते सुरास्तत्र ज्वाला व्याप्ता दि
गंतरम् ॥ १२ ॥ अतुलं तत्र तत्तेजः सर्वदेवश
रीरजम् ॥ एकस्थं तदभून्नारी व्याप्तलोकात्रयं
त्विषा ॥ १३ ॥ यदभूच्छां भवते जस्तेना
जायत तन्मुखम् ॥ याम्येन चाभवन् केशावा

हवो विष्णुतेजसा ॥ १४ ॥ सौम्येनस्तनयो
 र्गुग्ममध्यंचैद्रेणचाभवत् ॥ वारुणेनचजं
 घोखुनितंबस्तेजसामुवः ॥ १५ ॥ ब्रह्मण
 स्तेजसापादौतदंगुल्योऽर्कतेजसा ॥ वसूनां
 चकरांगुल्यः कौर्वेरेणचनासिका ॥ १६ ॥
 तस्यास्तुदंताः संभूताः प्राजापत्येनतेजसा ॥
 नयनत्रितयं जज्ञे तथापावकतेजसा ॥ १७ ॥

भ्रुवौ च संध्योः स्तेजः श्रवणावनिलस्य च
॥ अन्येषां चैव देवानां संभवस्तेजसां शिवा
॥ १८ ॥ ततस्समस्तदेवानां तेजो राशि समु
द्भवाम् ॥ तां विलोक्य मुदं प्रापुर मरामहि
षा दिताः ॥ १९ ॥ शूलं शूलाद्दिनिष्कृष्य द
दौ तस्यैपि नाकधृक् ॥ चक्रं च दत्तवान् कृष्णः
समुत्पाद्य स्वचक्रतः ॥ २० ॥ शंखं च वरुणः

शक्तिददौ तस्यै हुताशनः ॥ मास्तोदत्तवां
 श्यापं वाणपूर्णतथेषुधी ॥ २१ ॥ वज्रमिद्रः
 समुत्पाट्य कुलिशादमराधिपः ॥ ददौ तस्यै
 सहस्राक्षो घंटाभिरावताद्गजात् ॥ २२ ॥ का
 लदंढाद्यमोदंढपाशंचांबुपतिर्ददौ ॥ प्रजाप
 तिश्चाक्षमालां ददौ ब्रह्माकमंडलुम् ॥ २३ ॥
 समस्तरोमकूपेषु निजरश्मीन्दिवाकरः ॥ का

लश्च दत्तवान्खन्न तस्याश्चमच निमलम्
॥ २४ ॥ क्षीरोदश्चामलंहारमजरेचतथांबरे
॥ चूडामणिं तथादिव्यं कुंडलेकटकानिच
॥ २५ ॥ अर्धचंद्रं तथाशुभ्रं केयूरान्सर्ववा
हुषा नूपुरै विमलौ तद्द्वयैवैयकमनुत्तमम्
॥ २६ ॥ अंगुलीयकरत्नानि समस्तास्व
गुलीषुच ॥ विश्वकर्माददौ तस्यै परशुचाति

निर्मलं ॥ २७ ॥ अस्त्राण्यनेकरूपानि तथा
 भेद्यंचदंशन ॥ अम्लानपंकजांमालांशिर
 स्युरसिचापरात्र ॥ २८ ॥ अददज्जलाधिस्त
 स्यैपंकजंचातिशोभनं ॥ हिमवान्वाहनंसि
 हंरत्नानिविविधानि च ॥ २९ ॥ ददावशून्य
 सुरयापानपात्रंधनाधिपः ॥ शेषश्च सर्वनाग
 शोमहामणिविभूषितम् ॥ ३० ॥ नागहारंद

दौतस्यैधत्तेयःपृथिवीमिमां॥ अन्यैरपि
रेद्वीभिषणैरायधैस्तथा॥ ३१॥ सम्मानि
ताननादौच्चैःसादृहासंमुहुर्मुहुः॥ तस्याना
देनघोरैणकृत्स्नमापूरितंनभः॥ ३२॥ अ
मायतातिमहताप्रतिशब्दोमहानभूत्॥ च
क्षुभुः सकला लोकारस्समद्राश्च चकंपिरे
॥ ३३॥ चचालवसुधा चेलुःसकलाश्चम

हीधराः॥जयेतिदेवाश्चमुदातामूचुःसिंहवा
 हिनीम् ॥ ३४ ॥ तुष्टुवुर्मुनयश्चैनांभक्तिन
 म्नात्ममूर्तयः॥दृष्ट्वासमस्तंसंक्षुब्धं त्रैलोक्य
 ममराण्यः॥ ३५ ॥ सन्नद्धाखिलसैन्यास्ते
 समुत्तरथूरुदायुधाः ॥ आःकिमेतादितिको
 धादाभाष्यमहिषासुरः ॥ ३६ ॥ अभयधावत
 तंशब्दमशेषैरसुरैर्वृतः।सददर्शततोर्दिवीव्या

सलोकत्रयां त्विषा ॥ ३७ ॥ पादाक्रात्या न त
भुवं किरीटोल्लिखितां वरां ॥ क्षोभिता शेषया
तालां धनुर्ज्यानिःस्वनेन ताम् ॥ ३८ ॥ दिशो
भुजसहस्रेण समं तादृच्या ग्यसंस्थितां ॥ ततः
प्रववृते युद्धं तथा देव्या सुरद्विषाम् ॥ ३९ ॥
शस्त्रास्त्रैर्बहुधामुक्ते रादीपिता दिगंतरं ॥ महि
षा सुरसेनानींश्चिक्षुराख्यो महासुरः ॥ ४० ॥

स० अ० २
युयुधेचामरश्चान्यैश्चतुरंगबलान्वितः ॥

५८ रथानामयुतैः षड्भिरुदग्राख्यो महासुरः

॥ ४१ ॥ अयुध्यतायुतानांचसहस्रेणम

हाहनः ॥ पंचाशद्भिश्चनियुतैरसिलोमा

महासुरः ॥ ४२ ॥ अयुतानां शतैः षड्भि

र्वाष्वक्लोयुयुधेरणे ॥ गजवाजिसहस्रौ

धैरनैकैः परिवारितः ॥ ४३ ॥ वृत्तोरथा

नां कीट्याच युद्धे तस्मिन्नयुध्यत ॥ बिडा
लाख्योयुतानां च पंचाशद्विरथायुतैः
॥ ४४ ॥ युयुधेसंयुगेतत्र रथानां परिवा
रितः ॥ अन्ये च तत्रायुतशो रथानागहयैव
ताः ॥ ४५ ॥ युयुधुस्संयुगे दिव्या सहतत्र
महासुराः ॥ कीटिकोटिसहस्रेस्तुरथानां
श्रित्तनां तथा ॥ ४६ ॥ हयानां च वृत्तो युद्धे

तत्राभून्महिषासुरः ॥ तोमरैर्मिदिपालैश्च
 शक्तिभिर्मसलैस्तथा ॥ ४७ ॥ युयुधुः सं
 ग्रगेदेव्याखड्गैः परशुपाट्टिशैः ॥ केचिच्चोचि
 क्षिपुः शक्तीः केचित्पाशांस्तथापरैः ॥ ४८ ॥
 देवीखड्गप्रहारैस्तुतेतांहंतुं प्रचक्रमुः ॥ सापि
 देवी ततस्तानि शस्त्राण्यस्त्राणि चण्डिका
 ॥ ४९ ॥ लीलैव प्रचिच्छेदनिजशस्त्रा

स्रवर्षिणी ॥ अनायस्ताननादेवीस्तूयमा
नासुरर्षिभिः ॥ ५० ॥ मुमोचासुरदेहेषुश
स्त्राण्यस्त्राणिचेश्वरी ॥ सोऽपि क्रुद्धो धृतसतो
देव्यावाहनकेसरी ॥ ५१ ॥ चचारासुरसै
न्येषु वनेष्विवहुताशनः ॥ निःश्वासान्ममु
चे यांश्चयुध्यमानारणेऽम्बिका ॥ ५२ ॥ त
एवसद्यः संभूतागणः शतसहस्रशः ॥ युयु

द्युस्तेपरशुभिर्भिदिपालासिपद्भिः ॥ ५३ ॥
 नाशयंतोऽसुरगणान्देवीशक्त्युपबृंहिताः ॥
 अवादयंत पटहान् गणाः शंखांस्तथापरे
 ॥ ५४ ॥ मृदंगांश्चतथैवान्येतस्मिन् युद्धम्
 होत्सवे ॥ ततोदेवीत्रिशूलेन गदया शक्तिः
 छिभिः ॥ ५५ ॥ खड्गादिभिश्च शतशो निज
 घानमहासुरान् ॥ पातयामास चैवान्या

न्धंटास्वनविमोहितान् ॥ ५६ ॥ असुरान्
भुवि पाशेन बध्वा चान्यानकर्षयत् ॥ के
चिद्विधाकृतास्तीक्ष्णैः खड्गपातैस्तथापरै
॥ ५७ ॥ विपोथितानिपातेनगदयामुविशे
रते ॥ वेमृश्चकेचिद्रुधिरं मुसलेन भृशंहताः
॥ ५८ ॥ केचिन्निपातिताभूमौभिन्नाः शु
लेनवक्षसि ॥ निरंतराशरौघेणकृताः केचि

द्रुणाजिरे ॥ ५९ ॥ सेनानुकारिणः प्राणान्
 ममुचुस्त्रिदशार्दनाः ॥ केषांचिद्ब्राह्मवश्छि
 न्नाश्छिन्नग्रीवास्तथापरे ॥ ६० ॥ शिरां
 सिपेतुरन्येषामन्येमध्येविदारिताः ॥ वि
 च्छिन्नजंघास्त्वपरे पेतुरुर्व्या महासुराः
 ॥ ६१ ॥ एकबाह्वक्षिचरणाः केचिद्द्व्यद्वि
 धाकृताः ॥ छिन्नेऽपिचान्येशिरसिपतिताः

पुनरुत्थिताः ॥ ६२ ॥ कबंधाययुधैर्द्व्याग
हीतपरमायुधाः ॥ ननूतुश्चापरतत्रयुद्धेत्य
लयाश्रिताः ॥ ६३ ॥ कबंधाश्छिन्नशिरसः
खड्गशक्यद्विपाणयः ॥ तिष्ठतिष्ठेतिभाषं
तोदेवीमन्येमहासुराः ॥ ६४ ॥ पातितैरथ
नागाभैरसुरैश्चवसुंधरा ॥ अगम्यासामब
त्तत्रयन्नाभूत्समहारणः ॥ ६५ ॥ शोणितौ

घामहानद्यस्सद्यस्तत्र विसुस्रुवः॥ मध्येचा
 सुरसैन्यस्यवारणासुरवाजिनाम् ॥ ६६ ॥
 क्षणेनतन्महासैन्यमसुराणां तथा म्बिका॥
 निन्येक्षयं यथा वह्निस्तूणदारुमहाचयम्
 ॥ ६७ ॥ सचासिंहो महानादमुत्सृजन्धृतके
 सरः ॥ शरीरिभ्योऽमराणां मसूनिव विचि
 न्वति ॥ ६८ ॥ देव्यागर्णे

छन्तथासुरैः ॥ यथैषांतुतुषुर्देवाःपुण्यवृष्टिमु
चोदिवि ॥ ६९ ॥ इतिमार्कण्डेयपुराणे सा
वर्णिकेमन्वंतरे देवीमाहात्म्यमहिषासुर
सैन्यवधोनामद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ उवा
च ॥ १ ॥ श्लोक ॥ ६८ ॥ एवं ॥ ६९ ॥
एवमादितः ॥ १७३ ॥ ॥ ॥
॥ ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ निहन्यमानंत

त्सैन्यमवलोक्यमहासुरः ॥ सेनानीश्चि
 क्षुरःकोपाद्ययौयोद्धुमथांबिकाम् ॥ २ ॥
 सदेवींशरवर्षेणववर्षसमरेऽसुरः ॥ यथामि
 रुगिरिःशृंगंतोयवर्षेणतोयदः ॥ ३ ॥ त
 स्याच्छ्रत्वाततोदेवी लीलयैवशरोत्करा
 न् ॥ जघानतुरगान्बाणैर्ग्यंतारंचैववाजि
 नाम् ॥ ४ ॥ चिच्छेदचधनुःसद्योध्वजं

चातिसमुच्छ्रितम् ॥ विव्याधचैवगान्निष
च्छन्नधन्वानमाशुगैः ॥ ५ ॥ सच्छिन्नध
न्वाविरथोहताश्रोहतसारथिः ॥ अभय
धावततांदेवोःखड्गचर्मधरोऽसुरः ॥ ६ ॥ सिं
हमाहत्यखड्गेनतीक्ष्णधारणमूर्धनि ॥ आ
जघानभुजेसंव्येदेवीमप्यतिवेगवान् ॥ ७ ॥
तस्याः खड्गेभुजं प्राप्य फालनूपनन्दन ॥

ततो जग्राह शूलं स कोपादरुणलोचनः
 ॥ ८ ॥ चिक्षेप चतस्तत्तुभद्रकाल्यांम
 हासुरः ॥ जाज्वल्यमानं तेजोभीरविबि
 बमिवांबरात् ॥ ९ ॥ दृष्ट्वा तदापतच्छू
 लं देवी शूलममुञ्चत ॥ तच्छूलं शतधा तेन
 नीतं स च महामासुरः ॥ १० ॥ हते तास्मिन्महा
 वीर्ये माहिषस्य च मूपतौ ॥ आजगाम गजा

रूढश्चामरसिद्धशार्दनः ॥ ११ ॥ सोऽपि शार्कं
ममोचाथदेव्यास्तामं विकाद्रुतम् ॥ हुंकारा
मिहतां भूमौ पातयामास निष्प्रभां ॥ १२ ॥
भग्नां शार्कं निपतितां दृष्ट्वा क्रोधसमन्वितः ।
चिक्षेप चामरः शूलं बाणैस्तदपि सा चिच्छन
त् ॥ १३ ॥ ततः सिंहः समुत्पत्य गजकुंभा
तरे स्थितः ॥ बाहुयुद्धे न युयुधतेनोच्चैस्त्रिद

शारिणा ॥ १४ ॥ युध्यमानौ ततस्तौतुत
 स्मान्नागान्महौगता ॥ युयुधातेतिसंरब्धौ
 प्रहारैरतिदारुणैः ॥ १५ ॥ ततोवेगात्खलु
 तपत्यनिपत्यचमृगारिणा ॥ करप्रहारैर्णाशि
 रश्चामिरस्यपृथक्कृतम् ॥ १६ ॥ उदग्रश्चरणेद
 व्याशिलावृक्षादिभिर्हतः ॥ दंतमुष्टितलेश्च

दापातैश्चूर्णयामासचोद्धतम् ॥ बाष्कलंभि
दिपालैश्चबाणैस्ताम्रतथांधकम् ॥ १८ ॥
उश्रास्यमुग्रवीर्यंचतथैवचमहाहनुम् ॥ त्रि
नेत्राचानिशूलैर्नजघानपरमेश्वरी ॥ १९ ॥
बिडालस्यासिना कायात्पातयामासवैशि
रः ॥ दुर्धरंदुर्मखंचोभौशरैर्निन्ये यमक्षयम्
॥ २० ॥ एवंसंक्षीयमाणेतुस्वसैन्येमहिषा

सुरः ॥ माहिषेणस्वरूपेणत्रासयामासता
 नुगणान् ॥ २१ ॥ क्वांश्चित्तुंडप्रहारेणखु
 रक्षपैस्तथापरां ॥ लांगूलताडितांश्चा
 न्यान् शृंगाभ्यांचविदारितान् ॥ २२ ॥ वे
 गेनक्वांश्चिदपरान्नादिनभ्रमणेनच॥निःश्वा
 सपवनेनान्यानपातयामासभूतले ॥ २३ ॥

ततोऽम्बिका ॥ २४ ॥ सोऽपि कोपान्महा
वीर्यः खुरक्षुण्णमहीतलः ॥ शृंगाभ्यांपर्व
तानुच्चांश्चिक्षेपचननादच ॥ २५ ॥ वेग
भ्रमणविक्षुण्णामहीतस्यव्यशीर्यत ॥ लो
गूलेनाहतश्चाब्धिः प्लावयामास सर्वतः
॥ २६ ॥ ध्रुतशृंगविभिन्नाश्चखंडखंडययु

धर्माः ॥ श्वासानिलास्ताः शतशो निपेतु
र्नभसोऽचलाः ॥ २७ ॥ इतिक्रोवसमा
ध्मातमापतंतं महासुरम् ॥ दृष्ट्वासाचंडिका
कोपं तद्दधाय तदाकरोत् ॥ २८ ॥ साक्षि
पद्मात्तस्य वैपाशं तंबबंधमहासुरम् ॥ ततया
जमाहिषं रूपं सोऽपि बद्धो महामृधे ॥ २९ ॥
ततः सिंहोऽभवत्सद्यो यावत्तस्याम्बिका शि

रः ॥ छिनत्ति तावत्पुरुषः खड्गपाणिरह
भयत ॥ ३० ॥ ततएवाशुपुरुषं देवी चिच्छे
दसायकैः ॥ तं खड्गचर्मणा सार्धं ततः सोऽभू
न्महागजः ॥ ३१ ॥ करेण च महार्सिंहं तं च
कर्षजगर्जच ॥ कर्षतस्तुकरं देवी खड्गेन निर
कुंतत ॥ ३२ ॥ ततो महासुरो भूयो माहिषं व
पु रास्थितः ॥ तथैव क्षोभयामास त्रैलोक्यं स

चराचरम् ॥ ३३ ॥ ततः क्रुद्धा जगन्माता च
 ण्डिका पानमुत्तमम् ॥ पपौ पुनः पुनश्चैव ज
 हासारुणलोचना ॥ ३४ ॥ ननर्दचासुरः सो
 पिवलवीर्यमदोद्धतः ॥ विषाणाक्यांच्यचि
 क्षेप चंडिकां प्रतिभूयान् ॥ ३५ ॥ सा च ता
 न्प्रहितांस्तेन चूर्णयंती शरोत्करैः ॥ उवाच
 तं मदोद्धूतमुखरागाकुलाक्षरम् ॥ ३६ ॥ इ

व्युवाच ॥ ३७ ॥ गर्जगर्जक्षणंमूढमधुयाव
त्पिबाम्यहं॥ मयात्वयिहतेनैवगर्जिभ्यंत्या
भुदेवताः ॥ ३८ ॥ ऋषिरुवाच ॥ ३९ ॥
एवमुक्त्वासमुत्पत्यसारूढातंमहासुरं॥ पा
देनाक्रम्यकंठेचशूलैर्नैनमसाडयत्॥ ४० ॥
ततःसोऽपिपदाक्रांतस्तथाऽनिजमुश्वात्ततः॥
अर्वाऽनिष्क्रान्तएवासीद्विव्यावर्ध्रेण संवृतः

॥ ४१ ॥ अर्धनिष्क्रान्त एवा सौ युध्यमानो
 महासुरः ॥ तयामहासिना दिव्याशिराश्छि
 त्त्वा निपातितः ॥ ४२ ॥ ततो हाहा कृतं सर्वं
 दैत्यसैन्यं ननाशतत् ॥ प्रहर्षे च परं जग्मुः
 सकला दिवता गणाः ॥ ४३ ॥ तुष्टुवृत्तांसुरा
 देवीं सहा दिव्यैर्महाभिः ॥ जगुर्गंधर्वपतयो
 ननूतुश्चाप्सरोगणाः ॥ ४४ ॥ इति मार्कण्डे

यपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे देवीमाहा
त्म्ये महिषासुरवधोनामतृतीयोऽध्यायः ॥
॥ ३ ॥ ॥ उवाच ॥ ३ ॥ ॥ श्लोक ॥
॥ ४१ ॥ एवं ॥ ४४ ॥ एवमादितः ॥ २१७ ॥
ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ शक्रादयः सुरगणानि
हतेऽतिवीर्ये तस्मिन्दुरात्मनि सुरारिबले च
देव्या ॥ तां तुष्टुवुः प्रणतिनम्रा शिरोधरां स्रवा

ग्निमः प्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेहाः ॥ २ ॥ दि
 व्याययाततमिदं जगदात्मशक्त्या निशेष
 देवगणशक्तिसमूहमूर्त्या ॥ तामंबिकाम
 खिलदेवमहर्षिपूज्यां भक्त्यानताः स्मवि
 द्वातु शुभानि सानः ॥ ३ ॥ यस्याः प्रभावम
 तुलं भगवाननंतं ब्रह्माहरश्च न हिवक्तुमलं
 बलं च ॥ सा चंडिका खिलजगत्परिपालना

य नाशाय चाशुभमयस्य मातं करोतु
॥ ४ ॥ याश्रीः स्वयंसुकृतिनां भवनेष्वल
क्ष्मीः पापात्मनां कृतघियां हृदयेषु बुद्धिः ॥
श्रद्धासती कुलजनप्रभवस्य लज्जातां त्वां
नताः स्मपरिपालय देवि विश्वम् ॥ ५ ॥
किं वर्णयामतवरूपमर्चित्य मेतत्किं चालि
वीर्यमसुरक्षयकारिभूरि ॥ किंचालवेषु च

रिस्तानितवातियानि सर्वेषु देव्यसुरदेवग
 णादिकेषु ॥ ६ ॥ हेतुः समस्तजगतां त्रि
 गुणापिदोषैर्न ज्ञायसे हरिहरादिभिरप्यपा
 रा ॥ सर्वाश्रयाखिलमिदं जगदंशभूतम
 व्याकृता हि परमा प्रकृतिस्त्वमाद्या ॥ ७ ॥
 यस्याः समस्तसुरतासमुदीरणेन तत्सि प्रया
 तिसकलेषु मखेषु देवि ॥ स्वाहासि वै णि

गणस्यच तृप्तिहेतुरुच्चार्यसेत्वमतएवजन-
स्वधाच ॥ ८ ॥ यामुक्तिहेतुरविचिन्त्य-
हानतात्वमभ्यस्यसे सनियतोद्विद्यतत्त्वसा-
रैः॥ मोक्षार्थिभिर्मुनिभिरस्तसमस्तदोषैर्वि-
द्यासिसाभगवती परमाहिदेवि ॥ ९ ॥ शब्दा-
त्मिकासुविमलग्ग्यजुषांनिधानमुद्गीथरम्य-
पदपाठवतांचसाम्नां ॥ देवित्रयीभगवती

भवभावनाग्रवार्ताचसर्वजगतां परमार्तिह
 त्री ॥ १० ॥ मेवासिदेविविदिताखिलशास्त्र
 सारा दुर्गासिदुर्गभवसागरनौरसंगा ॥ श्रीः
 कैटभारिहृदयैककृताधिवासागौरी त्वमेव
 शशिमौलिकृतप्रतिष्ठा ॥ ११ ॥ इषत्सहास
 ममलं परिपूर्णचंद्रविम्बानुकारिकनकोत्त
 मकान्तिकान्तम् । अत्यद्भुतं प्रहृतमात्तयथात

थापि वक्रं विलोक्य सहसा महिषासुरेण
॥ १२ ॥ दृष्ट्वा तु देविकुपितं भ्रुकुटीकरालमुद्य
च्छशांकसदृशच्छवियन्नसद्यः ॥ प्राणान्म
मोच महिषस्तदतीवाचित्रं कैर्जीव्यते हि कु
पितांतकदर्शनेन ॥ १३ ॥ देवि प्रसीद परमा
भवती भवाय सद्यो विनाशायसि कोपवती
कुलानि ॥ विज्ञातमेतदधुनैव ग्रदस्तमेतन्ना

तंवलंसुविपुलंमहिषासुरस्य ॥ १४ ॥ तैसंभ
ता जनपदेषुधनानितेपांतेपांश्यांशिनच
सीदतिधर्मवर्गः । धन्यास्तएवनिभृतात्मज
भृत्यदारायेषांसदाभ्युदयदाभवती प्रसन्ना
॥ १५ ॥ धर्म्याणिदेविसकलानिसदैवक
र्मण्यत्याहुतः प्रतिदिनं सुकृतीकरोति ॥
स्वर्गंप्रयातिचततोभवतीप्रसादाल्लोकत्रये

पिफलदाननुदिवितेन ॥ १६ ॥ दुर्गेस्मृताह
रसिभीतिमशेषजंतोः स्वस्थैः स्मृतामतिम
तीवशुभांददासि ॥ दारिद्र्यदुःखभयहारि
णिकात्वदन्या सर्वोपकारकरणाय सदाद्रु
चिन्ता ॥ १७ ॥ एभिर्हर्तैर्जगदुपैतिसुखंतथै
तेकुर्वंतुनामनरकायाचिरायपापं ॥ संग्राम
मृत्युमधिगम्यदिवं प्रयांतुमत्वैतिनूनमहि

तान्विनिहंसिदेवि॥ १८॥ दृष्ट्वैवाकिं न भवती
 प्रकरोति भस्मसर्वासुरानरिषु यत्प्रहिणोपि
 शस्त्रं॥ लोकान्प्रयांतुरिपवोऽपि हि शस्त्रपूता
 इत्थं मतिर्भवति तेज्ज्वलितेषु साध्वी॥ १९॥
 खड्गप्रभानिकरविस्फुरणैस्तथोग्रैः शूलाग्र
 कान्तिनिवहेन दृशोऽसुराणाम्॥ यन्नागता
 विलयमंशुमादिदुखं दयोग्याननं तव विलो॥

कयतां तदेतत् ॥ २० ॥ दुर्वृत्तवृत्तशमनंतवदे
विशीलं रूपं तथैतद्विचित्रमत्तल्यमन्वयैः ।
वीर्यं च हंतुं हतदेवपराक्रमाणां वैरिष्वपि प्र
कटितैव दयात्वं येत्यम् ॥ २१ ॥ केनोपमाभ
वतुतेऽस्य पराक्रमस्य रूपं च शत्रुभयकार्य
तिहारिकुत्र ॥ चित्ते कृपासमरनिष्ठता च ह
ष्टात्वग्र्येव देविवरदे भुवनत्रयेऽपि ॥ २२ ॥

त्रैलोक्यमेतदखिलं रिपुनाशनेन त्र्यातं त्वया
 समरभूर्वनिते प्रिहत्वा ॥ नीता दिव्यं रिपुगणा
 भयमप्यपास्तमस्माकमुन्मदसुरारिभवं न
 मस्ते ॥ २३ ॥ शूलैर्न पाहि नो दिवि पाहि ख
 द्वेन चाम्बिके ॥ घण्टास्वनेन नः पाहि चाप
 ज्यानिःस्वनेन च ॥ २४ ॥ प्राच्यां रक्ष प्रती
 च्यां च चण्डिके रक्ष दक्षिणे ॥ भ्रामणेनात्म

शूलस्य उत्तरस्यां तथैश्वरि ॥ २५ ॥ सोम्या
नियानिरूपाणि त्रैलोक्ये विचरंति ॥ या
निचात्यर्थघोराणि तैरक्षास्मांस्तथा भुवम्
॥ २६ ॥ खड्गशूलगदादीनियानि चास्त्राणि
तेऽम्बिके ॥ करपल्लवसंगीनैरस्मान्नक्षस
र्वतः ॥ २७ ॥ ऋषिरुवाच ॥ २८ ॥ एवंस्तुता
सुरैर्दिव्यैः कुसुमैर्नन्दनोद्भवैः ॥ अर्चिता जग

तां वा नीतन्नगं वानुलेपनैः ॥ २९ ॥ भक्त्या
 समस्तैस्त्रिदशैर्दिव्यैर्वृषैः सुवृषिता ॥ ग्राहप्र
 सादसुमुखीसमस्तान्प्रणतां सुरान् ॥ ३० ॥
 देव्युवाच ॥ ३१ ॥ त्रिग्रतां त्रिदशाः सर्वे य
 दस्मत्तोऽभिवान्छितम् ॥ ३२ ॥ देवा ऊचुः
 ॥ ३३ ॥ भगवत्याकृतं सर्वं न किञ्चिदवाशि
 ष्यते ॥ यदयं निहतः शत्रुस्माकं माहिषासुरः

॥ ३४ ॥ यदिचापिवरोदेयस्त्वयास्माकंम
हेश्वरि॥ संस्मृतासंस्मृतात्वंनोहिंसेथाः पर
मापदः॥ ३५॥ यश्चमर्त्यःस्तवैरोभिस्त्वांस्तो
ष्यत्यमलानने ॥ तस्यवित्तद्विविभवैर्धन
दारादिसंपदाम्॥ ३६ ॥ बृद्धयेऽस्मत्प्रसन्ना
त्वंभवेथाः सर्वदाम्बिके॥ ३७॥ ऋषिरुवाच
॥ ३८॥ इतिप्रसादितादेवैर्जगतोऽर्थतथात्म

नः ॥ तत्रैत्युक्त्वा भद्रकालीवभूवांताहिता
 नृप ॥ ३९ ॥ इत्येतत्कथितं भूपसंभूतासाय
 थापुरा ॥ देवीदेवशरीरेभ्योजगन्नयहितैषि
 णी ॥ ४० ॥ पुनश्चगौरीदिहात्सासमुद्भूताय
 थाभवत् ॥ वधायदृष्टदैत्यानां तथाशुंभनि
 शुंभयोः ॥ ४१ ॥ रक्षणाय च लोकानां दि
 वानामुपकारिणी ॥ तच्छृणुष्वमयाख्यात

यथावत्कथयामिते॥४२॥इतिश्रीमार्कण्डे
यपुराणेसावर्णिकेम० देवीमा० शक्रादि
स्तुतिर्नामचतुर्थोऽध्यायः॥४॥उवाच॥५॥
अर्ह॥२॥ श्लोकाः॥ ३६ ॥ एवं॥ ४२ ॥
एवमादितः॥ २५९ ॥ उत्तमचरितस्यरु
द्रक्षपिः॥महासरस्वतीदेवता॥अनुष्टुप्छं
दः॥भीमाशक्तिः॥भ्रामरीबीजम्॥सूर्यस्त

त्वं॥सामवेदःस्वरूपं॥महासरस्वतीप्रीत्य

अ० ५

र्थेऽत्तमचारितजपेविनियोगः॥ घण्टाशूल
हलानिशंखमुसलेचक्रंवनुः सायकं हस्ता
ब्जैर्द्वतीं घनांतविलसच्छीतांशुतुल्यम
भाम् ॥ गौरीदेहसमुद्भवांविनयनामाधार
भूतां महापूर्वामत्रसरस्वतीमनुभजेच्छुभा
दिर्दित्यादिनीम् ॥ ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ पुरा

७८

शंभुनिशुभाभ्यामसुराभ्यांशचीपतेः ॥ त्रै
लोक्यं यज्ञभागाश्च हतामदबलाश्रयात्
॥ २ ॥ तावेवसूर्यतांतद्वदधिकारंतथैद्व
म् ॥ कौबेरमथयाम्यंचचक्रातेवरुणस्यच
॥ ३ ॥ तावेवपवनाद्धिचचक्रतुर्वह्निकर्मच ॥
ततोदेवाविनिर्धूताभ्रष्टराज्याः पराजिताः
॥ ४ ॥ हताधिकारास्त्रिदशास्ताभ्यांसर्वेनि

राकृताः ॥ महासुराभ्यां तां देवीं संस्मरंत्यप
 राजिताम् ॥ ५ ॥ तयास्माकं वरोदत्तो यथा
 पतसुस्मृता खिलाः ॥ भवतां नाशायिष्यामि
 तत्क्षणात् परमापदः ॥ ६ ॥ इति कृत्वामातिं दे
 वाहिम वतं न गेश्वरम् ॥ जग्मुस्तत्र ततो देवा
 विष्णुमायां प्रतुष्टुवुः ॥ ७ ॥ आदिवा ऊचुः ॥ ८ ॥
 नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः ॥ न

मःप्रकृत्यै भद्रायै नियताः प्रणताः स्मता
मः ॥ ९ ॥ रौद्रायैनमोनित्यायैगौर्यैधात्र्यै
नमोनमः ॥ ज्योत्स्नायैचंद्ररूपिण्यैसुखा
यैसततंनमः ॥ १० ॥ कल्याण्यैप्रणतांवृ
द्ध्यै सिद्धयैकर्म्यैनमोनमः ॥ नैर्ऋत्यैभूम
तालक्ष्म्यैशर्वाण्यैतेनमोनमः ॥ ११ ॥ दुर्गा
यैदुर्गपारायैसारायैसर्वकारिण्यै ॥ ख्यात्यै

तथैवकृष्णायैवम्रागै सततंनमः॥ १२॥ अ
 तिसौम्यातिरौद्रायैनतास्तस्यै नमोनमः॥
 नमोजगत्प्रतिष्ठायै देव्यै कृत्यै नमोनमः
 ॥ १३॥ या देवी सर्वभूतेषु विष्णुभायैति
 शब्दिता ॥ नमस्तस्यै ॥ १४॥ नमस्तस्यै
 ॥ १५॥ नमस्तस्यैनमोनमः ॥ १६॥ या
 देवी सर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते ॥ नमस्त

स्यै ॥ १७ ॥ नमस्तस्यै ॥ १८ ॥ नमस्त
स्यै नमो नमः ॥ १९ ॥ यादेवी सर्वभूतेषु
बुद्धिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ २० ॥
नमस्तस्यै ॥ २१ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः
॥ २२ ॥ यादेवी सर्वभूतेषु निद्रारूपेण
संस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ २३ ॥ नम
स्तस्यै ॥ २४ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः

॥ २५ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुक्षुवारूपेणसं
स्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ २६ ॥ नमस्तस्यै
॥ २७ ॥ नमस्तस्यैनमोनमः ॥ २८ ॥ यादे
वीसर्वभूतेषुच्छाया रूपेणसंस्थिता ॥ नम
स्तस्यै ॥ २९ ॥ नमस्तस्यै ॥ ३० ॥ नम
स्तस्यै नमोनमः ॥ ३१ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु
शक्तिरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ३२ ॥

नमस्तस्यै ॥ ३३ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः
॥ ३४ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु तृणारूपेण सं
स्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ३५ ॥ नमस्तस्यै
॥ ३६ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः ॥ ३७ ॥ या
देवीसर्वभूतेषु क्षांतिरूपेण संस्थिता ॥ नम
स्तस्यै ॥ ३८ ॥ नमस्तस्यै ॥ ३९ ॥ नम
स्तस्यै नमो नमः ॥ ४० ॥ यादेवीसर्वभूतेषु

जातिरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ४१ ॥
 नमस्तस्यै ॥ ४२ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः
 ॥ ४३ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुलज्जारूपेणसं
 स्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ४४ ॥ नमस्तस्यै
 ॥ ४५ ॥ नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ४६ ॥ या
 देवीसर्वभूतेषुशान्तिरूपेणसंस्थिता ॥ नम
 स्तस्यै ॥ ४७ ॥ नमस्तस्यै ॥ ४८ ॥ नमस्त

स्यै नमो नमः ॥ ४९ ॥ या देवी सर्वभूतेषु
ह्यारूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ५० ॥ नम
स्तस्यै ॥ ५१ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः ॥ ५२ ॥
या देवी सर्वभूतेषु कांतिरूपेण संस्थिता ॥
नमस्तस्यै ॥ ५३ ॥ नमस्तस्यै ॥ ५४ ॥ न
मस्तस्यै नमो नमः ॥ ५५ ॥ या देवी सर्वभूते
षु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै

॥ ५६ ॥ नमस्तस्यै ॥ ५७ ॥ नमस्तस्यै नमो
 नमः ॥ ५८ ॥ या देवी सर्वभूतेषु वातिरूपेण
 संस्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ५९ ॥ नमस्तस्यै
 ॥ ६० ॥ नमस्तस्यै नमोनमः ॥ ६१ ॥ या
 देवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता ॥ नम
 स्तस्यै ॥ ६२ ॥ नमस्तस्यै ॥ ६३ ॥ नम
 स्तस्यै नमोनमः ॥ ६४ ॥ या देवी सर्वभूतेषु

दयारूपेणसंस्थिता॥ नमस्तस्यै॥ ६५॥
नमस्तस्यै॥ ६६॥ नमस्तस्यैनमोनमः
॥ ६७॥ यादेवीसर्वभूतेषुतुष्टिरूपेणसंस्थि
ता॥ नमस्तस्यै॥ ६८॥ नमस्तस्यै॥ ६९॥
नमस्तस्यैनमोनमः॥ ७०॥ यादेवीसर्वभूते
षुमातृरूपेणसंस्थिता॥ नमस्तस्यै॥ ७१॥
नमस्तस्यै॥ ७२॥ नमस्तस्यैनमो नमः

॥ ७३ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु भ्रांतिरूपेण सं
स्थिता ॥ नमस्तस्यै ॥ ७४ ॥ नमस्तस्यै
॥ ७५ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः ॥ ७६ ॥ इंद्रिया
णामविष्ठात्रीभूतानां चाखिलेषु या ॥ भूते
षु सततं तस्यै व्याप्यै देव्यै नमो नमः ॥ ७७ ॥
चित्तिरूपेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता
जगत् ॥ नमस्तस्यै ॥ ७८ ॥ नमस्तस्यै

॥ ७९ ॥ नमस्तस्यै नमो नमः ॥ ८० ॥ स्तु
ता सुरैः पूर्वमभीष्टसंश्रयात्तथा सुरैर्द्रेणादिने
षु सेविता ॥ करोतु सानः शुभहेतुरीश्वरी शु
भानिभद्राण्यभिहंतु चापदः ॥ ८१ ॥ यासां
प्रतं चोद्धृतदैत्यतापितैरस्माभिराशाचसुरै
र्नमस्यते ॥ याचस्मृता तत्क्षणमेव हन्ति नः
सर्वापदो भक्तिविनम्रमूर्तिभिः ॥ ८२ ॥

अपिस्त्वाच ॥ ८३ ॥ एवंस्तवादिद्युक्तानां दि
 वानां तत्र पार्वती ॥ स्नातुमभ्यायग्रौतोये
 जाल्मव्यानृपनंदन ॥ ८४ ॥ सा ब्रवीत्तान्सु
 रान्सुभ्रूर्भवाद्भिः स्तूयतेऽत्रका ॥ शरीरकोश
 तश्चास्याः समुद्भूता ब्रवीच्छ्रवा ॥ ८५ ॥
 स्तोत्रं ममैतत्क्रियते शुभदैत्य निराकृतैः ॥ दे
 वैः समेतैः समरे निशुंभेन पराजितैः ॥ ८६ ॥

शरीरकोशाद्यत्तस्याः पार्वत्यानिःसृताम्बि
का ॥ कौशिकी तिसमस्तेषु ततो लोकैषु गी
यते ॥ ८७ ॥ तस्यां विनिर्गतायां तु कृष्णा
भूत्सापि पार्वती ॥ कौशिकी तिसमाख्याता
हिमाचलकृताश्रया ॥ ८८ ॥ ततोऽम्बिकां
परं रूपं विभ्राणं सुमनोहरम् ॥ ददर्श चंडो मु
हुश्च भृत्यौ शंभुनिशंभयोः ॥ ८९ ॥ ताभ्यां शु

भाय चारुयाताअतीवसुमनोहरा॥काप्या
 स्तेस्त्रीमहाराजमासयंतीहिमाचला॥९०॥
 नैवताट्टकक्वचिद्रूपं दृष्टं केनचिदुत्तमं । ज्ञाय
 तांकाप्यसौदेर्वागृह्यतां चासुरेश्वर ॥९१॥
 स्त्रीरत्नमतिचार्वंगी द्योतयंती दिशस्त्व
 षा ॥ सातुतिष्ठतिदैत्यैर्द्रुतांभवान्द्रष्टुमर्हति
 ॥ ९२ ॥ यानिरत्नानिमणयोगजाश्वादी

निवैप्रभा ॥ त्रैलोक्ये तु समस्तानि सांप्रतं
भांतितेगृहे ॥ ९३ ॥ ऐरावतः समानीतो गज
रत्नं पुरन्दरात् ॥ पारिजाततरुश्चाग्रंतथैवो
च्चैः श्रवाहयः ॥ ९४ ॥ विमानं हंससंयुक्तमेत
त्तिष्ठति तेऽगणे ॥ रत्नभूतमिहानीतं यदासी
द्देवसोद्भुतम् ॥ ९५ ॥ निधिरेषमहापद्मः स
मानीतो वने श्वरात् ॥ किंजालिकर्णो ददौ चा

विद्यर्मालामम्लानपंकजाम् ॥ ९६ ॥ छत्रंते
 वारुणंगेहिकांचनस्त्रावितिष्ठति । तत्रायंस्यं
 दनवरोयः पुरासीत्प्रजापतेः ॥ ९७ ॥ मृत्योरु
 त्कांतिदानामशक्तिरीशत्वयाहता ॥ पाशः
 सलिलराजस्य भ्रातुस्तवपरिग्रहे ॥ ९८ ॥ नि
 शुंभस्याब्धिजाताश्च समस्ता रत्नजातयः
 ॥ बाह्विरपि ददौ तुभ्यमग्निशौचं च वाससी

॥९९॥ एवंदैत्यैर्द्रुतना निसमस्तान्याहता
निति॥ स्त्रीरत्नमेषाकल्याणतित्वयाकस्मान्न
गृह्यते॥ १००॥ ऋषिरुवाच॥ १॥ निशम्ये
तिवचःशुभः सतदाचंडमंडयोः॥ प्रेषयामा
ससुग्रीवंदूतं देव्यामहासुरम्॥ २॥ इति चेति
चवक्तव्यासागत्वावचनान्मम॥ यथाचा
क्येति संप्रीत्या तथा कार्यं त्वया लघु॥ ३॥

अतत्रगत्वायत्रारुतेशैलोद्दिशेऽतिशोभने ॥
 सादेवी तां ततःप्राहश्लक्ष्णं मधुरयागिरा
 ॥ ४ ॥ दूतलवाच ॥ ५ ॥ देविदेव्येश्वरःशुभ
 स्वैलोक्तयेपरमेश्वरः ॥ दूतोऽहंप्रेषितस्तेनत्व
 त्सकाशमिहागतः ॥ ६ ॥ अव्याहताज्ञः
 सर्वासुयःसदादेवयोनिरु ॥ निर्जिताखिलदै
 त्यारिः सयदाहशृणुष्वतत् ॥ ७ ॥ ममत्रैला

कयमखिलंममदेवावशानुगाः॥यज्ञभागा
नहंसर्वानुपाश्नामिपृथक्पृथक्॥ ८॥ त्रै
लोकयेवरत्नानिममवश्यान्यशेषतः॥ त
थैवगजरत्नंचहतंदेवद्रवाहनम्॥ ९॥ क्षिरो
दमथनोद्धूतमश्वरत्नंममामरैः॥ उच्चैःश्रव
ससंज्ञंतत्प्राणिपत्यसमर्पितम्॥ १०॥ या
निचान्यानिदेवेषुगंधर्वेषूरगेषुच॥ रत्नम्

तानि भूतानि तानि मध्ये वशोभने ॥ ११ ॥

स्त्रीरत्नभूतां त्वां देवि लोकैर्मन्यामहे वयं ॥

सात्वमस्मानुपागच्छ यतो रत्नभूजा वयम्

॥ १२ ॥ मां वाममानुजं वापि निशंभमुशवि

क्रमम् ॥ भजत्वं च चलापांगिरत्नभूता सि वै

यतः ॥ १३ ॥ परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यसे म

त्परिग्रहात् ॥ एतद्बुद्ध्या समालोक्ष्य मत्परि

ग्रहतां व्रज ॥ १४ ॥ ऋषिरुवाच ॥ १५ ॥
इत्युक्त्वा सा तदा देवी गंगं भारांतः स्मितताजगौ ॥
दुर्गा भगवती भद्राय ये दं धार्यते जगत् १६ ॥
देव्युवाच ॥ १७ ॥ सत्यमुक्तं त्वयानानामि
ध्यायान् किंचित्त्वयो दितं ॥ त्रैलोक्याधिपतिः
शंभो निशंभश्चापि तादृशः ॥ १८ ॥ किं त्वन्न
यत्प्रतिज्ञातं मिथ्या तत्क्रियते कथम् ॥ श्रूय

तामल्पबुद्धित्वात्प्रतिज्ञायाकृतापुरा १९ ॥
 योमांजयाति संग्रामे योमेदर्पं व्यपोहति ॥
 योमेप्रतिबलोलोके समे भर्ता भाविष्यति
 ॥ २० ॥ तदागच्छतशुभोऽत्रानिशुभोवाम
 हासुरः ॥ मांजित्वाकिंचिरष्मन्नपाणिगृह्णा
 तुर्मलघु ॥ २१ ॥ दूतउवाच ॥ २२ ॥ अवलि
 स्तासिमैवंत्वंदेविब्रूहिममप्रातः ॥ त्रैलोक्ये

कःपुमांस्तिष्ठेदग्रेशुभनिशुभयोः ॥ २३ ॥
अन्येषामपि दैत्यानां सर्वे देवा न वैयुधि ॥
तिष्ठन्ति संमुखे देवि किंपुनः स्त्रीत्वमेकिक्का
॥ २४ ॥ इंद्राद्यास्सकला देवास्तस्थुर्येषां न
संयुगे ॥ शुभादीनां कथं तेषां स्त्री प्रयास्यासि
संमुखम् ॥ २५ ॥ सात्वंगच्छमयैवोक्ता पा
श्वेशुभनिशुभयोः ॥ केशाकर्षणानिर्धूतगौर

वामागमिष्यसि ॥ २६ ॥ देव्युवाच ॥ २७ ॥
 एवमेतद्ग्लानुभोनिशुभश्चातिवीर्यवान् ॥
 किं करोमि प्रतिज्ञा मे यदनालोचितापुरा
 ॥ २८ ॥ सत्वंगच्छमयोक्तं ते यदेतत्सर्वमा
 दृतः ॥ तदा च क्ष्वासुरेन्द्राय स च युक्तं करोतु त
 त् ॥ १२९ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे सा
 वार्षिके मन्वन्तरे देवी माहात्म्ये देव्या दूतसं

वादीनामपंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ उवाच ॥
॥ १ ॥ खंडानि ॥ ६६ ॥ श्लोक ॥ ५४ ॥
॥ एवं ॥ १२९ ॥ एवमादितः ॥ ३८८ ॥
ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ इत्याकर्ण्यवचोद्व्याः
सदूतोमर्षपूरितः ॥ समाचष्टसमागम्यदैत्य
राजाग्रविस्तरात् ॥ २ ॥ तस्यदूतस्यतद्वा
क्यमाकर्ण्यासुरादृततः ॥ सक्त्रोधः प्राहैदं

त्यानामाधिपं धूम्रलोचनम् ॥ ३ ॥ हे धूम्रलो
 चनाशु त्वं स्वसैन्यपरिवारितः तामानय ब
 लाहुष्टां कैशः कर्षणविह्वलां ॥ ४ ॥ तत्परित्रा
 णदः कश्चिद्यदि वोत्तिष्ठते परः ॥ सहं तव्यो म
 रो वापि यक्षो गंधर्व एव वा ॥ ५ ॥ कृषिस्वाच
 ॥ ६ ॥ तिनाज्ञास्ततः शीघ्रं सदैव धूम्रलोच
 नः ॥ वृतः पृथ्या सहस्राणामसुराणां द्रुतं य

यौ ॥ ७ ॥ सदृष्टा^{वृ}तांततोर्द्वीतुहिनाचलसं
स्थिताम् ॥ जगादौच्चैः प्रयाहीति मूलं शुभनि
शुभयोः ॥ ८ ॥ न च त्प्रीत्याद्यभभवती मद्भर्तार
मुपैष्यति ॥ ततो बलान्नयाम्येष केशाकर्षण
विह्वलाम् ॥ ९ ॥ देव्युवाच ॥ १० ॥ दैत्येश्वरे
ण प्रहितो बलवान्बलसंवृतः ॥ बलान्नयसि
मामेवंततः किंतेकरोम्यहम् ॥ ११ ॥ ॐ

पिरुवाच ॥ १२ ॥ इत्युक्तः सोऽभ्यधाव
 तामसुरोवम्रलोचनः ॥ हुंकारेणैवतंभस्म
 साचकारां विकाततः ॥ १३ ॥ अथक्रुद्धंमहा
 सैन्यमसुराणां तथा म्बिका ॥ ववर्षसायकै
 र्स्तीक्ष्णैस्तथाशक्तिपरश्वधैः ॥ १४ ॥ ततो
 ध्रुतसटः कोपात्कुत्वानादंसुभैरवम्र ॥ पपाता
 सुरसेनायांसिहोदिव्याः स्ववाहनः ॥ १५ ॥

कांश्चित्करप्रहारेणैदित्यानास्येनचापरान्॥
आक्रान्त्याचाधरेणान्यानसजधानमहासु
रान् ॥ १६ ॥ केषांचित्पाट्यामास नखैः
कोष्ठाभिकेसरी॥ तथातलप्रहारेणाशिरांसि
कृतवान्पृथक् ॥ १७ ॥ विच्छिन्नबाहुशिर
सःकृतास्तेनतथापरे ॥ पपौचरुविरंकोष्ठा
दन्येषांधुतकेसरः ॥ १८ ॥ क्षणेनतद्भलंस

वैक्षयं नीतं महात्मना ॥ तेन केसरिणा दिव्या
 वाहनेनाति कोपिना ॥ १९ ॥ श्रुत्वा तमसुरं दे-
 व्यानिहतं धूम्रलोचनम् ॥ बलं च क्षयितं कृ-
 त्सु नंदे वीकेसरिणा ततः ॥ २० ॥ चुकोपदैत्या
 धिपतिः शुभः प्रस्फुरिताधरः ॥ आज्ञापया-
 मास च तौ चंडमुंडौ महासुरौ ॥ २१ ॥ हे चंड-
 हे मुंडवलैर्बहुभिः पारिवारितौ ॥ तत्र गच्छत

गत्वाचसासमानायितांलघु॥ २२ ॥ केशे
ष्वाकृष्यबद्धावायदिवःसंशयोयुधि॥ तदा
शेषायुधैः सर्वैरसुरैर्विनिहन्यताम्॥ २३॥
तस्यांहतायांदुष्टायांसिंहचविनिपातिते॥
शीघ्रमागम्यतांबद्धगृहीत्वातामथांबिका
म्॥ २४॥ इति मार्कण्डेयपुराणोत्सावर्णिके
मन्वंतरेदेवीमाहात्म्येधूम्रलोचनवधो ना

मपष्टोऽध्यायः॥६॥ उवाच ॥ ४ ॥ अर्च ॥

॥ ० ॥ श्लोक ॥ २० ॥ एवं ॥ २४ ॥ एव

मादितः ॥ ४१२ ॥ ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ आ

ज्ञप्तास्तेततोदैत्याश्चंडमुंडपुरोगमाः ॥ चतु

रंगबलोपेताययुरक्षयुद्यतायुधाः ॥ २ ॥ दद

शुस्तेततोदेवीमीषद्धासांव्यवस्थिताम् ॥

सिंहस्योपरिशैलेन्द्रशृंगमहतिकांचने ॥ ३ ॥

तैदृक्षा तां समादातुमुद्यमं चक्रुर्द्यताः ॥
आकृष्टचापासिवरास्तथान्ये तत्समीप
गाः ॥ ४ ॥ ततःकोपंचकारोच्चैरंबिकाता
नरीन्प्राप्ति ॥ कोपेनचास्यावदनंमषीवर्ण
मभूत्तदा ॥ ५ ॥ भ्रुकुटीकुटिलात्तस्याल
लाटफलकाद्रुतं ॥ कालीकरालवदनाविनि
ष्क्रांतासिपाशिनी ॥ ६ ॥ विचित्रखट्वांगध

रानरमालाविभूषणा ॥ द्वीपिचर्मपरीधाना
 शुष्कमांसातिभैरवा ॥ ७ ॥ अतिविस्तारव
 दनाजिह्वाललनभीषणा ॥ निमग्नारक्तनय
 नानादापूरितदिङ्मुखा ॥ ८ ॥ सावेगेनाभि
 पतिताघातयन्ती महासुरान् ॥ सैन्ये तत्र
 सुरारीणामभक्षयततद्बलम् ॥ ९ ॥ पार्थिणा
 हांकृशाहयोधधंटासमन्वितान् ॥ समा

दायैकहस्तेनमुखेचिक्षेपवारणान् ॥ १० ॥
तथैवयोधंतुरगैरथंसारथिनासह ॥ निक्षि
प्यवक्त्रेदशनैश्चवर्षयंत्यतिभैरवम् ॥ ११ ॥ ए
कंजग्राहकेशेषग्रीवायामथचापरं ॥ पादेना
क्रम्यचैवान्यमुरसान्यमपोथयत् ॥ १२ ॥
तैर्मृत्कानिचशस्त्राणिमहास्त्राणि तथासुरैः ॥
मुखेनजग्राहस्य दशनैर्मथितान्यपि १३ ॥

बलिनांतद्भ्रलंसर्वमसुराणां दुरात्मना ॥ मम
 दर्मक्षयच्चान्यानन्यांश्चाताडयत्तदा १४
 असिना निहताः केचित्केचित्खटांगताडि
 ताः ॥ जग्मुर्विनाशमसुरादंताग्राभिहतास्त
 था ॥ १५ ॥ क्षणेन तद्बलं सर्वमसुराणां नि
 पातितं ॥ दृष्ट्वा चंडोऽभिदुद्रावतां कालीमति
 भीषणां ॥ १६ ॥ शरवर्षमहामीममाक्षौ

तांमहासुरः।छादयामासचक्रैश्चमुंडःक्षितैः
सहस्रशः॥१७॥ तानिचक्राण्यनेकानिवि
शमानानितन्मुखं॥बभूवुर्थाक्किंबवानिसुव
हूनिघनोदरं॥१८॥ततोजहासातिरुषाभी
मंभैरवनादिनी॥ कालीकरालवक्त्रांतदुद
र्शदशनोज्ज्वला॥१९॥उत्थायचमहासिंहं
देवीचंडमधावत॥गृहीत्वाचार्यकेशेषुशि

रस्तेनासिनाच्छिन्नत् ॥ २० ॥ अथ मुंडोभय
 वावत्तां दृक्वा चंडं निपातितं ॥ तमप्यपातय
 द्रुमौ साखद्वाभिहतं रुषा ॥ २१ ॥ हतशेषं
 ततः सैन्यं दृक्वा चंडं निपातितं ॥ मुंडं च सम
 हावीर्धं दिशो भजे भयातुरम् ॥ २२ ॥ शिर
 श्चंडस्य काली च गृहीत्वा मुण्डमेव च ॥ प्राह
 प्रचंडा दृहासमिश्रमभ्येत्य चंडिकं ॥ २३ ॥

मयातवात्रोपहतौचंडमंडौमहापशू ॥ युद्ध
यज्ञैस्वयंशुभंनिशुभंचहनिष्यसि ॥ २४ ॥
कषिम्बवाच ॥ २५ ॥ तावान्नीतौततौदृष्टाचं
डमंडौमहासुरौ ॥ उवाचकर्णौकल्याणील
लितंचंडिकावचः ॥ २६ ॥ यस्माच्चंडचमं
डंचगृहीत्वात्वमुपागता ॥ चामुंडेति ततो लो
केऽप्यत्ता देवी भविष्यसि ॥ २७ ॥ इति

कंण्डेयपुराणे सार्वर्षिके मन्वन्तरे देवीमाहा
 त्तम्ये चण्डमुण्डवधोनाम सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥
 उवाच ॥ २ ॥ श्लोक ॥ २५ ॥ एवं ॥ २७ ॥
 एवमादितः ॥ ४३९ ॥ ऋषिरुवाच ॥ १ ॥
 चण्डचनिहतैर्दैत्यैर्मण्डे च विनिपातिते ॥ बहुले
 षु च सैन्येषु क्षयितेष्वसुरेश्वरः ॥ २ ॥ ततः
 कोपपराधीनचेताः शुम्भः प्रतापवान् ॥ ३

द्योगंसर्वसैन्यानांदेत्यानामादिदेशह ॥ ३॥
अद्यसर्वबलैर्देत्याः षडशीतिरुदायधाः ॥ कं
बूनांचतुराशीतिनिर्योतुस्त्वबलैर्वृताः ॥ ४॥
कोटिर्वीर्याणिपंचाशदसुराणांकुलानिवै ॥
शतंकुलानि धौम्राणां निर्गच्छन्तु ममाज्ञा
या ॥ ५॥ कालकादौर्हदामौर्याः कालक्रेया
स्तथासुराः ॥ युद्धायसज्जानिर्योतुआज्ञया

त्वरितामम ॥ ६ ॥ इत्याज्ञाप्यासुरपतिः शु
 म्भोभैरवशासनः ॥ निर्जगामममहासैन्यस
 हस्रैर्वहुभिर्वृतः ॥ ७ ॥ आयातंचण्डिकादृष्ट्वा
 तत्सैन्यमतिभीषणम् ॥ ज्यास्वनैः पूरया
 मासधरणीगगनान्तरम् ॥ ८ ॥ ततः सिंहोम
 हानादमतीवकृतवान्नृप ॥ घण्टास्वनेनतं
 नादमंबिकाचोपबृंहयत् ॥ ९ ॥ धनुज्यासि

हृद्यण्टानां नादापूरितां देहमुखा ॥ निनादि
भौषणैः कालीजिग्येविस्तारितानना १०
तं निनादमुपश्रुत्य दैत्यसैन्यैश्चतुर्दिशम् ॥ दे
वीसिंहस्तथा काली शरौघैः परिवारिताः
॥ ११ ॥ एतास्मिन्नन्तरं भूपविनाशाय सुरादि
षाम् ॥ भवाग्रामरसिंहानामतिवीर्यबला
न्विताः ॥ १२ ॥ ब्रह्मेशगुहविष्णूनांतथैव

स्यचशक्तयः ॥ शरीरेक्योविनिष्क्रम्यतद्
 वैश्वण्डिकांययुः ॥ १३ ॥ यस्यदेवस्ययद्
 पंयथामूषणवाहनम् ॥ तद्देवहितच्छक्ति
 रसुरान्योद्धुमाययौ ॥ १४ ॥ हंसयुक्तविमा
 नाग्रेसक्षसूत्रकमंडलुः ॥ आयाताब्रह्मणः
 शक्तिर्ब्रह्माणीसाभिधीयते ॥ १५ ॥ माहेश्व
 रीवृषारूढात्रिशूलवरधारिणी ॥ महाहिव

लयाप्राप्ताचन्द्ररेखाविभूषणा ॥ १६ ॥ कौ
मारीशक्तिहस्ताचमयूरवरवाहना ॥ योद्धु
मभ्याययौ दैत्यानंबिका गुरुरूपिणी १७
तथैववैष्णवीशक्तिर्गरुडोपरिसंस्थिता ॥
शङ्खचक्रगदाशार्ङ्गखड्गहस्ताभ्युपाययौ
॥ १८ ॥ यज्ञवाराहमतुलंरूपंयाभिभ्रती
हरेः ॥ शक्तिः साप्याययौतत्रवारार्होविभ्रती

तनुम् ॥ १९ ॥ नारासिंहीनृसिंहरूपविभ्र
 तीसदृशंवपुः ॥ प्राप्तातत्रसटाक्षेपक्षितन
 क्षत्रसंहतिः ॥ २० ॥ वज्रहस्तातथैवैक्षी
 गजराजोपरिस्थिता ॥ प्राप्तासहस्रनयनाय
 थाशक्रस्तथैवसा ॥ २१ ॥ ततः परिवृतस्ता
 भिरीशानोदेवशक्तिभिः ॥ हन्यन्तामसुराः
 शीघ्रंममप्रीत्याहचंडिकाम् ॥ २२ ॥ ततोदे

वीशरीरात्तु विनिष्क्रांतातिभीषणा ॥ चंडि
काशक्तिरत्युग्राशिवाशतनिनादिनी २३॥
साचाहव्यून्नजटिलमीशानमपराजिता ॥ दू
तत्वंगच्छभगवन्पार्श्वशुभनिशुभयोः २४
ब्रूहिशुभंनिशुभंचदानवानवातिगर्वितौयेच्चा
न्येदानवास्तत्रयुद्धायसमुपास्थिताः २५॥
त्रैलोक्यमिन्द्रोलभतांदेवाः संतुहविर्भुजः ॥

मूयं प्रयात पातालं यदि जीवितुमिच्छथ
 ॥ २६ ॥ बलावलेपादथ चेद्भवन्तोयुद्धका
 क्षिणः ॥ तदागच्छत तृप्यन्तुमिच्छवाः पि
 शितेनवः ॥ २७ ॥ यतो नित्युक्तोदौत्येनतया
 देव्याशिवः स्वयं ॥ शिवदूतीतिलोकेऽस्मि
 स्ततः साख्यातिमागता ॥ २८ ॥ तेऽपिश्रु
 त्वावचोदेव्याः शर्वाख्यातं महासुराः ॥ अ

मर्षापरिता जग्मुर्यत्र कात्यायनी स्थिता
॥ २९ ॥ ततः प्रथममेवाग्रे शशक्याष्टिवृ
ष्टिभिः ॥ ववर्षरुद्धतामर्षास्तां देवीममरा
रयः ॥ ३० ॥ सा च तान् प्रहितान् बाणाञ्छू
लशक्तिपरश्वधान् ॥ चिच्छेदलीलया ध्मा
तधनुर्मैकैर्महेषुभिः ॥ ३१ ॥ तस्याग्रतस्त
था काली शूलपातविदारितान् ॥ खटांगपो

धितां आरीनुकुर्वतीव्यचरत्तदा ॥ ३२ ॥ क
 मंडलुजलाक्षेपहतवीर्यान्हतौजसः ॥ ब्रह्मा
 णी चाऽकरोच्छन्नूयेन येन स्म वावति
 ॥ ३३ ॥ माहेश्वरीत्रिशूलेन तथा च क्रेणवै
 ष्णवी ॥ दैत्याञ्जघान कौमारी तथा शक्त्या
 तिकोपना ॥ ३४ ॥ ऐंद्रीकुलिशपातिनशत
 शोदैत्यदानवाः ॥ पेतुर्विदारिताः पृथ्व्यां रु

धिरौघप्रवर्षिणः ॥ ३५ ॥ तुण्डप्रहारविध्व
स्तादंष्ट्राग्रक्षतवक्षसः ॥ वाराहमूर्त्यान्यपतं
श्चक्रेणचविदारिताः ॥ ३६ ॥ नखैर्विदारि
तांश्चान्यानभक्षयंतीमहासुरान् ॥ नारसिंही
चचाराजौनादापूर्णदिगंबरा ॥ ३७ ॥ चंडा
दृहासैरसुराः शिवदूत्याभिदूषिताः ॥ पेतुः पृ
थिव्यांपतितान्स्तांश्चखादाथसातदा ३८ ॥

इतिमातृगणं कुटुम्बं दर्शयन्तं महासुरान् ॥ इष्टा
 भयुपायैर्विविवैर्नेशुर्दवारिसैनिकाः ॥ ३९ ॥
 पलायनपरान्हृष्टा दैत्यान्मातृगणादिता
 न् ॥ योद्धुमभयाय यौक्तुर्होरक्तबीजो महा
 सुरः ॥ ४० ॥ रक्तबिन्दुर्ग्रदाभूमौ पतत्यस्य
 शरीरतः ॥ समुत्पतति मेदिन्यास्तत्प्रमाण
 स्तदासुरः ॥ ४१ ॥ ग्रयुधेः सगदापाणिर्दिद्र

शक्त्यामहासुरः ॥ ततश्चैद्वैद्विस्ववज्रेणरक्त
बीजमताडयत् ॥ ४२ ॥ कुलिशेनाहतस्या
शुबहुसस्त्रावशोणितं ॥ समुत्तस्थुस्ततोयो
द्यास्तद्रूपास्तत्पराक्रमाः ॥ ४३ ॥ यावंतः
पतितस्तस्थशरीराद्रुक्तबिंदवः ॥ तावंतः
पुरुषाजातास्तद्वीर्यबलविक्रमाः ॥ ४४ ॥
तेचापियुगुवुस्तत्रपुरुषारक्तसंभवाः ॥ समं

मातृभिरत्युग्रशस्त्रपातातिभीषणम् ॥ ४५ ॥
 पुनश्चवज्रपातेनक्षतमस्याशिरोयदा ॥ ववा
 हरक्तं पुरुषास्ततो जातास्सहस्रशः ॥ ४६ ॥
 वैष्णवीसमरे चैनंचक्रेणाभिजघानह ॥ गद
 याताडयामास ऐंद्रीतमसुरेश्वरम् ॥ ४७ ॥ वै
 ष्णवीचक्रमिन्नस्य रुधिरस्त्रावसंभवैः ॥ स
 हस्रशोजगद्व्यासंतत्प्रमाणैर्महासुरैः ॥ ४८ ॥

शक्त्याजघानकौमारी वाराहीच तथासि
ना ॥ माहेश्वरीत्रिशूलेनरक्तबीजंमहासुरम्
॥ ४९ ॥ सचापिगदयाद्वैत्यः सर्वाएवाहन
त्पृथक् ॥ मातुः कोपसमाविष्टोरक्तबीजोम
हासुरः ॥ ५० ॥ तस्याहतस्यबहुधाशक्तिश
लादिभिर्भुवि ॥ पपातयौवैरक्तौघस्तेनास
ञ्छतशोऽसराः ॥ ५१ ॥ तैश्चासरासृक्संभू

तैरशुरैरसकलंजगत्। व्यासमासीत्ततोद्दिवा
 भयमाजग्मुर्लामघ ॥ ५३ ॥ तान्दिवपणा
 न्भुरान्दृक्वाच्यंढिकाग्राहसत्वरः॥ उवाचक्व
 लींचामुंडोविस्तीर्णोवदनंकुरु ॥ ५३ ॥ स
 च्छस्त्रपातसंभूतान्स्वर्कविंदून्महासुरान् ॥
 स्वर्कविंदोःप्रतीच्छत्वं वक्त्रेणानेन वेगिना
 ॥ ५४ ॥ भक्षयंतीचरणेतदुपन्नान्महासु

रान् ॥ एवमेषक्षयंदैत्यः क्षीणरक्तोगमिष्य
ति ॥ ५५ ॥ भक्ष्यमाणास्त्वयाचोग्रानचो
त्पत्स्यंतिचापरे ॥ इत्युक्त्वा तां ततो देवीशू
लेनाभिजघानतं ॥ ५६ ॥ मुखेन कालीजगू
हैरुक्त्वा जस्य शोणितं ॥ ततो सा बाजघाना
ग्रगदया तत्र चंडिकाम् ॥ ५७ ॥ न चारुया
वेदनां चक्रे गदापातो लिपकामपि ॥ तस्याह

तस्यैदेहान्तुबहुसुखावशोणितम् ॥ ५८ ॥

यतस्ततस्तद्वक्त्रेणचामुंडासंप्रतीच्छति ॥

मुखे समुद्रता येस्यारक्तपातान्महासुराः

॥ ५९ ॥ तांश्चखादाथचामुंडापपौतस्यच

शोणितम् ॥ देवीशूलेनवज्रेणबाणैरसिभि

रिष्टिभिः ॥ ६० ॥ जघानरक्तबीजंतंचामुंडा

पीतशोणितं ॥ सपपातमहीपृष्ठेशस्त्रसंघस

माहतः ॥ ६१ ॥ नीरक्तश्चमहीपालरक्तबी
जोमहासुरः ॥ ततस्तेहर्षमतुलमवापुस्त्रिद
शानप ॥ ६२ ॥ तेषांमातृगणोजातो ननता
ऽसृङ्मदोद्धतः ॥ ६३ ॥ इतिमार्कण्डेय
पुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये
रक्तबीजवधोनाम अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥
॥ उवाच ॥ १ ॥ अर्ध ॥ १ ॥ श्लोक ॥

॥ ६१॥ एवं ॥ ६३॥ एवमादितः ॥ ५०२॥
 राजोवाच ॥ १॥ विचित्रमिदमाख्यातं भग
 वन्भवतामस्य ॥ देव्याश्चरितमाहात्म्यं रक्त
 बीजवधाश्रितम् ॥ २॥ भृशश्चेच्छाम्यहं शो
 तुं रक्तबीजे निपातिते ॥ चकारशुभोयत्कर्म
 निशुंभश्चातिकोपनः ॥ ३॥ ऋषिरुवाच
 ॥ ४॥ चकारकोपमतुलं रक्तबीजे निपातिते

॥ शुंभासुरो निशुंभश्च हतेष्वन्येषुचाहवे
॥५॥ हन्यमानंमहासैन्यं विलोकयामर्षम्
ब्रूहन् ॥ अकम्पधावन्निशुंभोऽथमुख्ययासुरसे
नया ॥ ६ ॥ तस्याग्रतस्तथापृष्ठपार्श्वयोश्च
महासुराः ॥ संदष्टौष्ठपुटाः क्रुद्धाहंतुं देवीमुपा
ग्रयुः ॥ ७ ॥ आजगाममहावीर्यः शुंभोऽपि
स्वबलैर्वृतः ॥ निहतुंचंडिकां कोपात्कुत्वायु

कृतुमातृभिः ॥ ८ ॥ ततोयुद्धमतीवासी
 द्वेव्याः शुभनिशुभयोः ॥ शरवर्षमतीवोग्रं
 मेघयोरिववर्षतोः ॥ ९ ॥ चिच्छेदाऽस्ता
 उच्छरांस्ताभ्यांचंडिकास्वशरोत्करैः ॥ ता
 डयामासचांगेषुशस्त्रौघैरसुरेश्वरौ ॥ १० ॥
 निशुभोनिशितंखड्गचर्मचादायसुप्रभम् ॥
 अताडयन्मूर्ध्नि सिंहं देव्यावाहनमुत्तमम्

॥ १ ॥ ताडितेवाहने देवीक्षुरप्रेणासिमृत्तम
म् ॥ निशंभस्याशुचिच्छेदचर्मचाप्यष्टचं
द्रकम् ॥ १ २ ॥ छिन्नेचर्मणि खड्गे च शक्तिं चि
क्षेपसोसुरः ॥ तामप्यस्य द्विधा च क्रेचक्रेणा
भिमुखागतां ॥ १ ३ ॥ कोपाध्मातो निशंभो
य शूलं जग्राह दानवः ॥ आयातं मुष्टिपातेन
दैवी तच्चाप्यचूर्णयत् ॥ १ ४ ॥ आविद्ध्या

धगदांसोऽपिचिक्षेपचंडिकांप्रति ॥ सापिदे
 व्यास्त्रिशूलेनाभिन्नाभस्मत्वमागता ॥ १५ ॥
 ततः परशुहस्तंतमायांतदैत्यपुंगवम् ॥ आह
 त्यदेवीबाणौघैरपातयतभूतले ॥ १६ ॥
 तस्मिन्निपतितेभूमौ निशुंभेभीमविक्रमे ॥
 भ्रातर्यतीव संकुद्धः प्रययौ हंतुमीविकाश
 ॥ १७ ॥ सरथस्थस्तथात्युच्चैर्गृहीतपरमा

ग्रधैः ॥ भुजैरष्टाभिरतुलैर्व्याप्याशेषवर्षे
नमः ॥ १८ ॥ तमायांतं समालोक्य देवशं
खमवादयत् ॥ ज्याशब्दं चापि धनुषश्च का
रातीव दुरुसहम् ॥ १९ ॥ पूरयामास ककुभो
निजघंटास्वनेन च ॥ समस्तैर्देव्यैः सैन्यानां
तेजोववविधायिना ॥ २० ॥ ततः सिंहो महा
नादैस्त्याजिते भममहामदैः ॥ पूरयामास ग

नंगांतयैवदिशोदश॥२१॥ततःकालीसमु
 त्पत्यगगनंक्षमामताडयत्॥कराभ्यांतन्नि
 नादिनप्राक्स्वनास्तेतिरोहिताः॥२२॥अद्वा
 द्दहासमशिवंशिवदूतीचकारह॥तैःशब्दैर
 मुरास्त्रैःशुभःकोपंपरंययौ॥२३॥दुरात्मं
 स्तिष्ठतिष्ठेतिव्याजहारांविकायदा॥तदा
 जयेत्यभिहितंदैवैराकाशसंस्थितैः॥२४॥

शुंभेनागत्ययाशक्तिर्मुक्ता ज्वालातिभीष
 णा ॥ आयांतीवह्निकूटाभासानिरस्तामहो
 लकया ॥ २५ ॥ सिंहनादेनशुंभस्यव्यासंलो
 कत्रयांतरम् ॥ निर्घातनिःस्वनोघोरोजित
 वानवन्वीपते ॥ २६ ॥ शुंभमुक्ताञ्छरान्देवी
 शुंभस्तत्प्रहिताञ्छरान् ॥ चिच्छेदस्वशरैरु
 ग्रैः शतशोऽथसहस्रशः ॥ २७ ॥ ततः साचं

डिकाक्कुद्दाशूलेनाभिजघानतम् ॥ सतदा
 भिहतोभूमौमूर्छितोनिपपातह ॥ २८ ॥
 ततोनिशुंभः संप्राप्यचेतनामात्तकामुकः॥
 आजघान शरैर्देवीं कालीं केसरिणंतथा
 ॥ २९ ॥ पुनश्चकृत्वाबाहूनामयुतंदनुजेश्व
 रः ॥ चक्रायुधेनदितिजश्छादयामासचंडि
 काम् ॥ ३० ॥ ततोभगवतीऋद्धादुगादुगाति

नाशिनी ॥ चिच्छेदतानिचक्राणिस्वशरैः
सायकांश्चतान् ॥ ३१ ॥ ततोनिशुभोवेगेन
गदामादायचंडिकां ॥ अभयधावतवैहंतुं दे
त्यसेनासमावृतः ॥ ३२ ॥ तस्यापततएवाशु
गदां चिच्छेदचंडिका ॥ खड्गेनशितधारिण
सचशूलंसमाददे ॥ ३३ ॥ शूलहस्तंसमायां
तंनिशुभममरार्दनम् ॥ हृदिविव्याधशूलेन

वेगाविद्धेनचांडिका ॥ ३४ ॥ भिन्नस्यतस्य
 धूलैनहदयान्निःसृतोऽपरः ॥ महाबलोमहा
 वीर्यरहितछेतिपुरुषोवदन् ॥ ३५ ॥ तरुयनि
 ष्कामतोदेवीप्रहस्यस्वनवत्ततः ॥ शिरश्चि
 च्छेदस्वद्वेनततोऽस्मावपतद्भुवि ॥ ३६ ॥ त
 तः सिंहश्चखादोग्रदंष्ट्राक्षुण्णशिरोवरान् ॥
 असुरांस्तांस्तथा कालीशिवदूती तथापरा

न। ३७। कौमारीशक्तिनिभिन्नाः केचिन्नरा
महासुराः॥ अस्माग्निमंजपूतेन तोयनायानि
राकृतः॥ ३८॥ माहेधरोनिशूलनाभिन्नाः
पैतृस्तथापरे॥ वाराहीतुण्डयातेन केचिन्न
ग्रीकृताभुवि॥ ३९॥ खण्डखण्डचञ्चकैर्णवे
पद्मयादनाः कृताः॥ वज्रोणचैर्ब्रह्मरता
अनिर्मुक्ततथापरे॥ ४०॥ केचिद्दिनेशुर

सुराः केचिन्नष्टमहाहवात् ॥ भक्षिताश्चापरे
 कालीशिववृत्तीभृगाविवैः ॥ ४१ ॥ इति
 कण्डेयपुराणे सार्वर्णिकमन्वन्तरे देवीमाहा
 त्म्ये निशुंभवो नाम नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥
 ॥ उवाच ॥ २ ॥ श्लोकः ॥ ३९ ॥ एवं ॥ ४१ ॥
 एवमादितः ॥ ५४३ ॥ अपि रुवाच ॥ १ ॥
 निशुंभं निहतं दृष्ट्वा भ्रातरं प्राणसंमितम् ॥ ह

न्यमानंबलंचैवशुभःकुद्धोब्रवीद्वचः॥२॥
बलावलेपादुष्टत्वंमादुर्गोर्गवमावह ॥ अ
न्यासांबलमाश्रित्य युध्यसेयातिमानिनी
॥ ३ ॥ देव्युवाच ॥ ४ ॥ एकैवाहंजगत्यत्र
द्वितीयाकाममापरा॥पश्यतादृष्टमग्नयेववि
शंत्योमद्विभूतयः॥ ५ ॥ ऋषिरुवाच ॥ ६ ॥
ततःसमस्तास्तादेव्योब्रह्माणीप्रमृशालय

म् ॥ तस्यादेव्यास्तनौजगमुरैकवासीत्तदा
 निका ॥ ७ ॥ देव्युवाच ॥ ८ ॥ अहंविभक्त्या
 बहुभिरिह रूपैर्यदास्थिता ॥ तत्संहतंमयैकै
 वातिष्ठाम्याजौस्थिरोभव ॥ ९ ॥ अापिरुवा
 च ॥ १० ॥ ततः प्रववृतेयुद्धंदेव्याः शुभस्य
 चोभयोः ॥ पश्यतांसर्वदेवानामसुराणांच
 दारुणम् ॥ ११ ॥ शरवर्षैःशितैःशस्त्रैस्तथा

स्वैश्वैवदारुणैः ॥ तयोर्युद्धमभद्रूयःसर्वलो
कमयंकरं ॥ १२ ॥ दिव्यान्यस्त्राणिशतशोम
मुच्येयान्यथांविक्का ॥ बभंजतानिदैत्यैर्द्रुस्त
त्प्रतीघातकर्तृभिः ॥ १३ ॥ मुक्तानितेनचा
स्त्राणि दिव्यानि परमेश्वरी ॥ बभंजलीलयै
वोऽग्रहंकारोच्चारणादिभिः ॥ १४ ॥ ततश्शरश
तैर्द्वीपाच्छादयतसोऽसुरः ॥ सापितकुपि

तादेवीधनुश्चिच्छेदचेपुभिः ॥ १५ ॥ छिन्ने
 धनुर्पिदैत्यद्रुस्तथाशक्तिमथाददे ॥ चिच्छे
 ददेवीचक्रेणतामप्यस्यकरेस्थितां ॥ १६ ॥
 ततःखड्गमुपादायशतचंद्रं चभानुमत् ॥ अ
 भ्यधावत्तदादेर्वीदैत्यानामाधिपेश्वरः १७ ॥
 तस्यापततएवाशुखड्गं चिच्छेदचंडिका ॥
 धनुर्मुक्तैः शितैर्बाणैश्चर्म चार्ककरामलम्

॥ १८ ॥ हताश्वःसतदादित्यश्छिन्नधन्वा
विसारथिः ॥ जग्राहमद्गरंधोरमंबिकानि
वनोद्यतः ॥ १९ ॥ चिच्छेदापततस्तस्य
मुद्गरं निशितैः शरैः ॥ तथापि सोऽभ्यधाव
त्तां भृष्टिमुद्यम्य वेगवान् ॥ २० ॥ समुष्टिपा
तयामास हृदयैर्दित्यपुंगवः ॥ देव्यास्तं चा
पि सा देवी तलेनोरस्य ताडयत् ॥ २१ ॥ तल

प्रहाराभिहतो निपपातमहीतले ॥ सदैव

राजः सहस्रापुनरेव तथोत्थितः ॥ २२ ॥ उत्प

त्यचमगृह्योच्चैर्देवी गगनमास्थितः ॥ तन्ना

गिस्मानिरावाराग्रुग्रुचेति न चंडिका ॥ २३ ॥

नियुद्धंश्चै तदा दैत्यश्चंडिका च परस्परम् ॥

चक्रतुः प्रथमं सिद्धं मुनिविस्मयकारकम्

॥ २४ ॥ ततो नियुद्धं सुचिरं कृत्वा तैनां वि

कासह ॥ उत्पाट्यभ्रामयामासचिक्षेपध
रणीतले ॥ २५ ॥ सक्षितोवरणीमाप्यमु
ष्टिमृद्यभ्यवेगतः ॥ अभ्यधावतदुष्टारमा
चंडिका निधनेच्छया ॥ २६ ॥ तमायांतं
ततोदेवीसर्वदैत्यजनेभ्यश्च ॥ जगर्यापात
ग्रामासमिन्वाशूलेनवक्षसि ॥ २७ ॥ सम
तासुः पपातोव्यादेवीशूलाग्रविक्षतः ॥ चा-

लयन्सकला पृथ्वीं सावित्रीपां सपर्वतां
 ॥ २८ ॥ ततःप्रसन्नमखिलं हतैतस्मिन्दु
 रात्मनि ॥ जगत्स्वास्थ्यमतीवापनिर्मलं
 चाभवन्नमः ॥ २९ ॥ उत्पातमेघास्सौल्का
 येप्रागासंस्तेशमंययुः ॥ सारितोमार्गवाहि
 न्यस्तथासंस्तत्रपातिते ॥ ३० ॥ ततोदे
 वगणास्सर्वेहर्षनिर्भरमानसाः ॥ बभूवुर्न

हतेतस्मिन्गंधवर्वालितंजगुः॥ ३१ ॥ अ
वादयंस्तथैवान्ये ननृतुश्चाप्सरोगणाः॥ व
वुः पुण्यास्तथा वातास्सुप्रभोऽभूद्दिवाकरः
॥ ३२ ॥ जज्वलुश्चाग्नयश्शांताः शांतादि
ग्जनितस्वनाः ॥ ३३ ॥ इतिमार्कण्डेयपु
राणैसार्षाणिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्ये शुभ
वर्धोनामदशमोऽध्यायः॥ १०॥ उवाच ५॥

॥ अथ ॥ १ ॥ श्लोक ॥ २७ ॥ एवं ॥ ३ ॥

एवमादिसः ॥ ५७६ ॥ कणिलयाच ॥ १ ॥

देव्याहते तत्र महासुरेन्द्रे सद्भाः सुरावहिनः
रोगभास्ताम ॥ कात्यायनीतुष्टुवरिष्टलाभा
द्विक्काशिवक्त्राब्जविकाराशिताशाः ॥ २ ॥

देविप्रपन्नार्तिहरेप्रसीद प्रसीदमातर्जगतोऽ
खिलस्य ॥ प्रसीद विश्वेश्वरि पाहि विश्वं

त्वमीश्वरीदेविचराचरस्यू ॥ ३ ॥ आधारमू
ताजगतस्त्वमेकामहीस्वरूपेणयतः स्थि
तासि ॥ अपांस्वरूपस्थितयात्वयैतदाप्स्य
यत्तेकृत्स्नमलं द्रव्यवीर्ये ॥ ४ ॥ त्वंबैष्णवी
शक्तिरनंतवीर्याविश्वस्यबीजं परमासिमा
या ॥ संमोहितंदेविसमस्तमेतत्त्वंबैप्रसन्ना
भुविमुक्तिहेतुः ॥ ५ ॥ विद्याः समस्तास्तव

देविभेदाः स्त्रियः समस्ताः सकला जगत्सु ॥
 त्वयैकया पुरितमं वयैतत्काले स्तुतिः स्तव्य
 परापरोक्तिः ॥ ६ ॥ सर्वभूताय दा देवी स्वर्गमु
 क्तिप्रदायिनी ॥ त्वं स्तुता स्तुतये का वा भव
 ति परमोक्तयः ॥ ७ ॥ सर्वस्य बुद्धिरूपेण ज
 नस्य हृदिसंस्थिते ॥ स्वर्गापवर्गदेद विनारा
 याणि नमोऽस्तुते ॥ ८ ॥ कलाकाष्ठादिरूपेण

परिणामप्रदायिनी ॥ विश्वस्योपरतौ शक्ते
नारायणिनमोऽस्तुते ॥ ९ ॥ सर्वमंगलमांग
ल्येशिवे सवार्थसाधिके ॥ शरण्येऽयं बके ॥
रिनारायणिनमोऽस्तुते ॥ १० ॥ सृष्टिस्थि
तिविनाशानां शक्तिभूते सनातनि ॥ गुणाश्च
योगमये नारायणिनमोऽस्तुते ॥ ११ ॥ श
रणागतदीनार्तपरित्राणपरायणे ॥ सर्वस्या

तिहरेदेवि नारायणि नमोऽस्तुते ॥ १२ ॥ हं
 सयुक्तविमानस्ये ब्रह्माणीरूपवारिणि ॥
 कौशांभः क्षारिकेदेवि नारायणि नमोऽस्तुते
 ॥ १३ ॥ विशूलचंद्राहिधरे महाबृषभवाहि
 नि ॥ माहेश्वरीस्वरूपेण नारायणि नमोऽस्तु
 ते ॥ १४ ॥ मयूरकुक्कुटवृते महाशक्तिधरे नघे
 ॥ कौमारीरूपसंस्थाने नारायणि नमोऽस्तु

ते ॥ १५ ॥ शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृहीतपरमायु
वे ॥ प्रसीदवैष्णवीरूपेनारायणिनमोस्तुते
॥ १६ ॥ गृहीतोऽग्रमहाचक्रदंष्ट्रेऽद्भुतवसुंभरे
॥ बराहरूपिणिशिवेनारायणिनमोऽस्तुते
॥ १७ ॥ नृसिंहरूपेणोऽग्निहंतुर्देवान्कृतो
द्यमेऽत्रैलोक्यत्राणसहितेनारायणिनमोऽ
स्तुते ॥ १८ ॥ किरीटिनिमहावज्रे सहस्रन

ग्रनोज्ज्वले ॥ वृत्रप्राणहरे चैद्रि नारायणि
 नमोऽस्तुते ॥ १९ ॥ शिवदूतीस्वरूपेणहत
 दैत्यमहाबले ॥ घोररूपेमहारावेनारायणि
 नमोऽस्तुते ॥ २० ॥ दंष्ट्राकरालवदनेशिशो
 मालाविभूषणे चामुंडेमंडमथनेनारायणि
 नमोऽस्तुते ॥ २१ ॥ लक्ष्मिलज्जेमहाविधेश्च
 द्वेपुष्टिस्वधेध्रुवे ॥ महारात्रिमहाविधेनारा

याग्निनमोऽस्तुते ॥ २२ ॥ मेधेसरस्वतिवरे
भूतिवाग्भवितामसि ॥ नियतेतवंप्रसीदशे
नारायणिनमोऽस्तुते ॥ २३ ॥ सर्वस्वरूपे
शर्वेशे सर्वशक्तिसमन्विते ॥ भयैक्यस्वा
हिनोदेविदुर्गेदेविनमोऽस्तुते ॥ २४ ॥ एतत्ते
वदनंसौम्यंलोचनत्रयभूषितम् ॥ पातुनः
सर्वभीतिक्रयःकात्याग्रनिनमोस्तुते ॥ २५ ॥

ज्वालाकरालमत्यग्रमशेषासुरसूदनम् ॥
 विशूलं पातु नोभीर्तेर्मद्रक्वालि नमोऽस्तुते
 ॥ २६ ॥ हिनास्तितैर्यतेजांसिस्वनेनापूय
 ग्राजगत् ॥ साधंटापातुनोदेविपापिभग्यानः
 सुतानिव ॥ २७ ॥ असुरासृग्वसापंकचार्चि
 तस्तैक्करोज्ज्वलः ॥ शुभायखड्गोभवतुचंडि
 क्ख्वांनतावयम् ॥ २८ ॥ रोगानशेषानपहं

सितुष्टा रुष्टातु कामान्सकलानभिष्टान् ॥
त्वामाश्रितानानविपन्नराणांत्वामाश्रिता
ह्याश्रयतां प्रयांति ॥ २९ ॥ एतत्कृतं यत्क
द्वनंत्वयाद्य धर्माद्विषां देविमहासुराणाञ्च ॥
रूपैरनैकैर्बहुधात्ममूर्तिं कृत्वाऽम्बिकेतत्प्र
करोतित्कान्या ॥ ३० ॥ विद्यासुशास्त्रेषु वि
वेकदीपेष्वान्येषु वाक्येषु च कावदन्या ॥ म

मत्वगतेऽतिमहांवकारेविभ्रामयत्येतदती
 व विश्वम् ॥ ३१ ॥ रक्षांसियत्रोग्रविप्राश्रयना
 गायत्रारयोदस्युबलानियत्र ॥ दावानलोग्र
 त्रतथाविवमध्येतत्रस्थितात्वं परिपासिवि
 श्वम् ॥ ३२ ॥ विश्वेश्वरीत्वंपरिपासिविश्वं
 विश्वात्मिकाधारयसीतिविश्वं ॥ विश्वेशवं
 द्यामवर्तुभवन्तिविश्वाश्रयाये त्वयिभक्ति

नम्राः॥ ३३ ॥देविप्रसीदपरिपालयनोऽरि
भीतिर्नित्यं ग्रथासुरवधादधुनैवसद्यः ॥ पा
पान्सर्वजगतां प्रशमं नयाशु उत्पातपाकं
जनितं श्वमहोपसर्गान्॥ ३४॥प्रणतानां प्र
सीदत्वं देवि विश्वार्तिहारिणि ॥त्रिलोक्यवा
सिनामीडये लोकानां वरदाभव ॥ ३५॥दे
व्युवाच ॥ ३६ ॥ वरदाहं सुरगणावरं यन्म

नसेच्छथ ॥ तंवृणुष्वंप्रयच्छामिजगतामु
 पकारकम् ॥ ३७ ॥ देवा ऊचुः ॥ ३८ ॥ स
 र्ववाधाप्रशमनं त्रैलोक्यस्याखिलेश्वरि ॥
 एवमेव त्वया कार्यमस्मद्गिरिविनाशनम्
 ॥ ३९ ॥ देव्युवाच ॥ ४० ॥ वैवस्वतैऽतरया
 सेअष्टाविंशतिमयुगे ॥ शुभोनिशुम्भश्चैवा
 न्यावुत्पत्स्येत्तमहासुरौ ॥ ४१ ॥ नंदगोपगृ

हेजातायशोदागर्भसंभवा ॥ ततस्तौनाश
यिष्यामिविन्ध्याचलनिवासिनी ॥ ४२ ॥
पुनरप्यतिरौद्रेणारूपेणपृथिवीतले ॥ अव
तीर्यहनिष्यामि वैप्रचित्तांस्तु दानवान्
॥ ४३ ॥ भक्षयंत्याश्चतानुग्रान्वैप्रचित्तान्म
हासुरान् ॥ रक्तादन्ताभविष्यन्तिदाहिमी
कसुमोपमाः ॥ ४४ ॥ ततोमांदिवताःस्वर्गे

मर्त्यलोकैक्यमानवाः ॥ स्तुवंतोव्याहारिण्यं
 तिस्रस्तंरक्तदंतिकाम् ॥ ४५ ॥ भूयश्चशत
 वार्षिष्य्यामनावृष्ट्यामनंभासि ॥ मुनिभिः
 संस्तुताभूमौसंभविष्याम्ययोनिजा ४६ ॥
 ततः शतननेन्नाणांनिरीक्षिष्यामियन्मुनी
 न् ॥ कीर्तयिष्यंतिमनुजाःशताक्षीमितिमां
 ततः ॥ ४७ ॥ ततोऽहमखिलंलोकमात्मवेह

समुद्भवैः ॥ भारिण्यामिसुराः शाकरावृष्टः
प्राणधारकैः ॥ ४८ ॥ शाकंभरीतिविख्या
तितदाद्यास्याम्यहंभुवि ॥ तत्रैवचवाधि
ष्यामिदुर्गमाख्यंमहासुरम् ॥ ४९ ॥ दुर्गा
देवीतिविख्यातंतन्मेनामभविष्यति ॥ पुन
श्चाहंयदाभीमंरूपंकृत्वाहिमाचले ॥ ५० ॥
रक्षांसिमक्षयिष्यामिमुनीनां त्राणकारणा

तु ॥ तदामांमुनयः सर्वेस्तोष्यंत्यानम्रभूत
 यः ॥ ५१ ॥ भौमादेवोति विख्यातं तन्मे ना
 मभविष्यति ॥ यदाऽरुणाख्यस्रैलोक्येम
 हाबावांकरिष्यति ॥ ५२ ॥ तदाहंभ्रामरंरू
 पंकृत्वासंख्येयषट्पदम् ॥ त्रैलोक्यस्यहि
 तार्थायवाधिष्यामिमहासुरम् ॥ ५३ ॥ भ्रा
 मरीतिचमांलोकास्तदास्तोष्यंतिसर्वतः ॥

इत्थंयदायदाबाधा दानवोत्था भविष्यति
॥ ५४ ॥ तदातदावतीर्याहंकरिष्याम्यरि
संक्षयम् ॥ ५५ ॥ इतिमर्कण्डेयपुराणे
सावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्येनारायणी
स्तुतिर्नामएकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ उवा
च ॥ १ ॥ अर्व ॥ १ ॥ श्लोक ॥ ५० ॥ एवं
॥ ५५ ॥ एवमादितः ॥ ३३० ॥ देव्युवा

च ॥ १ ॥ एभिःस्तवैश्वमानित्यंस्तोष्य
 तेषःसमाहितः ॥ तस्याहंसकलांवावांना
 शयिष्याम्यसंशयम् ॥ २ ॥ मधुकैटभना
 शंचमहिषासुरघातनम् ॥ कीर्तयिष्यंतिग्रे
 तद्द्ववंशुमनिशुंमयोः ॥ ३ ॥ अष्टम्यांचच
 तुर्दश्यांनवम्यांचैकचेतसः ॥ श्रोष्यंतिचैव
 येभक्स्यामममाहात्म्यमुत्तमं ॥ ४ ॥ नतेषां

दृष्टुं किंचिद्दुष्कृतोत्थानचापदः ॥ भावि
ष्यति नदारिद्र्यं न च वैष्टवियोजनम् ॥ ५ ॥
शत्रुतो न भयं तस्य दस्युतो वा न राजतः ॥
न शस्त्रानलतो यौघात्कदाचित्संभविष्यति
॥ ६ ॥ तस्मान्ममैतन्माहात्म्यं पठितव्यं स
माहितैः ॥ श्रोतव्यं च सदा भक्त्या परं स्व
स्वययनं महत् ॥ ७ ॥ उपसर्गानि शेषांस्तु

महामारीसमुद्भवान् ॥ तथात्रिविधमरुपा
 तं माहात्म्यं शमयेन्मम ॥ ८ ॥ यत्रैतत्पठ्य
 ते सम्यङ् नित्यमायतने मम ॥ सदानतद्वि
 मोक्षयामि सान्निध्यं तत्र मे स्थितम् ॥ ९ ॥
 बलिप्रदाने पूजायामग्निकार्ये महोत्सवे ॥ स
 र्वममैतच्चारितमुच्चार्य श्राव्यमेव च ॥ १० ॥
 जानता जानता वापि बलिपूजां तथा कृता

म् ॥ प्रतीक्षिष्याम्यहंप्रीत्यावह्निहोमतथा
कृतम् ॥ १ ॥ शरत्काले महापूजा क्रियते या
चवार्पिक्की ॥ तस्यां ममैतन्माहात्म्यं श्रुत्वा
भक्तिसमान्वितः ॥ १२ ॥ सर्वाबाधो विनि
र्मुक्तो बन्वान्यसुतान्वितः ॥ मनुष्यो मत्प्र
सादेन भविष्यति न संशयः ॥ १३ ॥ श्रुत्वाम
मैतन्माहात्म्यं तथा चोत्पत्तयः शुभाः ॥ परा

क्रमंचयुद्धेषु जायते निर्भयः पुमान् १४ ॥ रि
 पवः संक्षयं यांति कल्याणं चोपपद्यते ॥ नंद
 ते च कुलं पुंसां माहात्म्यं मम शृणु वतां ॥ १५ ॥
 शांति कर्मणि सर्वत्र तथा दुरुस्वप्नदर्शने ॥
 ग्रहपीडासु चोग्रासु माहात्म्यं शृणुयान् मम
 ॥ १६ ॥ उपसर्गाः शमं यांति ग्रहपीडाश्च दारु
 णाः ॥ दुःस्वप्नं च नृभिर्दृष्टं सुस्वप्नमुपजायते

॥ १७ ॥ बालग्रहाभिभूतानां बालानां शा-
तिकारकम् ॥ संघातभेदे च नृणां मैत्रीकर-
णमत्तमम् ॥ १८ ॥ दुर्वृत्तानामशेषाणां बल-
हानिकरं परम् ॥ रक्षोभूतपिशाचानां पठना-
देवनाशनम् ॥ १९ ॥ सर्वममैतन्माहात्म्यं
मसान्निविकारकम् ॥ पशुपुष्पाद्यैष्वर्यं
वदीपैस्तथोत्तमैः ॥ २० ॥ विप्राणां भोजनै-

ह्यमैः प्रोक्षणीयेरहनिशं ॥ अन्यैश्चाविविवे
 प्रोगिः प्रदानैर्वसरणया ॥ २१ ॥ प्रीतिर्मेकि
 यतेत्यास्मिन्सकृदुच्चारितेश्रुता ॥ श्रुतं हरति पा
 पानितथारोग्यं प्रयच्छति ॥ २२ ॥ रक्षां करो
 ति भूतेभ्योजन्मनां कीर्तनं मम ॥ युद्धेषु चारि
 तं यन्मेदृष्टद्वैत्यनिबर्हणं ॥ २३ ॥ तस्मिन् श्रु
 तवैरि कृतं भयं पुंसां न जायते ॥ युष्माभिः स्तु

तयोयाश्चयाश्चब्रह्मर्षिभिःकृताः२४॥ब्रह्म
आचक्षुस्तस्मास्तुभयच्छंतिशुभामतिं॥अ
रण्येप्रांतेरेवापिदावाग्निपरिवारितः२५॥
दृश्यभिर्वावृतःशून्येगृहीतोवापिशत्रुभिः॥
सिंहव्यावानुयातोवावने वावनहस्तिभिः
॥२६॥राज्ञाकुक्षेनचाज्ञसोवद्व्योबंवगतो
पित्रा॥आर्घूर्णतोवावातेनस्थितःपोतेम

हार्णवि ॥ २७ ॥ पतत्सुचापिशस्त्रेषुसंग्रामेभू
 शदारुणे ॥ सर्वावाधासुघोरासुवेदनाभ्यादि
 तोपिवा ॥ २८ ॥ स्मरन्ममैतच्चारितंनरोमु
 च्येतसङ्कटात् ॥ ममप्रभावारिसहाद्यादृश्य
 वौवैरिणस्तथा ॥ २९ ॥ दूरदेवपलायते
 स्मरतश्चारितं मम ॥ ३० ॥ ऋषिरुवाच
 ॥ ३१ ॥ इत्युक्त्वासाभगवतीचंडिकाचं

डाविक्क्रमा ॥ ३२ ॥ पश्यतामेव देवानां त
त्रैवांतरधीयत ॥ तेऽपि देवानिरातंकाः स्वा
धिकारान्यथापुरा ॥ ३३ ॥ यज्ञभागभुजः
सर्वे च क्रुर्विनिहता एयः ॥ दैत्याश्च देव्यानिह
तेशु भेदेवारिपौयुधि ॥ ३४ ॥ जगाद्विध्वंसके
तस्मिन्महोग्रेऽतुलविक्रमे ॥ निशुंभे च महा
वीर्ये शेषाः पातालमाययुः ॥ ३५ ॥ एवं भगव

तीर्त्तुं विद्यासाधनित्यापि पुनः पुनः ॥ संभूय कुरुते
 भूपजगतः परिपालनं ॥ ३६ ॥ तथैतन्मोह्य
 तेषां विश्वसैव विश्वं प्रसूयते ॥ सायाचिताचवि
 ज्ञानं तुष्टाङ्गं हि प्रयच्छति ॥ ३७ ॥ व्याप्तं
 तथैतत्सकलं ब्रह्माण्डं मनोजेश्वर ॥ महाका
 ल्या महाकाले महामारी स्वरूपया ॥ ३८ ॥
 सैव काले महामारी सैव सृष्टिर्भवत्यजा ॥

स्थितिकरोतिभूतानां सैवकालेसनातनी
॥ ३९ ॥ भवकालेनृणांसैवलक्ष्मीर्वृद्धिप्रदा
गृहे ॥ सैवाभावे तथालक्ष्मीर्विनाशायाप
जायते ॥ ४० ॥ स्तुतासंपूजितापुष्पैर्धूपगं
वादिभिस्तथा ॥ ददातिवित्तंपुत्रांश्चमतिव
र्मेगातिशुभान् ॥ ४१ ॥ इतिमार्कण्डेय
पुराणेषावार्णिकेमन्वंतरे देवीमाहात्म्येभ

गवतीवाक्यं नामद्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥
 उवाच ॥ २ ॥ अर्थ ॥ २ ॥ श्लोक ॥ ३७ ॥
 एवं ॥ ४१ ॥ एवमभिहितः ॥ ६७१ ॥
 ऋषिरुवाच ॥ १ ॥ एतत्ते कथितं भूपदे
 वीमाहात्म्यमुत्तमम् ॥ एवं प्रभावासादिवीर्य
 येदं धार्यते जगत् ॥ २ ॥ विद्यातथैवाक्रियते
 भगवद्विष्णुमायया ॥ तया त्वमेष वैश्यश्च त

थैवान्योविवेकिनः॥३॥ मोह्यतेमोहिताश्च
वमोहमेष्यंतिचापरे॥ तामुपैहिमहाराजश
रणंपरमेश्वरीम् ॥४॥ आराधितासैवनृणां
भोगस्वर्गापवर्गदा ॥५॥ मार्कण्डेयउवाच
॥ ६ ॥ इतितस्यवचः श्रुत्वा सुरथःसन
राविपः ॥ ७ ॥ प्राणिपत्यमहभागं तमृषिं
शंसितव्रतं ॥ निर्विण्णोऽतिममत्वेनराज्या

पहरणेनच ॥ ८ ॥ जगामसद्यस्तपसेसच वै
 श्योमहामुने ॥ संदर्शनाथंमवाग्रानदीपुलि
 नसंस्थितः ॥ ९ ॥ सच वैश्यस्तपस्तेपेदेवीसू
 कंपरंजपन् ॥ तौ तस्मिन्पुलिने देव्याः कृत्वा
 मूर्तिमहीमयीम् ॥ १० ॥ अहंणांचक्रतुस्त
 स्याः पुष्पधूपान्नेतर्पणैः ॥ निशाहारौ यता
 हारौ तन्मनस्कौ समाहितौ ॥ ११ ॥ ददतु

स्तौर्बालैचैवनिजगात्रासुगुक्षितम् ॥ एवं स
मारावयतोस्त्रिभिर्वैषयतात्मनोः ॥ १२ ॥
परितुष्टा जगद्धात्री प्रत्यक्षं प्राह चंडिका
॥ १३ ॥ देव्युवाच ॥ १४ ॥ यत्प्रा
च्यते त्वयाम्भूपत्वयाचकुलनंदन ॥ १५ ॥
मत्तस्तत्प्राप्यतां सर्वं परितुष्टा ददामि तत्
॥ १६ ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ १७ ॥

ततो ववेनूपो राज्यमविभ्रंश्यन्यजनमानि
 ॥ १८ ॥ अवैवचानिजंराज्यंहतश्चुवलं व
 लात् ॥ सोऽपि वैश्यस्ततो ज्ञानं वव्रो निर्विण्ण
 मानसः ॥ १९ ॥ ममेत्यहमिति प्राज्ञसंग
 विच्युतिकारकम् ॥ २० ॥ देव्युवाच ॥ २१ ॥
 स्वल्पैरहोभिर्नृपतेस्त्वंराज्यं प्राप्स्यते भवा
 न् ॥ २२ ॥ हत्वारिपूनस्खलितं तव तत्र भावि

प्यति ॥ मृतश्चभूयःसंप्राप्य जन्मदेवाद्विव
स्वतः ॥ २३ ॥ सावर्णिक्कोनाममनुभवान्मु
विभविष्यति ॥ वैश्यवर्यत्वयायश्चवरोऽस्म
त्तोऽभिवाञ्छितः ॥ २४ ॥ तंप्रयच्छामिसं
सिद्धयैतवज्ञानंभविष्यति ॥ २५ ॥ मार्क
डेयउवाच ॥ २६ ॥ इतिदत्त्वातयोर्देवीयथा
मिलशपितंवस्म ॥ २७ ॥ बभूवांतर्हितासद्यो

भक्त्या ताप्यामभिष्टुता ॥ एवं देव्यावरं ल
 ब्ध्वा सुरथः क्षत्रियर्षभः ॥ २८ ॥ सूर्याज्जन्म
 समासाद्य सार्वर्णिर्भवितामनुः ॥ २९ ॥
 इति मार्कण्डेय पुराणे सार्वर्णिके मन्वंतरे दे
 वीमाहात्म्ये सुरथवैश्ययोर्वरप्रदानं नाम त्र
 योदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ उवाच ॥ ॥ अ
 र्ध ॥ ११ ॥ श्लोक ॥ १२ एवं ॥ २० ॥

एवमादितः ॥ ७०० ॥

॥ अथोत्तरन्यासाः ॥ खड्गिनीशूलिनी
घोरा० हृदयायनमः ॥ शूलनपाहिनादि
वि० शिरसेस्वाहा ॥ प्राच्यांरक्षप्रतीच्यां
च० शिखायैवषट् ॥ सौम्यानियानिरूपा
णि० कवचाग्रहं ॥ खड्गशूलगदादानीं०
नेत्रत्रयायवौषट् ॥ सर्वस्वरूपेसर्वेशे० अ

सायफट् ॥ अथव्यानम् ॥ विद्युद्वामसमप्र
 भां मृगपतिस्कंवस्थितां भीषणांकन्या
 भिः करवालखेटविलसद्दस्ताभिरासेवि
 ताम् ॥ हस्तैश्चक्रवरासिखेटविशिखां श्यापं
 गुणंतर्जनीं विभ्राणामनलात्मिकां शशिव
 रांदुर्गां त्रिनेत्रां भजे ॥ १ ॥ अथ देवीसूक्तं ॥
 नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः ॥ न

मः प्रकृत्यै भद्रायै नियताः प्रणतास्म तासु
॥ १ ॥ रौद्रायै नमो नित्यायै गौड्यै वाङ्मयेन
मो नमः ॥ ज्योत्स्नायै चंदुरुपिण्यै सुखायै
सततं नमः ॥ २ ॥ कल्याण्यै प्रणतां बृद्धयै
सिद्धयै कुम्भो नमो नमः ॥ नैर्ऋत्यै भूभृतां ल
क्ष्म्यै शर्वाण्यै तेनमो नमः ॥ ३ ॥ दुर्गायै दुर्ग
पारायै सारायै सर्वकारिण्यै ॥ ख्यात्यै तथैव

कृष्णायैबृह्म्यायैसततंनमः ॥ ४ ॥ अतिमो
 म्यातिरौद्रायैनतास्तस्यैनमोनमः ॥ नमो
 जगत्प्रतिष्ठायैदेव्यैकृत्यैनमोनमः ॥ ५ ॥ या
 देवीसर्वभूतेषुविष्णुमायेतिशब्दिता ॥ नम
 स्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ ६ ॥
 यादेवीसर्वभूतेषुचेतनेत्याभिधीयते ॥ नम
 स्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ ७ ॥

या देवी सर्वभूतेषु बाह्मि रूपेण संस्थिता । नम
स्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ८ ॥
या देवी सर्वभूतेषु निद्रा रूपेण संस्थिता । नम
स्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ९ ॥
या देवी सर्वभूतेषु क्षुधा रूपेण संस्थिता । नम
स्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः १० ॥
या देवी सर्वभूतेषु छाया रूपेण संस्थिता ॥

नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः

॥ ११ ॥ यादेवी सर्वभूतेषु शक्तिरूपेण सं
स्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै
नमो नमः ॥ १२ ॥ यादेवी सर्वभूतेषु तृप्णा

रूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै न

मस्तस्यै नमो नमः ॥ १३ ॥ यादेवी सर्वभूते

षुक्षांतिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्यै नम

स्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥ १४ ॥ या देवी
सर्वभूतेषु जातिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्त
स्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥ १५ ॥
या देवी सर्वभूतेषु लज्जारूपेण संस्थिता ॥ न
मस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः
॥ १६ ॥ या देवी सर्वभूतेषु शांतिरूपेण संस्थि
ता ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः

मः ॥ १७ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु श्रद्धारूपेणानं
 स्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यै
 नमोनमः ॥ १८ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु कान्तिरू
 पेणासंस्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्त
 स्यैनमोनमः ॥ १९ ॥ यादेवीसर्वभूतेषु ल
 क्ष्मीरूपेणासंस्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्त
 स्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ २० ॥ यादेवीस

वर्धभूतेषुवृत्तिरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यै
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ २१ ॥
यादेवीसर्वभूतेषुस्मृतिरूपेण संस्थिता ॥
नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः
॥ २२ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुदयारूपेणसंस्थि
ता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमो
नमः ॥ २३ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुतुष्टिरूपेण

संस्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्त
 स्यैनमोनमः ॥ २४ ॥ यादेवीसर्वभूतेषुमा
 तूरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यै
 नमस्तस्यैनमोनमः ॥ २५ ॥ यादेवीसर्वभू
 तेषुभ्रांतिरूपेणसंस्थिता ॥ नमस्तस्यैनम
 स्तस्यैनमस्तस्यैनमोनमः ॥ २६ ॥ इंद्रिया
 णामधिष्ठात्रीभूतानांचाखिलेषुया ॥ भूते

प्रसूततं तस्यै व्याप्यै देव्यै नमोनमः ॥ २७ ॥
चित्तिरूपेणया कृत्स्नमेतद्वाप्य स्थिता
जगत् ॥ नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै न
मोनमः ॥ २८ ॥ स्तुतासुरैः पूर्वमभीष्टसंश्र
यात्तथासुरेद्रणदिनेषुसेविता ॥ करोतुसानः
शुभहेतुरीश्वरी शुभानि भद्राण्याभिहतुच्वा
पदः ॥ २९ ॥ यासांप्रतंचोद्धतदैत्यतापितै

ररुमाभिरीशाचसुरेनमस्यते॥ याचरमृता
 तत्क्षणमेवहंतिनः सर्वापदोभक्तिविनम्रम
 तिभिः॥ ३०॥ इतिदेवीसूक्तंपठित्वाष्टोत्तर
 शतं नवार्णजपंकृत्वातदुत्तरन्यासासान्विवा
 य॥ गुह्यातिगुह्यगोप्त्रीत्वंगृहाणारुमत्कृतं
 जपं॥ सिद्धिर्भवतुमेदेवित्वत्प्रसादान्महेश्व
 रि॥ ३१॥ इतिदेव्यावामहस्तेजपंनिवेदयेत्

॥ श्रीगणपतिर्जयति ॥ अस्य श्रीसप्त
शतीरहस्यत्रयस्य ॥ नारायणऋषिः ॥ अ
नुष्टुप्छन्दः ॥ महाकालीमहालक्ष्मीमहा
सरस्वत्योदेवताः ॥ यथोक्तफलावाप्त्य
र्थं जपे विनियोगः ॥ राजोवाच ॥ अगव
न्नवतारामेचंडिकायास्त्वयोदिताः ॥ एते
षां प्रकृतिं ब्रह्मन्प्रधानं वक्तुमर्हसि ॥ १ ॥

आराध्यंयन्मयादिद्व्याःस्वरूपंयेनताद्विज॥
 विविनाब्रूहि सकलं यथावत्प्रणतस्य मे
 ॥ २ ॥ अग्निरुवाच ॥ इदंरहस्यंपरमम
 नाख्येयंप्रचक्षते॥भक्तोसीतिनमोकिञ्चित्त
 वावाच्यंनराधिप॥३॥ सर्वस्याद्यामहाल
 क्ष्मीस्त्रिगुणापरमेश्वरी ॥ लक्ष्यालक्ष्यस्व
 रूपासाव्याप्यकृत्स्नं व्यवस्थिता ॥ ४ ॥

मातुलिङ्गगङ्गां खेटं पानपात्रं च विभ्रती ॥ ना
गं लिङ्गं च योनिं च विभ्रती नृपमूर्धोनि ॥ ५ ॥
तत्तत्काञ्चनवर्णाभा तत्तत्काञ्चनभूषणा ॥ शु
न्यन्तदखिलं स्वेन पूरयामास तेजसा ॥ ६ ॥
शून्यन्तदखिलं लोकं विलोक्य परमेश्वरी ॥
वभाररूपमपरन्तमसा किवलेन हि ॥ ७ ॥ सा
भिन्ना जनसङ्काशा दंष्ट्रा चितवरानना ॥ वि

शाललोचनानारीविभूवतनुमध्यमा ॥ ८ ॥
 स्वन्नपाशशिरःखेटैरलंकृतचतुर्भजा ॥ कवं
 बहारांशिरसाविभ्राणाहिशिरःस्रजं ॥ ९ ॥ सा
 प्रोवाचमहालक्ष्मीतामसीप्रमदोत्तमा ॥ ना
 मकर्मचमेमातर्देहितुभ्यनमोनमः ॥ १० ॥
 तांप्रोवाचमहालक्ष्मीस्तामसीप्रमदोत्तमां
 ॥ ददामितवनामानियानिकर्माणि तानि च

॥ ११ ॥ महामाया महाकाली महामारी
क्षुधातृषा ॥ निद्रातृष्णा चैकवीराकालरा
त्रिर्दुरत्यया ॥ १२ ॥ इमानितवनामानिप्र
तिपाद्यानिकर्मभिः ॥ एभिः कर्माणि ते ज्ञा
त्वा योऽधीति सोऽश्नुते सुखम् ॥ १३ ॥
तामित्युक्त्वामहालक्ष्मीः स्वरूपमपरं नृ
प ॥ सत्वाख्येनातिशुद्धेन गुणेर्नेदुप्रभंदवौ

॥ १४ ॥ अक्षमालांकुशवरात्रीणापुस्तक
 वारिणी॥सावभूववरानारीनामान्यस्यैव
 साददौ॥ १५॥महाविद्यामहावाणीभारती
 वाक्सरस्वती॥आर्याब्राह्मीकामधेनुवेंदग
 माचवीश्वरी॥ १६॥अथोवाचमहालक्ष्मी
 महाकालीसरस्वती ॥ युवांजनयतां देव्यो
 मिथुनेस्वानुरूपतः॥ १७॥इत्यकस्वातिमहा

लक्ष्मीः ससर्जामिथुनं स्वयं ॥ हिरण्यगर्भोरु
चिरैस्त्रीपुंसौ कमलासनौ ॥ १८ ॥ ब्रह्मन्वि
धो विरंचेति धातरित्याहतं नरं ॥ श्रीः पद्मेक
मले लक्ष्मीत्याहमातास्त्रियंचताम् ॥ १९ ॥
महाकाली भारती चामिथुने सृजतः सह ॥ एत
यो रापिरूपाणि नामानि च वदामि ते ॥ २० ॥
नीलकण्ठं रक्तबाहुं श्वेतांगं चन्द्रशेखरं ॥ जन

ग्रामासपुरुषं महाकाळीं सितां स्त्रियां ॥ २१ ॥
 असृद्रुःशंकरः स्थाणुः कपर्दी च त्रिलोचनः ॥
 त्रयीविद्याकामवेनुः सास्त्रीभावास्वराक्षरा
 ॥ २२ ॥ सरस्वती स्त्रियंगौरी कृष्णं च पुरुषं नृ
 प ॥ जनग्रामासनामानितयोरपि वदामि ते
 ॥ २३ ॥ विष्णुः कृष्णो हृषीकेशो वासुदेवो
 जनार्दनः ॥ उमागौरी सती चंडी सुंदरी सभ

गाशुभा ॥ २४ ॥ एवंयुवतयःसद्यःपुरुषत्वं
प्रपेदिरे ॥ चक्षुष्मंतोनुपश्यंतिनेतरतद्विदो ज
नाः ॥ २५ ॥ ब्रह्मणेप्रददौपत्नीमहालक्ष्मी
र्नपत्रयीम् ॥ रुद्रायगौरिवरदांवासुदेवायच
श्रियम् ॥ २६ ॥ स्वरयासहस्रंभूयविरंचोड
मजीजनत् ॥ विभेदमगवान् रुद्रस्तद्वीर्यास
हवीर्यवान् ॥ २७ ॥ अंढमध्यैप्रधानादिकार्य

जातमभून्नृप ॥ महाभूतात्मकं सर्वजगत्स्या

वरजंगमम् ॥ २८ ॥ पुण्यपात्राया मासतद्द

क्ष्म्या सहकेशवः ॥ संजहार जगत्सर्वसहगौ

र्यामहेश्वरः ॥ २९ ॥ महालक्ष्मीमहा

राजसर्वसत्त्वमयीश्वरी ॥ निराकारा च

साकारासैव नानाभिवानभूत् ॥ ३० ॥

नामांतरैर्निरूप्यैषा नाम्ना नान्येन केन

चित् ॥ इतिप्राधानिकं रहस्यंसमाप्तम् ॥
ऋषिरुवाच ॥ त्रिगुणा तामसी देवी सा
खिवकीयात्वयोदिता ॥ साशर्वाचंडिकादु
र्गाभद्राभगवतीर्यते ॥ १ ॥ योगानिद्राहरे
रुक्तमहाकालीतमोगुणा ॥ मधुकैटभना
शार्थ्यांतुष्टावांबुजासनः ॥ २ ॥ दशवक्त्रा
दशभुजादशपादांजनप्रभा ॥ विशालयारा

जमानानि शल्लोचनमालया ॥ ३ ॥ स्फुरद्
शनदंष्ट्रासामिमरूपापि भूमिप ॥ रूपमौमा
ग्यकांतीनां साप्रतिष्ठा महाश्रियाम् ॥ ४ ॥

खड्गबाणगदाशल्लशंखचक्रभुशुब्धिभृत् ॥ प
रिघंकार्मुकंशीर्षनिश्च्योतद्गुधिरंदवौ ॥ ५ ॥

एषासावैष्णवाभायामहाकालीदुरत्यया ॥

आराधिता वशीकुर्यात्पूजाकर्तुश्चराचरम्

॥ ६ ॥ सर्वदेवशरीरेभ्योयाविर्भूतामितप्र
भा ॥ त्रिगुणासामहालक्ष्मीः साक्षान्महिष
मर्दिनी ॥ ७ ॥ श्वेताननानीलभुजासुश्वेत
स्तनमंडला ॥ रक्तमध्यारक्तपादानीलजं
घोररुन्मदा ॥ ८ ॥ सुचित्रजघनाचित्रमा
ल्यांबरविभूषणा ॥ चित्रानुलेपनाकांतिरू
पसौभाग्यशालिनी ॥ ९ ॥ अष्टादशभुजापू

ज्यासासहस्रभुजासती ॥ आयुवान्यत्रत्र

द्वयंतेदक्षिणावःकरकमात् ॥ १० ॥ अशमा

लाचकमलंवाणोऽसिःकुलिशंगदा ॥ चक्रं

विशूलंपरशुःशंखोघंटाचपाशकः ॥ ११ ॥

शक्तिर्दंडश्चर्मचापंपानपात्रंक्रमंडलुः ॥ अलं

कृतभुजामेभिरायुधैःकमलासनाग्र ॥ १२ ॥

सर्वदेवमयीमीशांमहालक्ष्मीमिमानृष ॥

पूजयेत्सर्वलोकानां सदेवानां प्रभुर्भवेत्
॥ १३ ॥ गौरीदेहात्समुद्भूताया सरस्वैकगुणा
श्रया ॥ साक्षात्सरस्वती प्रोक्ता शंभासुरनि
बार्हिणी ॥ १४ ॥ दधौ चाष्टभुजा बाणान्मुस
लंशलचक्रभृत् ॥ शंखघंटां लांगलंचक्रामु
कंवसुवाविप ॥ १५ ॥ एषा संपूजिता भक्त्या
सर्वज्ञत्वं प्रयच्छति ॥ निशंभममथिनी देवी शु

भासुरनिर्वाहिणी ॥ १६ ॥ इत्युक्तानिस्वरु
 पाणिमूर्तीनांतवपार्यिव ॥ उपासनंजगन्मा
 तःपृथगासांनिशामय ॥ १७ ॥ महालक्ष्मी
 यद्वापूज्यामहाकालीसरस्वती ॥ दक्षिणी
 तारयोःपूज्येपृष्ठतोमिथूनन्नयं ॥ १८ ॥ विरं
 चिःस्वरयामध्येरुद्रगौर्याचदक्षिणे ॥ त्रामे
 लक्ष्म्याहर्षिकेशःपुरतोदेवतान्नयं ॥ १९ ॥

अष्टादशभुजामध्यैवामेचास्यादशानना॥
दक्षिणेऽष्टभुजालक्ष्मीर्महतीति समचर्चयेत्
॥२०॥पूर्वादिदलतःपूज्याअसितांगादिभै
रवाः ॥ अष्टादशभुजाचैषायदापूज्यानरा
धिप ॥२१॥दशाननाचाष्टभुजादक्षिणोत्त
रयोस्तदा॥दशाननायदापूज्यादक्षिणोत्तर
योस्तदा॥२२॥कालमृत्युचसंपूज्यौसर्वा

रिष्टप्रशान्तये॥यद्वाचाष्टभुजापूज्याशुभानु
 रनिवारिणी॥२३॥नवास्याःशक्तयःपूज्या
 स्तदारुद्रविनायकौ॥नमोदेव्याइतिस्तोत्रे
 महालक्ष्मीसमर्चयेत्॥२४॥अवतारत्रया
 र्चायांस्तोत्रमंत्रस्तदाश्रयाः॥अष्टादशभु
 जाचैषापूज्यामहिषमर्दिनी॥२५॥महा
 लक्ष्मीमहाकालीसैवप्रोक्तासरस्वती॥३

श्वरीपुण्यपापानां सर्वलोकमहेश्वरी ॥ २६ ॥
माहिषांतकरीयेन पूजिता स जगत्प्रभुः ॥ पू
जयेज्जगतां धार्त्रीं चाण्डिकां भक्तवत्सलाम्
॥ २७ ॥ अद्ययादिभिरलंकारैर्गंधपुष्पैस्त
थोत्तमैः ॥ धूपैर्दोषैश्च नैवेद्यैर्नानाभक्ष्यसम
न्वितैः ॥ २८ ॥ रुधिरात्केन बलिनामांसेन
सुरयानूप ॥ बलिमांसादिपूजेयां विप्रबज्र्या

मयैरिता ॥ २३ ॥ तेषां किल सुरा मां सैनो
 क्ता पूजानुपक्वचित् ॥ प्रणामाचमनीयैश्च
 चंदनेन सुगंधिना ॥ ३० ॥ सक्पर्पैश्च तांबू
 लैर्भाक्तिभावसमान्वितैः ॥ वामभागेऽग्रतो दे
 व्याश्छिन्नशीर्षं महासुरम् ॥ ३१ ॥ पूजये
 न्महिषं येन प्राप्तं सायुज्यमीशया ॥ दक्षिणे
 पुरतः सिंहं समग्रं धर्ममोश्चरम् ॥ ३२ ॥ बाह

नंपूजयेद्देव्याधृतं येन चराचरम् ॥ ततः
कृतांजलिर्भूत्वास्तुवीतचारितैरिमैः ॥ ३३ ॥
एकेन वामव्यमेन नैकेन रथोरिह ॥ चारिता
र्धतु न जपेज्जपच्छिद्रमवामुयात् ॥ ३४ ॥
स्तोत्रमंत्रैः स्तुवीति मां यादिवा जगदंबिका
म् ॥ प्रदक्षिणानमस्कारान्कृत्वामूर्ध्वकृतां
जलिः ॥ ३५ ॥ क्षमापयेज्जगद्धात्री

महामुहुरतंद्रितः ॥ प्रतिश्लोकं च जुहुया
त्पायमंतिलसर्पिपा ॥ ३६ ॥ जुहुयात्स्तो
त्रमंत्रैर्वान्छिक्वायैशुभं हविः ॥ भूयो नाम
पदे देवीं पूजयेत्सुसमाहितः ॥ ३७ ॥ प्रयतः
प्रांजलिः प्रह्वः प्राणानारोप्य चात्मनि ॥
सुचिरं भावयेद्देवीं चंडिकां तन्मयो भवेत्
॥ ३८ ॥ एवं यः पूजयेद्भक्त्या प्रत्यहं परमे

श्वरीम् ॥ भुक्त्वाभोगान्यथाकामं देवी सा
युज्यमाप्नुयात् ॥ ३९ ॥ योनपूजयते नित्यं
चण्डिकां भक्तवत्सलाम् ॥ भस्मीकृत्यास्य
पुण्यानि निर्दहेत् परमेश्वरी ॥ ४० ॥ तस्मात्पू
जय भूपाल सर्वलोकमहेश्वरीम् ॥ यथोक्ते
नाविधानेन चण्डिकां सुखमाप्स्यसि ॥ ४१ ॥
इति वैकृति कं रहस्यं समाप्तम् ॥ ॥ ॥ ऋषिः

वाच ॥ नंदाभगवतीनामयामविष्यतिनंद

जा ॥ स्तुतासंपूजिताभवत्यावशीकुर्याज्जि

गन्नयम् ॥ १ ॥ कनकैस्तमकांतिः सासु

कांतिकनकांवरा ॥ देवीकनकवर्णाभाकन

कैस्तमभूषणा ॥ २ ॥ कमलांकुशपाशा

ब्जैरलंकृतचतुर्भुजा ॥ इंदिराकमलाल

क्ष्मीः साश्रीरुक्मांबुजासना ॥ ३ ॥ यार

क्तदंतिकानामदेवीप्रोक्तामयानघ ॥ त
स्याःस्वरूपंवक्ष्यामिशृणु सर्वभयापहम्
॥ ४ ॥ यच्छ्रुत्वासर्वपापेभ्योमुच्यतेनात्र
संशयः ॥ रक्तांबरारक्तवर्णारक्तसर्वांगभूष
णा ॥ ५ ॥ रक्तायुधारक्तनेत्रारक्तकेशातिर्भा
षणा ॥ रक्तीक्ष्णनखारक्तसरारक्तदंति
का ॥ ६ ॥ पतिंनारीवानुरक्तादेवीभक्तभजे

ज्जनम् ॥ वसुधैवविशालासामुमेकमुगल
स्तनी ॥ ७ ॥ दीर्घौलंवावतिस्यूलातावती
वमनोहरौ ॥ कर्कशावतिकान्तौतौसवानंद
पयानिधी ॥ ८ ॥ भक्तान्संपाद्ययेद्वीसर्व
कामदुधौस्तनौ ॥ खड्गपात्राशिरःखेटैरलंकृ
तचतुर्भुजा ॥ ९ ॥ आख्यतारक्तचामुंडादि
वीर्योगेश्वरीतिच ॥ अनया व्याप्तमखिलं

जगत्स्थावरजंगमम् ॥ १० ॥ इमांयःपूजये
द्भक्त्यासंव्याप्नोति चराचरम् ॥ भुक्त्वा
भोगान्यथाकामं देवीसायुज्यमामुयात्
॥ ११ ॥ अधीतियइमंनिरयंरक्तद्वयावपुः
स्तवम् ॥ तंसापरिचरेद्देवीपातिप्रियामिवांग
ना ॥ १२ ॥ शाकंभरीनीलवर्णानीलोत्पल
विलोचना ॥ गंभीरनाभिस्त्रिवलीविभूषित

तनुदरी ॥ १३ ॥ सुकर्कशसमोत्तुंगवृत्तपी
नघनस्तनी ॥ मुष्टौशिलीमुख्यपूर्णकमले
कमलालया ॥ १४ ॥ पुष्पपल्लवमूलादिफ
लाढ्यंशाकसंचयम् ॥ काम्यानंतरसैयु
कंक्षुत्तूण्मृत्युजरापहम् ॥ १५ ॥ कामुकंच
स्फुरत्कांतिविभर्तिपरमेश्वरी ॥ शाकंभरी
शताक्षीसासैवदुर्गाप्रकीर्तिता ॥ १६ ॥ उमा

गौरीसती चंडी कालिका साचपार्वती ।
शाकंभरीस्तुवन्ध्यायन् जपन्संपूजयन्म
न् ॥ १७ ॥ अक्षय्यमश्नुते शीघ्रमन्नपानाम्
तंजलं ॥ भीमाऽपि नीलवर्णासा दंष्ट्रादशन
भासुरा ॥ १८ ॥ विशाललोचनानारीवृत्तपी
नपयोधरा ॥ चंद्रहासंचण्डमंरुशिरः पात्रंच
बिभ्रती ॥ १९ ॥ एकवीराकालरात्रिः सैवो

र्त्ताकामदास्तुता ॥ तेजोमंडलद्वुर्वर्षाभ्राम
 रीचित्रकान्तिभृत् ॥ २० ॥ चित्रभ्रमरसंक्रा
 शामहामारीतिगीयते ॥ इत्येतामूर्त्तयोद्दि
 व्या व्याख्याता वसुधाविप ॥ २१ ॥ जग
 न्मातृश्रृङ्गिकायाः कीर्तिताः कामवेनवः ॥
 इदं रहस्यं परमं न वाच्यं कस्यचिरद्वया
 ॥ २२ ॥ व्याख्यानंदिव्यमूर्त्तीनामधीष्ठा

बहितः स्वयम् ॥ एतस्यास्त्वं प्रसादि न सर्व
मान्यो भविष्यसि ॥ २३ ॥ सर्वरूपमयी दे
वी सर्वदेवी मयं जगत् ॥ अतोऽहं विश्वरूपा
त्वां नमामि परमेश्वरीम् ॥ २४ ॥ इति मति
रहस्यं समाप्तम् ॥

अथिनेशाथ नमः ॥ अथ सरस्वतीकान्तप्रारोहः ॥ त्रयोतान ॥
 त्र्युप गत्स प्रसङ्ग्यामि कनने सवन्तमदम् ॥ द्वितितारं अस्मिन्नुत्
 अस्मिन्नुत् अस्मिन्नुत् ॥ १ ॥ उक्तं तुष्येन गीत्येकं मयं वृदा-
 यनं वने ॥ रासश्रेण विभुना रासेन रासमण्डले ॥ २ ॥ अतोच
 गोपनीयं च कल्पवृक्षसमं परम् ॥ अश्रुतादितमन्त्राणां समूहम्
 समन्वितम् ॥ ३ ॥ यद्धत्वा पठनाद्रत्नम् बुद्धिमांश्च वृद्धरूपितः ॥
 यद्धत्वा भगवान् शुक्रः सर्वदेत्येषु पूजितः ॥ ४ ॥ पठनाद्भार-
 वाद्भाग्मी कर्षेन्द्रो वाल्मिको मुनिः ॥ ५ ॥ स्वायम्भुवो मनुश्चैव
 यद्धत्वा सर्वपूजितः ॥ कणादो गातमः कण्वः पाणिनिः शाक-
 टायनः ॥ ६ ॥ ग्रंथं चकार यद्धत्वा दक्षः कात्यायनः स्वयम् ॥ ७ ॥
 धृत्वा वेदविभागं च पुराणान्याखिलानि च ॥ चकार लीला-
 मात्रेण कृष्णदेवायनः स्वयम् ॥ ८ ॥ स्मृतातपश्च संवत्सो वसि-

म्विक्रायै स्वाहा वायव्यां मां सदावतु ॥ २३ ॥ ॐ गद्यपद्यवासिन्यै
 स्वाहा मासुतरेऽवतु ॥ २४ ॥ ॐ सर्वशास्त्रवासिन्यै स्वाहैशान्यां
 सदावतु ॥ ॐ ह्रीं सर्वपूजितायै स्वाहा चोर्ध्वं सदावतु ॥ २५ ॥
 ऐं ह्रीं पुस्तकवासिन्यै स्वाहायो मां सदावतु ॥ ॐ ग्रंथबीजरू-
 पायै स्वाहा मां सर्वतोऽवतु ॥ २६ ॥ इति ते कथितं विप्र सर्व-
 मंत्राचविग्रहम् ॥ इदं विश्वजयं नाम कवचं ब्रह्मरूपिणम् ॥ २७ ॥
 पुरा श्रुतं धर्मवक्त्रात् पर्वते गंधमादने ॥ तव स्नेहान्मयाऽऽख्यातं
 प्रयत्नयं न कस्यचित् ॥ २८ ॥ गुरुमभ्यर्च्य विधिवद्ब्रह्मालं-
 कारचन्दनैः ॥ प्रणम्य दंडवद्भूमौ कवचं धारयेत् सुधीः ॥ २९ ॥
 पंचलक्षजपेनैव सिद्धं तु कवचं भवेत् ॥ यदि स्यात् सिद्धकवचो
 बृहस्पतिसमो भवेत् ॥ ३० ॥ महावाग्मी कर्वाद्रश्च त्रैलोक्यवि-

अयो भवेत् ॥ शक्नोति तर्हि गेहं स कृतचस्य प्रसाददाः ॥ ३० ॥
 इति ते काण्डाद्योक्तं कथितं कथनं मुने ॥ स्वोच्चं पुमान्नि-
 धानं च ध्यानं च वंदनं तथा ॥ ३१ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महा-
 पुराणे प्रकृतिसंज्ञे नारायणनारदसंवादे सरस्वतीकथने नाम
 चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

इदं पुस्तकं कल्याणनगर्या श्रीकृष्णदातात्मन-गङ्गाविष्णोः स्वकीये

“ लक्ष्मीवैकुण्ठेश्वर ” नामकमुद्रणागारे धात्वक्षरैः

रामचंद्ररावो इत्यनेन स्वाग्र्यर्थमङ्कितम्, संवत् १९६१, शके १८३६.

पुस्तक मिलनेका ठिकाना—गंगविष्णु श्रीकृष्णदास;

“ लक्ष्मीवैकुण्ठेश्वर ” छायाखाना, कल्याण—मुंबई.

स्वाहेति दन्तपुष्पाः सदावतु ॥ ऐमित्येकाक्षरो मन्त्रो मम कंठं
 सदावतु ॥ १६ ॥ ॐ श्रीं ह्रीं पातु मे श्रीवां स्वर्धं मे श्रीः सादा-
 वतु ॥ श्रीं विद्याधिष्ठातृदेव्यै स्वाहा वक्षः सदावतु ॥ १७ ॥
 ॐ ह्रीं विद्यास्वरूपाय स्वाहा मे पातु नासिकाम् ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं
 वाण्यै स्वाहेति मम घृष्टं सदावतु ॥ १८ ॥ ॐ सर्ववर्णात्मिकरायै
 पादयुग्मं सदावतु ॥ ॐ रागाधिष्ठातृदेव्यै सर्वांगं मे सदावतु
 ॥ १९ ॥ ॐ सर्वकंठवासिन्त्यै स्वाहा प्राच्यां सदावतु ॥ ॐ ह्रीं
 जिह्वाग्रवासिन्यै स्वाहा ^{दक्षिण्यै} उग्रवासि रक्षतु ॥ २० ॥ ऐं ह्रीं श्रीं
 सरस्वत्यै बुधजनन्यै स्वाहा ॥ सततं मंत्राब्जोद्भूतं दक्षिणे मां
 सदावतु ॥ २१ ॥ ॐ ह्रीं श्रीं त्र्यक्षरो मन्त्रो नक्त्या मे सदावतु ॥
 कर्वाजिह्वाग्रवासिन्यै स्वाहा मां वारुणेऽवतु ॥ २२ ॥ ॐ सदा-

